Pomoc
Kościołowi w Potrzebie

Prześladowani i Zapomniani?

RAPORT O CHRZEŚCIJANACH
PRZEŚLADOWANYCH ZA WIARĘ

2024 - 2026

Prześladowani i Zapomniani?

RAPORT O CHRZEŚCIJANACH PRZEŚLADOWANYCH ZA WIARĘ
2024 - 2026

SPIS TREŚCI

Przedmowa **03**
Głos mojego brata nie ucichł, Peter Bhatti
Przegląd krajów (mapa) **04**
Główne wnioski **06**
Profile krajów **12**
Profil kraju 1: Burkina Faso 12
Profil kraju 2: Birma (Mjanma) 13
Profil kraju 3: Chiny 14
Studium przypadku 1 (Chiny): Jego zbrodnia – sprzedaż śpiewników **15**
Profil kraju 4: Egipt 16
Studium przypadku 2 (Egipt): Porwana, „nawrócona” i odseparowana od rodziny **17**
Profil kraju 5: Erytrea 19
Profil kraju 6: Indie 20
Studium przypadku 3 (Indie): Odmówiono godnego pochówku **21**
Profil kraju 7: Iran 22
Profil kraju 8: Irak 23
Profil kraju 9: Mali 24
Profil kraju 10: Mozambik 25
Profil kraju 11: Nikaragua 26
Studium przypadku 4 (Nikaragua): Wydalenie czołowego biskupa katolickiego **27**
Studium przypadku 5 (Nigeria): Od schronienia do rzezi **28**
Profil kraju 12: Nigeria 29
Profil kraju 13: Korea Północna 30
Profil kraju 14: Pakistan 32
Studium przypadku 6 (Pakistan): Tortury gwoździami – wszystko przez telefon komórkowy **33**
Profil kraju 15: Sudan 35
Profil kraju 16: Syria 36
Profil kraju 17: Turcja 37
Profil kraju 18: Wietnam 38
Przypisy końcowe **39**

Prześladowani i zapomniani? Raport o chrześcijanach prześladowanych za wiarę 2024-26

Publikacja organizacji *Pomoc Kościołowi w Potrzebie*, 12-14 Benhill Avenue, Sutton, Surrey SM1 4DA, Wielka Brytania. | Tel: 0345 646 0110 | E-mail: acn@acnuk.org

Prawa autorskie do wszystkich zdjęć należą do *Pomocy Kościołowi w Potrzebie*, z wyjątkiem zdjęć umieszczonych na s. 7, 15, 17, 21, 22, 27, 31, 37, 38 (źródło: Pexels); s. 10 (źródło: Radio Veritas Mandalay); s. 26 (źródło: Unsplash); s. 6-7, 20, 35, prawo autorskie do tylnej okładki należy do Ismael Martínez Sánchez / PKWP; prawo autorskie do zdjęcia na s. 11 należy do Cristiana Gennari; zdjęcie na s. 13 wykorzystane na licencji Creative Commons CC0 1.0 (https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.en); zdjęcie na s. 30 wykorzystane na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 (https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en).

Teksty autorstwa Johna Newtona, Johna Pontifexa, Elliotta Banksa i Nathalie Raffray. Szczególne podziękowania dla Tony'ego Smitha i Steve'a Riedlingera.

Podziękowania kierujemy również do wszystkich osób, które w jakikolwiek sposób pomogły w realizacji projektu, w tym dla Petera Bhattiego, śp. Erniego Chana, Errola Palmera i Marty Petrosillo.

Projekt graficzny: Helen Anderson | Druk w Wielkiej Brytanii: Cliffe Enterprise, Eastbourne BN22 8UY. ISBN 978-1-907541-06-3.
PKWP to Fundacja Papieska Kościoła Katolickiego oraz zarejestrowana organizacja charytatywna w Anglii i Walii (1097984) oraz Szkocji (SC040748).

FSC
www.fsc.org
MIX
Paper | Supporting responsible forestry
FSC® C022349

GŁOS MOJEGO BRATA NIE UCICHŁ

Autor: Peter Bhatti

Wiadomość o zabójstwie mojego brata Shahbaza Bhattiego na zawsze zmieniła moje życie. Była to chwila głębokiego smutku i niewyobrażalnej straty. Podczas gdy nasza rodzina opłakiwała śmierć ukochanego brata, Pakistan stracił odważnego przywódcę, którego niezachwiane zaangażowanie w sprawiedliwość, prawa człowieka i wolność religijną inspirowało niezliczone rzesze ludzi na całym świecie.

Shahbaz pełnił funkcję Federalnego Ministra Pakistanu ds. Mniejszości i był jedynym chrześcijańskim członkiem gabinetu federalnego. Niestrudzony orędownik uciskanych, odważnie bronił Asii Bibi, pierwszej chrześcijanki skazanej na śmierć na mocy pakistańskich ustaw o bluźnierstwie, oraz wzywał do reformy przepisów, które zbyt często były nadużywane przeciwko niewinnym ludziom. Jego niezłomna postawa przysporzyła mu wielokrotnych gróźb śmierci ze strony ekstremistów.

2 marca 2011 roku, po tym, jak Shahbaz opuścił dom naszej matki w Islamabadzie, uzbrojeni napastnicy zaatakowali go z zasadzki. Zabili go oddając 26 strzałów, po czym zostawili ulotki, w których przyznali się do ataku.

Ciało Shahbaza spoczęło w naszej rodzinnej wiosce Khushpur, lecz jego przesłanie nie zostało pogrzebane razem z nim. Jego dziedzictwo nadal inspiruje tych, którzy bronią prześladowanych chrześcijan na całym świecie, w tym dzieci doświadczających dyskryminacji, rodziny pozbawionych podstawowej godności ludzkiej oraz chrześcijańskich dziewcząt, które są porywane, przymusowo nawracane na islam i wykorzystywane.

W tym roku przypada 15. rocznica męczeńskiej śmierci Shahbaza. To również 10. rocznica rozpoczęcia kampanii #CzerwonaŚroda organizacji *Pomoc Kościołowi w Potrzebie*, która jednoczy chrześcijan na całym świecie w modlitwie, solidarności i działaniach na rzecz tych, którzy cierpią z powodu wyznawania swojej wiary.

Podobnie jak Shahbaz, raport *Pomocy Kościołowi w Potrzebie* pt. *„Prześladowani i zapomniani?”* oddaje głos cierpiącemu Kościołowi. Opisując poszczególne zdarzenia przypomina nam, że prześladowania religijne nadal pozostają bolesną rzeczywistością dla milionów chrześcijan na całym świecie.

Krótko przed zamachem Shahbaz powiedział: „Wierzę w Jezusa Chrystusa, który oddał za nas swoje życie, i jestem gotów umrzeć za sprawę”. Pozostał wierny tym słowom aż do ostatniego tchnienia.

Zastanawiając się nad jego świadectwem, zadajmy sobie pytanie: Co jesteśmy gotowi zrobić dla naszych prześladowanych braci i sióstr?

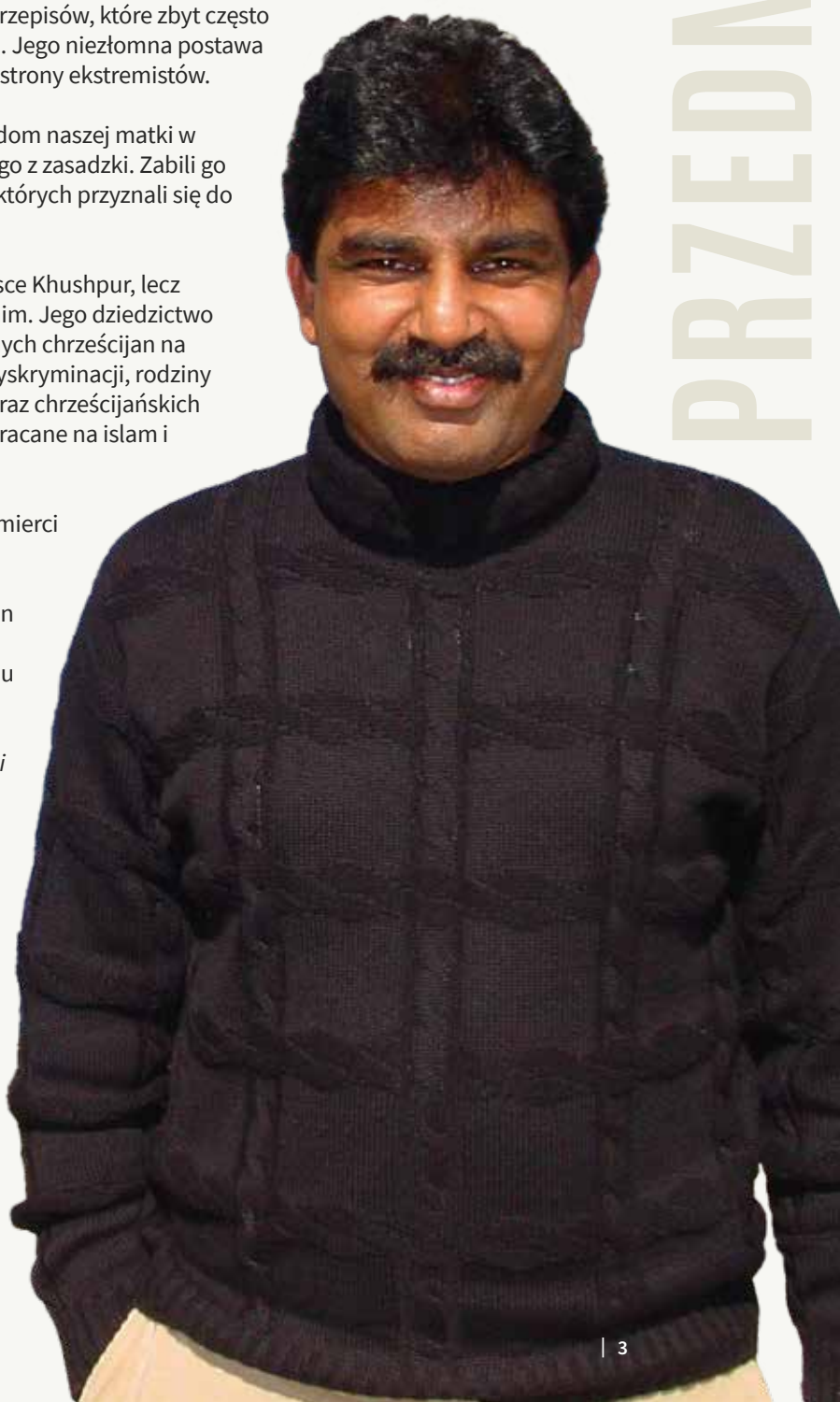

PRZEGLĄD KRAJÓW

Raport *„Prześladowani i zapomniani?”* analizuje wyzwania, z jakimi mierzą się chrześcijanie w 18 krajach. Nie jest to w istocie 18 najniebezpieczniejszych miejsc do życia dla chrześcijan. Są to natomiast te kraje, w których sytuacja wiernych budziła szczególne obawy w analizowanym okresie.

PKWP (Wielka Brytania) korzystało z wielu źródeł, w tym z publicznie dostępnych danych i informacji od lokalnych Kościołów. Choć niniejsze opracowanie opiera się na analizach ilościowych (np. Indeksie Wrogości Społecznej Pew Forum), ostatecznie stanowi ono analizę jakościową dostępnych danych.

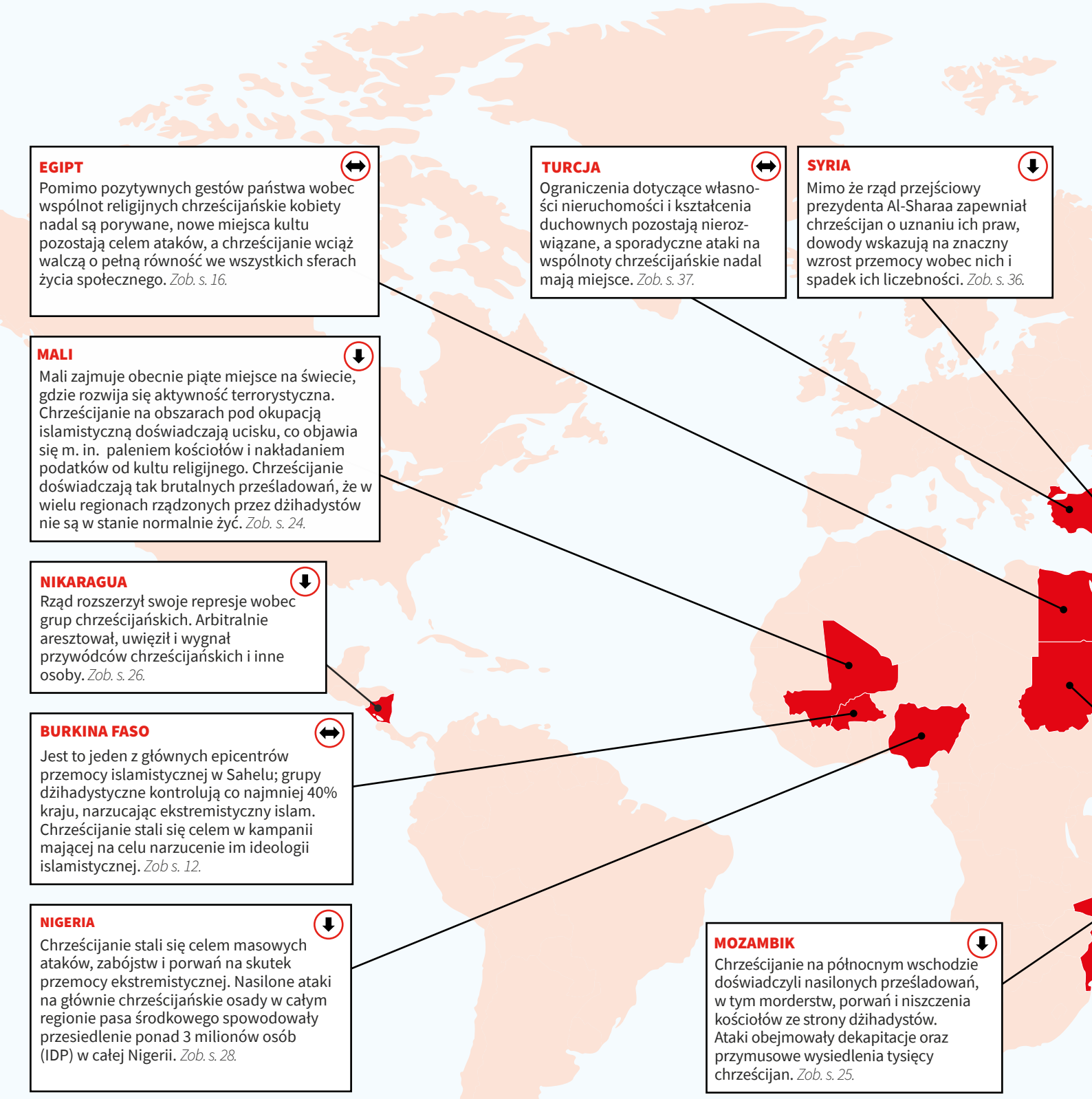

EGIPT
Pomimo pozytywnych gestów państwa wobec wspólnot religijnych chrześcijańskie kobiety nadal są porywane, nowe miejsca kultu pozostają celem ataków, a chrześcijanie wciąż walczą o pełną równość we wszystkich sferach życia społecznego. *Zob. s. 16.*

TURCJA
Ograniczenia dotyczące własności nieruchomości i kształcenia duchownych pozostają nierozwiązane, a sporadyczne ataki na wspólnoty chrześcijańskie nadal mają miejsce. *Zob. s. 37.*

SYRIA
Mimo że rząd przejściowy prezydenta Al-Sharaa zapewniał chrześcijan o uznaniu ich praw, dowody wskazują na znaczny wzrost przemocy wobec nich i spadek ich liczebności. *Zob. s. 36.*

MALI
Mali zajmuje obecnie piąte miejsce na świecie, gdzie rozwija się aktywność terrorystyczna. Chrześcijanie na obszarach pod okupacją islamistyczną doświadczają ucisku, co objawia się m. in. paleniem kościołów i nakładaniem podatków od kultu religijnego. Chrześcijanie doświadczają tak brutalnych prześladowań, że w wielu regionach rządzonych przez dżihadystów nie są w stanie normalnie żyć. *Zob. s. 24.*

NIKARAGUA
Rząd rozszerzył swoje represje wobec grup chrześcijańskich. Arbitralnie aresztował, uwięził i wygnał przywódców chrześcijańskich i inne osoby. *Zob. s. 26.*

BURKINA FASO
Jest to jeden z głównych epicentrów przemocy islamistycznej w Sahelu; grupy dżihadystyczne kontrolują co najmniej 40% kraju, narzucając ekstremistyczny islam. Chrześcijanie stali się celem w kampanii mającej na celu narzucenie im ideologii islamistycznej. *Zob s. 12.*

NIGERIA
Chrześcijanie stali się celem masowych ataków, zabójstw i porwań na skutek przemocy ekstremistycznej. Nasilone ataki na głównie chrześcijańskie osady w całym regionie pasa środkowego spowodowały przesiedlenie ponad 3 milionów osób (IDP) w całej Nigerii. *Zob. s. 28.*

MOZAMBIK
Chrześcijanie na północnym wschodzie doświadczyli nasilonych prześladowań, w tym morderstw, porwań i niszczenia kościołów ze strony dżihadystów. Ataki obejmowały dekapitacje oraz przymusowe wysiedlenia tysięcy chrześcijan. *Zob. s. 25.*

PRZEŚLADOWANIA CHRZEŚCIJAN
W PORÓWNANIU Z LATAMI 2022 - 2024

⬆ = Lepiej
⇧ = Nieco lepiej
↔ = Bez zmian
⇩ = Nieco gorzej
⬇ = Gorzej

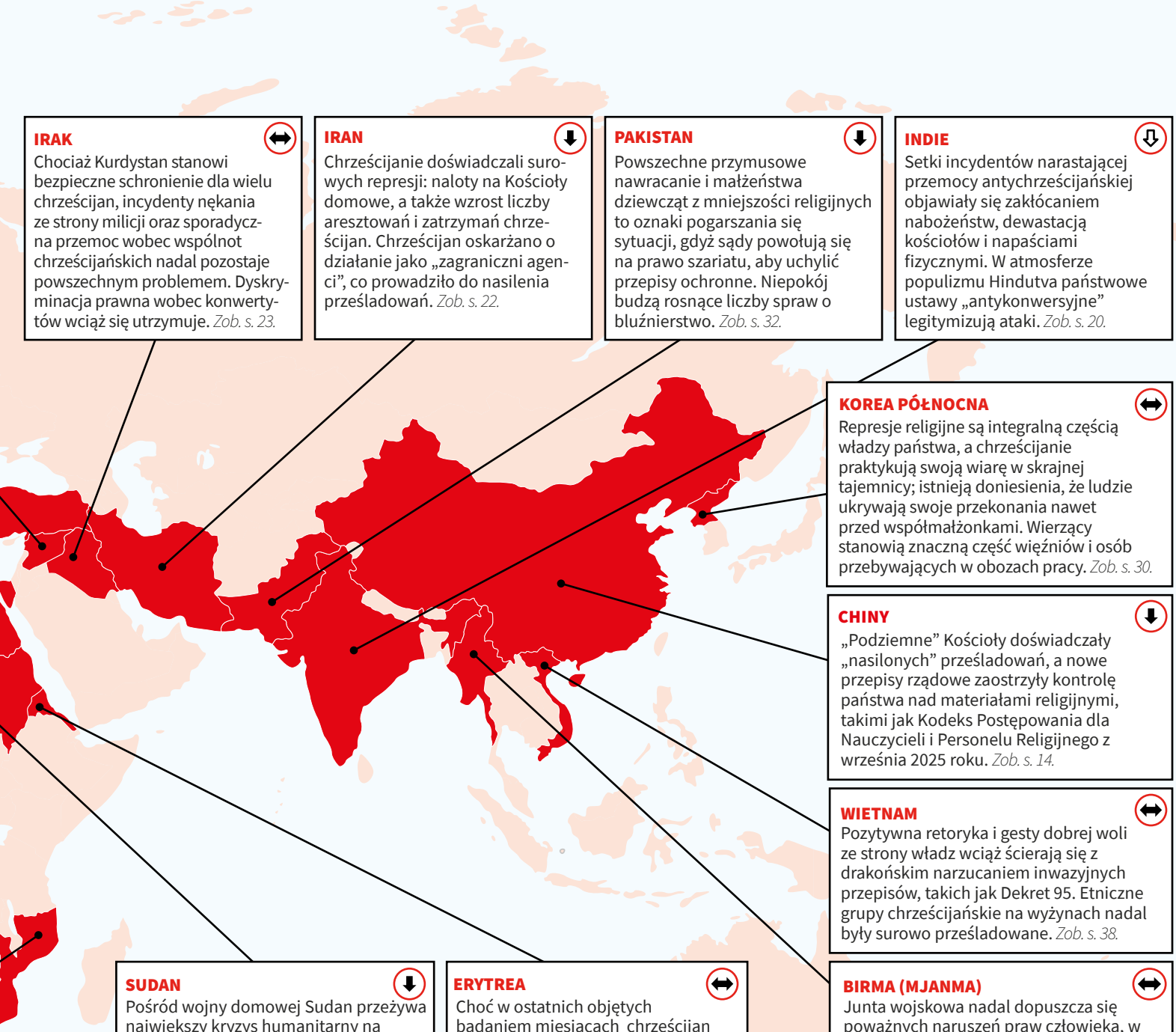

IRAK ↔
Chociaż Kurdystan stanowi bezpieczne schronienie dla wielu chrześcijan, incydenty nękania ze strony milicji oraz sporadyczna przemoc wobec wspólnot chrześcijańskich nadal pozostaje powszechnym problemem. Dyskryminacja prawna wobec konwertytów wciąż się utrzymuje. *Zob. s. 23.*

IRAN ⬇
Chrześcijanie doświadczali surowych represji: naloty na Kościoły domowe, a także wzrost liczby aresztowań i zatrzymań chrześcijan. Chrześcijan oskarżano o działanie jako „zagraniczni agenci", co prowadziło do nasilenia prześladowań. *Zob. s. 22.*

PAKISTAN ⬇
Powszechne przymusowe nawracanie i małżeństwa dziewcząt z mniejszości religijnych to oznaki pogarszania się sytuacji, gdyż sądy powołują się na prawo szariatu, aby uchylić przepisy ochronne. Niepokój budzą rosnące liczby spraw o bluźnierstwo. *Zob. s. 32.*

INDIE ⇩
Setki incydentów narastającej przemocy antychrześcijańskiej objawiały się zakłócaniem nabożeństw, dewastacją kościołów i napaściami fizycznymi. W atmosferze populizmu Hindutva państwowe ustawy „antykonwersyjne" legitymizują ataki. *Zob. s. 20.*

KOREA PÓŁNOCNA ↔
Represje religijne są integralną częścią władzy państwa, a chrześcijanie praktykują swoją wiarę w skrajnej tajemnicy; istnieją doniesienia, że ludzie ukrywają swoje przekonania nawet przed współmałżonkami. Wierzący stanowią znaczną część więźniów i osób przebywających w obozach pracy. *Zob. s. 30.*

CHINY ⬇
„Podziemne" Kościoły doświadczały „nasilonych" prześladowań, a nowe przepisy rządowe zaostrzyły kontrolę państwa nad materiałami religijnymi, takimi jak Kodeks Postępowania dla Nauczycieli i Personelu Religijnego z września 2025 roku. *Zob. s. 14.*

WIETNAM ↔
Pozytywna retoryka i gesty dobrej woli ze strony władz wciąż ścierają się z drakońskim narzucaniem inwazyjnych przepisów, takich jak Dekret 95. Etniczne grupy chrześcijańskie na wyżynach nadal były surowo prześladowane. *Zob. s. 38.*

SUDAN ⬇
Pośród wojny domowej Sudan przeżywa największy kryzys humanitarny na świecie, graniczący z „ludobójstwem", gdzie nasilają się prześladowania chrześcijan: atakowane są kościoły, torturowani kapłani, a chrześcijanie zmuszani do konwersji. *Zob. s. 34.*

ERYTREA ↔
Choć w ostatnich objętych badaniem miesiącach chrześcijan zwalniano, a nowych arbitralnych aresztowań nie odnotowano, ogólny obraz nadal charakteryzuje się konsekwentną, natrętną ingerencją w życie religijne. *Zob. s. 18.*

BIRMA (MJANMA) ↔
Junta wojskowa nadal dopuszcza się poważnych naruszeń praw człowieka, w tym ataków na miejsca kultu religijnego – szacuje się, że zniszczono ponad 300 kościołów. Niektórzy duchowni zostali porwani, a nawet zabici. *Zob. s. 13.*

PRZEŚLADOWANI I ZAPOMNIANI?

Główne ustalenia

Pogrzeb w stanie Bihar w Indiach.

„Natychmiast zażądali od nas konwersji, a gdy odmówiliśmy, zaczęli nas bić. Biczowali nas. Nasze nogi zakuto w łańcuchy. Na kostki założono nam kajdany”.

33-letni chrześcijanin Solomon Ako, stojąc blisko miejsca, gdzie rozpoczęła się jego męka, niedaleko północno-nigeryjskiego miasta Zaria, opowiedział organizacji *Pomoc Kościołowi w Potrzebie* (PKWP), co wydarzyło się, gdy bojownicy najechali jego wioskę w północnej Nigerii i go porwali.

Głosem drżącym z przejęcia Solomon opisał, jak on i inni zakładnicy byli przez wiele godzin przetrzymywani w zimnej wodzie po szyję.

Historia Solomona to jedna z niezliczonych, jakie PKWP udokumentowało podczas oceny skali naruszeń praw człowieka wobec chrześcijan.

Raport „*Prześladowani i zapomniani?*” o chrześcijanach uciskanych za wiarę w latach 2024-2026 zawiera świadectwa z pierwszej ręki, studia przypadków oraz analizy krajowe, regionalne i globalne, badające skalę prześladowania chrześcijan na całym świecie. Jeszcze przed dwuletnim okresem objętym niniejszym raportem pojawiały się sygnały wskazujące na wzrost ucisku chrześcijan. Najnowsze dane z Pew Research Center wskazują, że w 2023 roku w 165 krajach, w porównaniu do 160 w 2021 roku, dochodziło do prześladowań chrześcijan, od słownych obelg po zabójstwa[1] . Według tych danych chrześcijanie doświadczyli prześladowań w większej liczbie krajów niż jakakolwiek inna grupa, a przepaść między chrześcijanami a innymi wyznaniami pogłębiała się, gdy prześladowania grup religijnych osiągnęły rekordowy poziom. Przemawiając w marcu 2026 roku w Genewie, w siedzibie Organizacji Narodów Zjednoczonych, arcybiskup Ettore Balestrero, stały obserwator Stolicy Apostolskiej, stwierdził: „Chrześcijanie są poddawani przemocy fizycznej, podporządkowaniu, aresztowaniom z przyczyny fałszywych oskarżeń, wywłaszczaniu swojego mienia, zniewoleniu, przymusowemu wygnaniu, a nawet morderstwom z powodu swoich przekonań religijnych”. Według badań PKWP około 220 milionów chrześcijan jest bezpośrednio narażonych na prześladowania, które obejmują rodzaj naruszeń opisanych powyżej przez arcybiskupa.

Niniejsze wydanie raportu *„Prześladowani i zapomniani?”* poddaje analizie sytuację w 18 krajach, gdzie naruszenia wolności religijnej wobec chrześcijan budzą szczególne zaniepokojenie. Okres objęty przeglądem trwał od 1 sierpnia 2024 r. do 30 czerwca 2026 r. i miał na celu ocenę, czy sytuacja w zakresie wolności religijnej chrześcijan pogorszyła się od lat 2022-2024.

Raport „*Prześladowani i zapomniani?”* z lat 2024-2026 wykazał, że w nieco ponad połowie (55%) badanych krajów ucisk chrześcijan nasilił się od czasu poprzedniego sprawozdania. W wielu, jeśli nie w większości przypadków, pogorszenie to dotyczyło konkretnych regionów, a nie całych państw. Raport ujawnił czynniki wyjaśniające, dlaczego prześladowania i ucisk nasiliły się nie tylko w poszczególnych krajach, ale na wszystkich kontynentach.

Globalne wnioski

Globalne wnioski z raportu przedstawiają się następująco:

Ucisk chrześcijan ze strony reżimów autorytarnych osiągnął niespotykane dotąd rozmiary w krajach o globalnym lub regionalnym wpływie, gdzie wzrosły nastroje antyzachodnie.

- W Chinach represje nasiliły się, gdy władze ściślej dostosowały doktrynę religijną do zasad komunistycznych, co doprowadziło do masowych zatrzymań, uwięzienia duchownych pod pretekstem uchybień prawnych, zamykania kościołów i kon-

Image © Ismael Martínez Sánchez / ACN

trolowania treści religijnych w internecie.

- W Iranie liczba aresztowań chrześcijan podwoiła się w ciągu 12 miesięcy w miarę nasilania się represji.

- W Nikaragui reżim nasilił represje wobec chrześcijan, aresztując i wydalając duchownych, uniemożliwiając święcenia, zajmując instytucje kościelne oraz zakazując wjazdu do kraju z egzemplarzami Biblii.

Chrześcijanie są coraz częściej określani mianem „niechcianych obcych" w krajach, gdzie za nasilający się ucisk, akty przemocy i instrumentalne wykorzystywanie prawa przeciwko mniejszościom odpowiada nacjonalizm religijny.

- W Indiach wzrost liczby stanów przyjmujących ustawy „antykonwersyjne" wiązał się z nasileniem ataków na chrześcijan – odnotowano przypadki palenia świątecznych dekoracji przez ekstremistów, uniemożliwiania chrześcijanom pochówku zmarłych, a nawet zmuszania ich do ekshumacji ciał bliskich.

- W Pakistanie coraz bardziej wpływowe grupy islamistyczne przedstawiały mniejszości jako zagrożenie demograficzne, co skutkowało powszechnymi represjami wobec mniejszości chrześcijańskich, zwłaszcza wobec dziewcząt i młodych kobiet zmuszanych do konwersji i małżeństwa.

Chrześcijanie w całej Afryce Subsaharyjskiej są zagrożeni najgorszymi atakami hiper-ekstremistycznymi od Daesh (ISIS) na Bliskim Wschodzie.

- Sześć z dziesięciu krajów o najwyższym wskaźniku w Globalnym Indeksie Terroryzmu 2026 znajdowało się w Afryce (patrz niżej), a zagrożenie rozprzestrzeniło się od wschodniego wybrzeża Afryki po jej zachodnie brzegi[2] .

Ogród pielęgnowany na terenie zrujnowanego kościoła w Wietnamie.

Image: Quang Nguyen Vinh / via Pexels

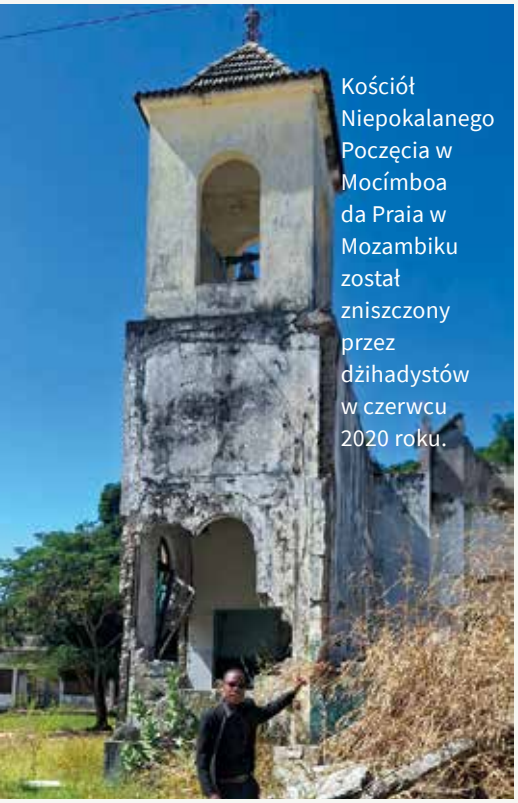

Kościół Niepokalanego Poczęcia w Mocímboa da Praia w Mozambiku został zniszczony przez dżihadystów w czerwcu 2020 roku.

- W Mozambiku islamscy bojownicy otwarcie ogłosili zamiar utworzenia kalifatu, a doniesienia mówią o zabiciu 1000 chrześcijan w Cabo Delgado od 2017 roku – dokonywano dekapitacji, porywano dzieci, a także podpalano kościoły i domy.

- W Burkinie Faso, gdzie szacuje się, że co najmniej 40% kraju kontrolują islamiści, część chrześcijan zmuszono do przestrzegania islamskich zwyczajów, w tym zasad ubioru, podczas gdy innych natychmiast stracono.

Miliony chrześcijan stanowią część masowego exodusu osób wysiedlonych ze stref konfliktów, częściowo z powodów religijnych. Zjawisko to rozprzestrzeniło się, przekształcając całe obszary krajów Afryki i Azji w strefy zagrożenia.

- W Nigerii co najmniej milion chrześcijan znalazło się wśród ponad 3,5 miliona osób wewnętrznie przesiedlonych, gdy całe społeczności uciekały z miast i wsi z powodu gwałtownie narastającej przemocy, szczególnie na północy i w regionie pasa środkowego. Bandyci, grupy etniczne i dżihadyści atakowali chrześcijan oraz inne wspólnoty religijne, co wywołało krytykowanie rządu za jego niezdolność do utrzymania praworządności.

- W Sudanie doniesiono o oskarżeniach o zbrodnie wojenne i brutalne islamskie prześladowania w czasie, gdy kraj mierzy się z największym na świecie kryzysem przesiedleń. Dodatkowo po ponad trzech latach wojna domowa doprowadziła dotychczas do uszkodzenia lub zniszczenia ponad 100 kościołów.

Globalny kontekst naznaczony konfliktami i zawirowaniami politycznymi na Bliskim Wschodzie nasilił obawy o przetrwanie chrześcijaństwa w najcenniejszych regionach jego starożytnej kolebki.

- W Syrii, w czasie ciągłych zawirowań, po upadku reżimu Assada, czołowi duchowni publicznie ostrzegali przed możliwym zagrożeniem egzystencjalnym dla Kościoła wobec doniesień, że jego chrześcijańska populacja zmniejszyła się o ponad 80% od 2011 roku.

- W południowym Libanie ataki spowodowały masowy exodus ludności i zniszczenie mienia kościelnego, co sprawiło, że wspólnoty chrześcijańskie stały się miastami-widmami.

Afryka

Prześladowania chrześcijan w Afryce nasiliły się – sześć z dziesięciu krajów najbardziej dotkniętych terroryzmem w Globalnym Indeksie Terroryzmu 2026 znajduje się na tym kontynencie. Burkina Faso (2. miejsce), Niger (3.), Nigeria (4.), Mali (5.), Somalia (7.) i Demokratyczna Republika Konga (8.) wskazują, że region Sahelu stał się obecnie epicentrum, co sygnalizuje zmianę geograficzną i niepokojący trend w globalnym terroryzmie. Kamerun i Mozambik również znajdują się w pierwszej dwudziestce[3]. Społeczności chrześcijańskie w tych krajach ucierpiały nieproporcjonalnie, gdyż w większości padają ofiarą grup dżihadystycznych lub są wciągane w szersze konflikty na tle religijnym i wspólnotowym.

Msepera Ujam ze swoim dzieckiem w obozie dla uchodźców wewnętrznych w Guma w Nigerii. Ekstremistyczni pasterze Fulani zabili jej męża i rozmazali jego krew po całym jej ciele „jako ostrzeżenie".

Dżihadyści zniszczyli ikonę Jezusa i Najświętszej Maryi Panny w kościele melchickim św. Jerzego, gdy zajęli syryjskie miasto sanktuarium Maaloula.

Kraje najbardziej dotknięte – zwłaszcza Nigeria, Burkina Faso, Mali i Niger – zamieszkują znaczące populacje chrześcijańskie, często żyjące obok większości muzułmańskiej. Grupy powiązane z Państwem Islamskim i filiami Al-Kaidy (takimi jak JNIM) szybko rozprzestrzeniły się w Sahelu i regionach ościennych. Grupy te działają transgranicznie, co utrudnia ich powstrzymanie i zwiększa regionalne rozprzestrzenianie się przemocy.

W niestabilnych państwach o słabych rządach grupy ekstremistyczne wykorzystują podziały religijne do realizacji swoich celów[4]. W regionach takich jak północna Nigeria i centralny Sahel grupy terrorystyczne atakowały kościoły, duchownych i chrześcijańskie wioski. Porwania, morderstwa i dekapitacje nie są rzadkością. Przyczyniło się to do postrzegania – a często i rzeczywistości – chrześcijan jako szczególnie narażonych w szerszym środowisku konfliktu.

Przemoc terrorystyczna wypędziła miliony ludzi z ich domów, a społeczności chrześcijańskie, zwłaszcza te z regionów wiejskich lub przygranicznych, doświadczyły wysiedleń, utraty środków do życia oraz zniszczenia infrastruktury religijnej, w tym kościołów i szkół. Nieustanne ataki podważają zdolność chrześcijan do bezpiecznego praktykowania wiary i budzą obawy, że przemoc i wysiedlenia mogą doprowadzić do długoterminowych zmian w składzie religijnym dotkniętych regionów[5].

Wiele ataków terrorystycznych ma swoje źródło w lokalnych sporach, w tym etnicznych lub wspólnotowych, które ekstremiści wykorzystują do rekrutowania bojowników i poszerzania swoich wpływów[6].

Bliski Wschód

Regionem wstrząsał konflikt, gdyż konsekwencje ataku Hamasu na Izrael z 7 października 2023 roku wciąż się rozprzestrzeniały. Izraelskie ataki w Gazie spowodowały śmierć lub wysiedlenie tysięcy ludzi. Kościoły Świętej Rodziny i Świętego Porfiriusza służyły jako schronienia dla chrześcijan uciekających przed przemocą[7]. Konflikt rozprzestrzenił się również na Liban po izraelskich napaściach na wspieraną przez Iran grupę bojową Hezbollah. Napięcia w regionie dodatkowo zaostrzyła wojna między USA a Iranem w lutym 2026 roku[8].

W Syrii długotrwała wojna domowa zakończyła się porażką Baszara Al-Assada oraz objęciem prezydentury przez byłego islamistycznego dowódcę dżihadystów z Hay'at Tahrir al-Sham (HTS), Ahmeda Husseina Al-Sharaa. Po upadku Assada nasiliły się ataki na mniejszości, zwłaszcza alawitów i Druzów. Chrześcijanie również stali się ich celem, czego przykładem był niszczycielski zamach samobójczy na kościół Mar Elias w Damaszku, w którym zginęły 23 osoby, a 65 zostało rannych[9]. Był to największy pojedynczy atak na chrześcijan od czasu masakry w Damaszku w 1860 roku[10]. Jak dotąd trudno jest ocenić, jaki wpływ na całą społeczność chrześcijańską w Syrii mają te akty przemocy[11].

Muzułmańskie milicje i podmioty niepaństwowe nadal wywierają szkodliwy wpływ w regionie, nękając i atakując mniejszościowe społeczności chrześcijańskie. Poczyniono pewne postępy w rozbrajaniu milicji, zwłaszcza w Iraku, gdzie dwie z najpotężniejszych szyickich grup wchodzących w skład Sił Mobilizacji Ludowej (PMF) zadeklarowały oddanie broni pań-

stwu[12]. Jednakże od Libanu po Irak i Syrię milicje nadal odgrywają destabilizującą rolę na Bliskim Wschodzie.

Konflikt ponownie wzbudził również obawy wśród społeczności chrześcijańskich o to, czy ich przyszłość w regionie jest możliwa. Izraelskie operacje wojskowe przeciwko Hezbollahowi doprowadziły do wyludnienia chrześcijańskich miast wzdłuż granicy izraelsko-libańskiej. Co najmniej milion osób zostało przesiedlonych w całym kraju[13]. Ostatni atak Iranu na bazy USA w Iraku, w pobliżu chrześcijańskiej dzielnicy Irbilu, również wzbudził obawy przed nowym exodusem, a przywódcy Kościoła zastanawiają się, czy chrześcijańskie rodziny zdecydują się pozostać w stanie ciągłego zagrożenia życia[14].

W wielu częściach regionu nadal obowiązują prawne i administracyjne ograniczenia wobec chrześcijan. W Egipcie, gdzie mieszka największa społeczność chrześcijańska na Bliskim Wschodzie, wciąż napływają doniesienia o porywaniu chrześcijańskich kobiet i dziewcząt w celu przymusowego nawrócenia i małżeństwa. Jednocześnie władze podjęły pewne pozytywne kroki, aby umożliwić chrześcijanom remontowanie i budowanie kościołów, choć środki te nie są stosowane konsekwentnie[15]. Natomiast w Turcji chrześcijanie nadal doświadczają ciągłej presji poprzez ograniczenia prawne i administracyjne. Władze tureckie utrudniają budowę nowych kościołów, co odzwierciedla szerszy schemat państwowych represji prowadzonych za pomocą środków prawnych, a nie jawnej przemocy.

Ogólnie rzecz biorąc, konflikty i niestabilność nadal stanowią poważne zagrożenie dla obecności chrześcijan na Bliskim Wschodzie, co może prowadzić do dalszych przesiedleń społeczności chrześcijańskich.

Azja

Państwowa dyktatura nadal zagraża wolności religijnej w niektórych częściach Azji, prowadząc do represji, dyskryminacji i prześladowań. W Korei Północnej i Chinach chrześcijaństwo nierzadko uważa się za szkodliwy wpływ Zachodu, zagrażający spójności narodowej. W Korei Północnej podstawowe praktyki chrześcijańskie, takie jak posiadanie Biblii czy udział w nabożeństwach, mogą skutkować aresztowaniem. Szacuje się, że chrześcijanie stanowią znaczną część spośród nawet 190 000 więźniów przetrzymywanych w więzieniach lub obozach pracy. W Chinach represje nasiliły się, gdy władze zaczęły dostosowywać doktrynę do zasad Partii Komunistycznej. Pojawiają się doniesienia o masowych zatrzymaniach, uwięzieniach duchownych z powodu kruczków prawnych oraz zamykaniu miejsc kultu, a nowe przepisy umożliwiają ściślejszą kontrolę nad treściami religijnymi w internecie. Wietnam przedstawia bardziej złożony obraz: dawne komunistyczne wzorce restrykcyjnej kontroli nadal istnieją, lecz ścierają się z poglądem, że wolność religijna ma konstruktywną wartość w społeczeństwie socjalistycznym. Niemniej jednak etniczne wspólnoty chrześcijańskie na wyżynach wciąż doświadczają ostrych prześladowań. Zarówno Chiny, jak i Wietnam regulują powoływanie liderów w zarejestrowanych grupach religijnych.

W Indiach to nacjonalizm, a nie komunizm, doprowadził do wkroczenia dyktatury w sferę religijną. Mimo coraz bardziej restrykcyjnego prawodawstwa (np. „ustaw antykonwersyjnych"), największym problemem pozostaje wrogość społeczna. W Indiach w 2025 roku odnotowano ponad 700 incydentów przemocy antychrześcijańskiej, częściowo podsycanych retoryką nacjonalistycznych grup Hindutwy, które podkreślają, że rosnące grupy mniejszościowe zmniejszyły populację hinduską. W Pakistanie grupy takie jak Tehreek-e-Labbaik również przedstawiają mniejszości jako zagrożenie demograficzne, co przyczynia się do nadużyć, w tym porwań, przymusowych konwersji i małżeństw dziewcząt oraz młodych kobiet. W obu krajach chrześcijanie i inne mniejszości religijne doświadczają ataków, od zakłócania nabożeństw po napaści fizyczne.

Ostatnie incydenty najwyraźniej wskazują na to, że budynki kościelne są celowo atakowane w ramach wrogości wobec chrześcijan. W pakistańskiej prowincji Pendżab, w styczniu 2026 roku, w kościele we wsi Ghanekey sprofanowano krzyż oraz podarto Biblie i śpiewniki[16] . W Indiach władze państwowe były zamieszane w próby niszczenia kościołów. W czerwcu 2025 roku rząd stanu Maharasztra ogłosił plany wyburzenia kościołów[17], które uznał za „nieautoryzowane". Kościół Chrystusowy Shiloh w Pune został przeznaczony do rozbiórki w kwietniu 2026 roku[18] . Podobnie w Laosie budynki kościelne stały się celem ataków na wiernych, a w Birmie[19](Mjanmie) junta bombardowała miejsca kultu w ramach swojej kampanii przeciwko tym, którzy sprzeciwiają się jej rządom.

Wnioski

Przyjmując delegację PKWP w październiku 2025 roku, papież Leon XIV oświadczył, że wolność religijna stanowi „kamień węgielny każdego sprawiedliwego społeczeństwa, gdyż chroni przestrzeń moralną, w której

Lewa: Kościół Wniebowzięcia NMP, zbudowany w 1894 roku, został zniszczony przez birmańską juntę w styczniu 2023 roku. Ten zabytkowy kościół w Chan Thar był niezwykle ważny dla społeczności katolickiej: arcybiskup Joseph U Win, pierwszy rdzenny biskup, został tam ochrzczony jako dziecko na przełomie XX wieku, a wielu księży i zakonnic wzrastało tam w wierze.

Powyżej: Papież Leon XIV w czasie modlitwy Regina Cæli na Placu Świętego Piotra 11 maja 2025 roku, zaledwie kilka dni po wyborze.

sumienie może być kształtowane i wyrażane”[20]. Papież posunął się jeszcze dalej, stwierdzając: „Wolność religijna nie jest zatem tylko prawem czy przywilejem nadawanym nam przez rządy; to fundamentalny warunek, który umożliwia pojednanie”.

Podstawowe zasady wolności religijnej zawarto w artykule 18 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka – dokumencie, który Papież w swojej encyklice *Magnifica Humanitas* określił jako „jeden z najwyższych wyrazów ludzkiego sumienia naszych czasów”[21]. Artykuł 18 gwarantuje prawo do wolności religijnej – a także do manifestowania swoich przekonań, zarówno indywidualnie, jak i we wspólnocie, prywatnie lub publicznie, poprzez kult, nauczanie i praktykowanie[22].

Przykłady przytoczone w raporcie *„Prześladowani i zapomniani”? 2024-26* pokazują nie tylko, że artykuł 18 jest ignorowany w wielu częściach świata, ale również, że wiele najpoważniejszych naruszeń dotyka chrześcijan. W istocie, skala i dotkliwość współczesnych prześladowań chrześcijan to prawdziwa katastrofa praw człowieka, która w wielu miejscach tylko się pogłębia. To, że tak wielu jest tym zaskoczonych, odzwierciedla dominujący na Zachodzie pogląd, który zakłada, iż większość chrześcijan zamieszkuje półkulę północną, gdzie ich wiara jest akceptowana – a nawet stanowi element kultury – i gdzie nie napotykają znaczących przeszkód w jej praktykowaniu. Rzeczywistość jest jednak taka, że większość chrześcijan żyje na mniej zamożnym globalnym Południu i jest szeroko rozproszona w kulturach coraz bardziej im wrogich. Wobec narastającego nacjonalizmu, ekstremizmu i nastrojów antyzachodnich, chrześcijanie często są postrzegani jako niechciani obcy we własnych krajach. Rzadko wrogość religijna stanowi jedyny motyw aktów nienawiści wobec chrześcijan. Zazwyczaj jest to element złożonej matrycy czynników, obejmujących pochodzenie etniczne, dostęp do zasobów, ubóstwo i politykę. Brak wiedzy o religiach na Zachodzie sprawia, że antychrześcijańska wrogość jest często bagatelizowana na rzecz innych czynników. Dlatego też wypaczone rozumienie kontekstu praw człowieka często pogarsza i tak już krytyczną sytuację prześladowanych chrześcijan.

PKWP niezmiennie angażuje się w obronę wolności religijnej i pomoc prześladowanym chrześcijanom. Solomon Ako, mężczyzna z północnej Nigerii, który został porwany i był następnie wielokrotnie napadany, ponieważ nie chciał wyrzec się swojej chrześcijańskiej wiary, wyznał PKWP, że w najgłębszych chwilach cierpienia siłę dawała mu świadomość, iż na całym świecie są ludzie, którzy się za niego modlą, zabierają głos i wspierają jego sprawę. Powiedział: „Każdej nocy, gdy nasi porywacze spali, modliliśmy się. Modliliśmy się, wiedząc, że nie jesteśmy sami, że są ludzie tacy jak wy, którzy nigdy nas nie opuszczą. To właśnie wtedy dawało nam siłę i to daje nam siłę teraz”.

Image: Cristian Gennari

PROFIL KRAJU

BURKINA FASO

W 2026 roku Burkina Faso zajęło drugie miejsce w Globalnym Indeksie Terroryzmu, utrzymując się na pierwszej lub drugiej pozycji od 2023 roku[23]. Kraj ten, niegdyś uważany za wzór harmonii międzyreligijnej w Afryce Zachodniej, gwałtownie podupadł od czasu rozpoczęcia ataków islamistów w 2015 roku. Ekstremistyczne grupy powiązane z transnarodowymi sieciami dżihadystycznymi – w tym lokalna grupa Państwo Islamskie i filia Al-Kaidy Jama'at Nusrat al-Islam wal-Muslimin (JNIM) – początkowo przenikające na północ z sąsiedniego Mali, rozszerzyły swoją obecność na wszystkie regiony z wyjątkiem południa. Islamiści są również zaangażowani w przestępczość zorganizowaną, taką jak handel narkotykami, przemyt i nielegalne wydobycie surowców[24].

Obecnie w Sahelu, jednym z głównych epicentrów przemocy dżihadystycznej grupy bojowników kontrolują co najmniej 40% kraju[25], głównie na obszarach wiejskich. Często zmuszają mieszkańców wsi do przestrzegania islamskich zwyczajów, nakazując kobietom zakrywanie twarzy w miejscach publicznych, a mężczyznom zapuszczanie bród. Kto się sprzeciwi, zostaje wygnany lub nawet publicznie stracony. Tam, gdzie rebelianci pozwalają chrześcijanom praktykować wiarę, jest to ograniczone do wnętrza kościołów, przy czym nie wolno nauczać dzieci[26]. Lokalne źródło podało PKWP: „Czasami chrześcijanom wolno się modlić, ale równie szybko mogą stać się ofiarami prześladowań, by być zmuszonymi do ucieczki"[27].

Przemoc islamistów dotknęła zarówno wojskowych, jak i ludność cywilną, w tym wspólnoty religijne[28]. W ramach prób narzucenia przez dżihadystów własnej ekstremistycznej ideologii, chrześcijanie są konsekwentnie wybierani na cel, kościoły atakowane, a wierni mordowani. Bardzo trudno jest podać wiarygodne dane, ale między majem a sierpniem 2024 roku w regionie duszpasterskim Zekuy-Doumbala zgłoszono zabicie około 100 chrześcijan[29]. Chociaż chrześcijanie nie są jedyną grupą cierpiącą, terroryści islamscy wykazują wyraźną wrogość wobec tej wiary.

WYBRANE INCYDENTY

SIERPIEŃ 2024 W niedzielę 25 sierpnia ekstremiści JNIM zabili 26 mężczyzn ze wsi Sanaba w diecezji Nouna. Rebelianci oddzielili wszystkich mężczyzn chrześcijan powyżej 12 roku życia (katolików i protestantów), wyznawców religii tradycyjnych lub osób uznanych za wrogie ideologii dżihadystów. Zabrano ich do pobliskiego kościoła protestanckiego i podcięto im gardła. W kolejnych dniach dżihadyści zaatakowali trzy pobliskie parafie katolickie w pobliżu granicy z Mali, co spowodowało ucieczkę około 5000 kobiet i dzieci do Nouny.

STYCZEŃ 2025 Czterech katechetów z parafii Ouakara wpadło w zasadzkę w pobliżu Bondokuy, gdy wracali ze szkolenia w sobotę 25 stycznia. Grupa poruszała się na dwóch motocyklach: ci z pierwszego motocykla uciekli do lasu, ale pozostałych zamordowano.

SIERPIEŃ 2025 Kobiety z parafii w Pibaoré utworzyły żywą tarczę, aby chronić swojego księdza, po tym jak został zaatakowany podczas Mszy św. Biskup Théophile Naré z Kaya powiedział: „Media nie nagłośniły tego heroicznego czynu, ale pozostaje on ważnym symbolem wiary i solidarności"[30].

PAŹDZIERNIK 2025 Katecheta z gminy Kouala w diecezji Fada N'Gourma został porwany podczas Mszy św. w niedzielę 5 października. Lokalne źródło podało PKWP: „Został wybrany celowo. „Celem jest szerzenie strachu wśród chrześcijan". Katechetę później uwolniono[31].

PROFIL KRAJU

BIRMA (MJANMA)

Image: Scotted400

W lutym 2026 roku Birma weszła w szósty rok wojny domowej, która wybuchła po zamachu stanu dokonanym przez juntę wojskową. Wojsko nadal dopuszcza się poważnych naruszeń praw człowieka, w tym ataków na obiekty sakralne, jak na przykład kościół Najświętszego Serca Jezusa – który miał pełnić funkcję katedry nowej diecezji Mindat – zbombardowany w lutym 2025 roku[32]. Początkowo ataki te wydawały się nawiązywać do działań wymierzonych w kościoły chrześcijańskie mniejszości etnicznych, mające miejsce za rządów wojskowych przed 2011 rokiem[33], lecz szybko objęły wszystkie grupy religijne. Mimo powiązań wojska z nacjonalizmem buddyjskim, celem ataków[34] stała się znaczna liczba buddyjskich miejsc kultu, w tym klasztor[35] Sein Yadanar, który został zbombardowany w marcu 2025 roku[36]. Choć trudno o dokładne dane, Komisja Stanów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF) podała, że w 2025 roku zniszczono 379 obiektów sakralnych, a w nich zginęło 259 duchownych i cywilów[37]. Birmański Instytut Badawczy oszacował, że od początku wojny do końca 2025 roku żołnierze junty zaatakowali 343 kościoły lub budynki chrześcijańskie[38].

Historia dyskryminacji mniejszości religijnych w tym w przeważającej mierze buddyjskim kraju zmieniała się na przestrzeni lat. Wojna domowa przyniosła różnorakie skutki: w niektórych regionach wzrósł buddyjski ekstremizm, w innych zaś jest odwrotnie, gdyż okrutne traktowanie ludności przez juntę sprzyjało solidarności między różnymi grupami, niezależnie od pochodzenia etnicznego czy religii. W pojedynczych przypadkach duchowni byli porywani, a nawet zabijani. W listopadzie 2025 roku Wielebny Pau Muan Lian został zatrzymany, a następnie przymusowo wcielony do wojska[39].

WYBRANE INCYDENTY

LUTY 2025 Niecałe dwa tygodnie po tym, jak kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Mindat, w stanie Czin, został wybrany na katedrę nowo utworzonej diecezji Mindat, zniszczono go w wyniku nalotów. Ataki na kompleks kościelny trwały od początku grudnia 2024 roku.

MARZEC 2025 Żołnierze junty podpalili katedrę św. Patryka w Banmaw, w stanie Kaczin, wieczorem 16 marca – dzień przed planowanym świętowaniem odpustu patrona katedry. W poprzednich tygodniach żołnierze zniszczyli inne budynki w kompleksie katedralnym, w tym plebanię, biura diecezjalne oraz szkołę[40].

GRUDZIEŃ 2025 Władze junty nakazały kościołom w stanie Kaczin zorganizowanie obchodów Bożego Narodzenia przed 20 grudnia, aby uniknąć kolizji z wyborami zaplanowanymi na 28 stycznia[41].

LUTY 2026 Światowa Rada Kościołów potępiła nalot junty na zamieszkaną głównie przez chrześcijan wioskę Tlangkhua w stanie Czin. Pocisk uderzył w pobliżu nowego budynku kościoła, który był jeszcze w budowie, a większość ofiar stanowili członkowie Kościoła Mennonickiego. Wśród zabitych znaleźli się diakon, skarbnik i dwóch liderów młodzieżowych; jedenastu innych członków kościoła wymagało pilnej pomocy medycznej[42].

MARZEC 2026 Polityk i działacz na rzecz praw człowieka, dr Sasa, publicznie oświadczył, że chrześcijanie w stanie Czin traktowani są jak obywatele drugiej kategorii i mają problemy z dostępem do edukacji oraz opieki zdrowotnej. Podkreślił również historyczne okrucieństwa popełnione przez żołnierzy junty, w tym gwałty na chrześcijańskich kobietach z ludu Czin.[43]

PROFIL KRAJU

CHINY

Pod koniec 2025 roku rozpoczęła się fala aresztowań chrześcijan wymierzona w niezarejestrowane organizacje, takie jak Kościół Przymierza Wczesnego Deszczu w Chengdu, w środkowych Chinach[44]. Zgodnie z prawem buddyzm, katolicyzm, islam, protestantyzm i taoizm są uznawane za religie, a ich wyznawcy mogą praktykować w ramach jednego z usankcjonowanych przez państwo „stowarzyszeń patriotycznych", które mają na celu kontrolowanie religii zgodnie z zasadami Komunistycznej Partii Chin (KPCh). Wielu chrześcijan jednak odmawia zaakceptowania tego stanu rzeczy. Według USCIRF „Przywódcy religijni i członkowie społeczności, którzy odmawiają podporządkowania się inwazyjnemu systemowi kontroli KPCh, spotykają się z nękaniem, grzywnami, zatrzymaniami, reedukacją polityczną, pracą przymusową, uwięzieniem, zaginięciami, torturami i innymi formami nadużyć"[45].

Nawet wobec zatwierdzonych Kościołów stosuje się ograniczenia prawne; na przykład, Rozporządzenie o Sprawach Religijnych z 2018 roku ogranicza działalność religijną. Coraz więcej prowincji, w tym Henan i Xinjiang, zabrania osobom poniżej 18 roku życia uczestniczenia w nabożeństwach. Wrześniowy Kodeks Postępowania Online dla Personelu Religijnego z 2025 roku uznał publikowanie treści religijnych w internecie bez „specjalnej licencji" za nielegalne. Zakazano transmisji na żywo liturgii, spotkań modlitewnych i nauczania religijnego dla dzieci, a także głoszenia kazań online na nielicencjonowanych stronach internetowych. Tylko denominacje zarejestrowane przez państwo mogą posiadać strony internetowe. Wszelka działalność online musi wykazywać „wsparcie dla przywództwa Komunistycznej Partii Chin"[46].

WYBRANE INCYDENTY

GRUDZIEŃ 2024 Biskup katolicki Peter Shao Zhumin z Kościoła podziemnego w Wenzhou został ukarany grzywną w wysokości 200 000 ¥ – co odpowiada 27 000 USD – za odprawienie Mszy św. W piątek 27 grudnia, w nabożeństwie rozpoczynającym Jubileuszowy Rok Nadziei, nie będącym „prawnie dozwolonym", wzięło udział 200 osób. W marcu 2025 roku biskup został zatrzymany na kilka dni, ponieważ nie zapłacił grzywny[47].

MARZEC 2025 Chiny skazały na 15 dni więzienia dwóch członków Kościoła Reformowanego Wheat Seed we wschodniej prowincji Anhui „za wykorzystywanie działalności kultowej do zagrażania społeczeństwu". Odmówili oni przystąpienia do wspieranego przez rząd Patriotycznego Ruchu Trzech Autonomii[48].

CZERWIEC 2025 Pastorzy Li Jie, starszy Han Xiaodong i Wang Qiang z podziemnego Kościoła Domowego Przymierza w Linfen w prowincji Shanxi w piątek 20 czerwca zostali skazani na karę więzienia za „oszustwo" podczas niejawnego procesu[49].

PAŹDZIERNIK 2025 Zatrzymano co najmniej 30 czołowych członków podziemnego Kościoła Syjonu, w tym jego założyciela, wielebnego Jina Mingri. Zabrano go z domu w Beihai, w regionie Guangxi, „pod zarzutem nielegalnego wykorzystywania sieci informacyjnych". Członków aresztowano również w Szanghaju, Pekinie, Zhejiang, Guangxi, Shandong, Syczuanie i Henan. Wspólnota liczyła około 5000 członków w prawie 50 miastach, którzy słuchali kazań przez Zoom i spotykali się w małych grupach. Aresztowania nastąpiły po wprowadzeniu nowego Kodeksu Postępowania Online dla Personelu Religijnego[50]. Pod koniec stycznia 2026 roku dwunastu członków było nadal przetrzymywanych.

STYCZEŃ 2026 Władze zburzyły część budynku niezarejestrowanego Kościoła Yayang w Wenzhou. Nastąpiło to po aresztowaniu około 100 jego członków między 13 a 18 grudnia 2025 roku[51].

MAJ 2026 Władze aresztowały sześciu chrześcijan w mieście Kaili, w prowincji Guizhou, za organizowanie szkółki niedzielnej i innych zajęć kościelnych dla dzieci[52].

STUDIUM PRZYPADKU

JEGO ZBRODNIA – SPRZEDAŻ ŚPIEWNIKÓW

Ojciec Ma Xianshi, starszy kapłan w zatwierdzonym przez państwo Chińskim Katolickim Stowarzyszeniu Patriotycznym, stanął przed sądem w listopadzie 2025 roku za sprzedaż śpiewników.

Kwestionowany śpiewnik nosił tytuł Tianlu Miaoyin (Niebiańskie Melodie). Jest to prawnie zatwierdzona publikacja, licencjonowana przez Departament ds. Religii prowincji Zhejiang, należący do Komunistycznej Partii Chin. Tianlu Miaoyin jest używany w prowincjach Jiangsu, Szanghaj i Fujian, a także w Zhejiang.

Książka była sprzedawana w katolickiej księgarni prowadzonej przez świeckiego Zhuang Qiantuana w mieście Yiwu, w prowincji Zhejiang. Prokuratorzy państwowi twierdzili, że książka była sprzedawana nielegalnie, ponieważ publikacje religijne mogą być rozpowszechniane wyłącznie w obrębie wspólnot wyznaniowych. Panu Qiantuanowi również postawiono zarzuty i przyznał się do winy.

Ksiądz Ma, jako administrator Kościoła państwowego w diecezji Wenzhou, odpowiadał za sprzedaż. Został mianowany na zarządcę diecezji we wrześniu 2016 roku, po śmierci biskupa Vincenta Zhu Wei-Fanga. Biskup Peter Shao Zumin, jako biskup koadiutor, powinien automatycznie przejąć obowiązki, jednak władze państwowe podważały jego lojalność wobec Partii Komunistycznej. Przed aresztowaniem księdza Ma w listopadzie 2024 roku pełnił on również funkcję wiceprzewodniczącego Komitetu ds. Katolickich Prowincji Zhejiang.

Lokalne źródła sugerowały, że ksiądz Ma popadł w niełaskę, ponieważ sprzeciwiał się narzuceniu biskupa rządowego w diecezji Wenzhou – co byłoby niezgodne z prawem kanonicznym – a także rzekomo spotykał się z urzędnikami Watykanu, bez wcześniejszej zgody Partii Komunistycznej, podczas pielgrzymki do Rzymu. Proces księdza Ma pierwotnie miał się odbyć 1 lipca 2025 roku w Sądzie Miejskim w Yiwu, jednak trzy dni wcześniej, po tym jak ponad 300 katolików z Wenzhou zgłosiło chęć uczestnictwa, sąd przełożył rozprawę na późniejszy termin.

* Diecezja Wenzhou wchodzi w skład prowincji kościelnej Hangzhou, której granice w przybliżeniu pokrywają się z granicami prowincji Zhejiang.

Ostatecznie odbyła się ona 13 listopada 2025 roku. Katolików, którzy zarejestrowali się, aby być obecnymi, ponoć zastraszano, aby zniechęcić ich do udziału. Pojawiło się tylko dwóch zarejestrowanych uczestników: księża diecezjalni, którym przez cały czas trwania rozprawy towarzyszyli urzędnicy państwowi. Jednakże przybyło również wielu katolików, którzy nie zarejestrowali się wcześniej, co skłoniło władze do otwarcia sąsiedniej sali sądowej z transmisją wideo na żywo, aby mogli śledzić rozprawę. Ksiądz Ma, zanim opuścił sąd, pobłogosławił parafian, którzy przyszli go wesprzeć.

Ksiądz Ma zaprzeczył wszelkim zarzutom, twierdząc, że sprzedaż książki była jego obowiązkiem duszpasterskim. Kiedy prokuratorzy stwierdzili, że sprzedano 50 000 egzemplarzy, generując 1,5 miliona ¥, ksiądz Ma podkreślił, że nie uzyskał żadnych osobistych korzyści ze sprzedaży.

Werdyktu nie ogłoszono aż do czerwca 2026 roku, kiedy to okazało się, że ksiądz Ma został uznany za winnego i skazany na 18 miesięcy więzienia. Jednakże, w zaskakującym posunięciu, został zwolniony wcześniej, 22 lipca.

Źródła

Andrew Law, “Father Ma, a former ‘patriotic’ administrator in the Diocese of Wenzhou, also arrested,” *AsiaNews*, 11 lipca 2025 r. https://www.asianews.it/news-en/Father-Ma,-a-former-patriotic-administrator-in-the-Diocese-of-Wenzhou,-also-arrested-63489.html

Andrew Law “Wenzhou: Father Ma on trial for the illegal sale of church hymn books,” *AsiaNews*, 14 listopada 2025 r. https://www.asianews.it/news-en/Wenzhou:-Father-Ma-on-trial-for-the-illegal-sale-of-church-hymn-books-64282.html

„A Catholic Priest in Wenzhou is on Trial for Alleged ‘Illegal Sales’: Supporters Claim There Are Other Political Motives Behind the Case”, *China Aid*, 20 listopada 2025 r. https://chinaaid.org/news/a-catholic-priest-in-wenzhou-is-on-trial-for-alleged-illegal-sales-supporters-claim-there-are-other-political-motives-behind-the-case/ [dostęp do wszystkich stron uzyskano 08.06.26].

Image: □□ / via Pexels

PROFIL KRAJU

EGIPT

Rodziny nadal zgłaszają przypadki uprowadzeń dziewcząt, zmuszania ich do przejścia na islam i zawierania małżeństw – zwłaszcza w Górnym Egipcie. Instytucje islamskie, w tym Al-Azhar [53], oraz policja były oskarżane o współudział. Trudno o kompleksowe dane, ale w 2024 roku udokumentowano ponad 30 przypadków porwań[54].

W Górnym Egipcie społeczności doświadczyły również brutalnych ataków, a władze często nie pociągają sprawców do odpowiedzialności[55]. W takich sytuacjach często stosuje się pojednanie zwyczajowe, czyli równoległy system rozwiązywania sporów, jednak system ten karze chrześcijan, których zmusza do akceptowania woli większości (zob. październik 2025).

Mimo poważnych, trwających problemów, w największej wspólnocie chrześcijańskiej w świecie arabskim nadal pojawiają się pozytywne sygnały; na przykład w grudniu 2024 roku Ministerstwo Sprawiedliwości i pięć oficjalnie uznanych egipskich wyznań chrześcijańskich podpisało długo oczekiwany projekt ustawy o statusie osobowym chrześcijan. Wśród jej postanowień mężczyźni i kobiety mogą dziedziczyć na równi.

W odpowiedzi na krytykę dotyczącą znacznych opóźnień w zatwierdzaniu nowych budynków chrześcijańskich – uprawnienia te były wcześniej zastrzeżone dla prezydenta Egiptu – ustawa o budowie kościołów z 2016 roku przekazała tę władzę ośrodkom lokalnym. Do kwietnia 2026 roku 3804 z około 5500 wniosków uzyskało zgodę prawną[56]. Jednak ustawodawstwo to nie zostało powszechnie wdrożone, a ataki na kościoły lub miejsca przeznaczone pod nowe budowy nadal się zdarzają.

WYBRANE INCYDENTY

PAŹDZIERNIK 2024 21-letnia chrześcijańska studentka Julia Atef zaginęła w niedzielę 26 października w drodze do kościoła św. Marka w Shubra Al-Khayma, w gubernatorstwie Qalyubia[57].

LISTOPAD 2024 Trzech chrześcijan trafiło do szpitala po ataku czterech mężczyzn uzbrojonych w miecze i maczety we wsi Ashrouba, w dystrykcie Beni Mazar w gubernatorstwie Minya.

LUTY 2025 W ciągu jednego tygodnia zaginęły trzy chrześcijanki – Marina Khalaf Greiss (19 lat), Erini Emil (17 lat) i Marina Rizk (20 lat). Greiss i Rizk wróciły do swoich rodzin, choć wcześniej zostały przymusowo nawrócone i wydane za mąż za porywaczy[58].

LIPIEC 2025 Władze aresztowały Saeida Mansoura Abdulraziqa, który przeszedł na prawosławie, stawiając mu liczne zarzuty, w tym terroryzm. Doszło do tego po tym, jak zażądał zmiany w dokumentach tożsamości, by jego religia widniała jako chrześcijańska, a nie muzułmańska[59] . Jego proces, zaplanowany na czerwiec 2026 roku, został odroczony.

PAŹDZIERNIK 2025 Muzułmańscy mieszkańcy wsi obrzucili kamieniami chrześcijańskie posiadłości i podpalili chrześcijańskie pola uprawne w Nazlet Jalf, Beni Mazar, w prowincji Minya. Do ataków doszło we wtorek 23 października po tym, jak w sieci zaczęły krążyć pogłoski o romansie chrześcijańskiego nastolatka z muzułmańską dziewczyną. Następnego dnia, podczas sesji pojednawczej, dziadek chrześcijańskiego nastolatka otrzymał grzywnę w wysokości miliona funtów egipskich (około 18 240 USD), a jego rodzinie nakazano sprzedać dom i wyprowadzić się ze wsi. Nastolatka zatrzymano, a prokurator publiczny wszczął śledztwo w sprawie jego związku[60].

LUTY 2026 We wtorek 3 lutego Centralne Siły Bezpieczeństwa zrównały z ziemią chrześcijański kompleks, w tym drewnianą kaplicę. Społeczność starała się o oficjalne pozwolenie na budowę nowego kościoła i zbierała fundusze, ponieważ urzędnicy ustnie zachęcali do realizacji tego projektu. Do rozpędzenia chrześcijan, którzy starli się z funkcjonariuszami nadzorującymi rozbiórkę, użyto gazu łzawiącego. Później twierdzono, że rozbiórkę spowodował błąd budowniczych, przez który mury zabudowań wkraczały na sąsiednią działkę[61].

STUDIUM PRZYPADKU

PORWANA, „NAWRÓCONA” I ODSEPAROWANA OD RODZINY

Gdy Samah Ageeb zaginęła w grudniu 2025 roku, chrześcijańska społeczność w dystrykcie Girga wyraziła oburzenie twierdząc, że była to już piąta chrześcijanka, która zniknęła tam w tym roku. Samah – 27-letnia mężatka, matka siedmioletniego syna – została porwana we wtorek 9 grudnia 2025 roku, gdy wsiadła do taksówki tuk-tuk w wiosce Bandar Al-Gharbiya.

Po zgłoszeniu zaginięcia jej rodzina otrzymała nieoczekiwany telefon z informacją, że Samah przeszła na islam i przebywa w Dyrekcji Bezpieczeństwa w Suezie, około 380 mil od Girgi. Dyrekcja Bezpieczeństwa w Suezie to regionalne centrum dowodzenia policji, odpowiedzialne za egzekwowanie prawa, bezpieczeństwo i porządek publiczny w gubernatorstwie Suez.

Grupa członków rodziny i sąsiadów odbyła wyczerpującą, dziesięciogodzinną podróż do Suezu. Rodzina była przekonana, że Samah będzie mogła z nimi wyjechać. Po ich przybyciu jej brat wraz z wiekowym ojcem i matką otrzymali pozwolenie na spotkanie z Samah.

Według relacji rodziny Samah sprawiała wrażenie silnie odurzonej lekami, a jej mowa często była niespójna. Ubrano ją w muzułmański nikab, a gdy podnieśli zasłonę, jej twarz była posiniaczona, co nasunęło im myśl, że została pobita. Pod koniec spotkania Samah uczepiła się matki i błagała o powrót do domu, lecz władze siłą ją zabrały.

Następnie funkcjonariusze zażądali od jej brata podpisania zobowiązania o „nieingerencji”, w którym obiecywał, że nie będzie dążył do sprowadzenia Samah z powrotem do rodziny. Odmówił, twierdząc, że jego siostra jest przymuszana. Po ostrej wymianie zdań z funkcjonariuszami, został zatrzymany na kilka godzin. Sąsiedzi twierdzą, że był torturowany podczas zatrzymania.

Jej ojca poproszono również o poddanie się testowi DNA w celu potwierdzenia ojcostwa, co też uczynił. Służby bezpieczeństwa ostatecznie złożyły raport w imieniu Samah przeciwko jej rodzinie, rozwiewając ich nadzieje na jej uwolnienie.

Gdy Samah wciąż była przetrzymywana, w Girga rozpoczęła się seria protestów. Dystrykt Girga, położony na zachodnim brzegu Nilu w muhafazie Sauhadż, zamieszkuje znaczna populacja chrześcijańska. Według lokalnej tradycji Girga zawdzięcza swoją nazwę dawno zaginionemu klasztorowi poświęconemu świętemu Jerzemu lub znanemu w Egipcie, Mar Girgisowi. Protestujący podkreślali, że Samah była piątą chrześcijańską kobietą, która zaginęła w Girga w 2025 roku.

Rodzice Samah zaapelowali do prezydenta Abdela Fattaha El-Sisi o powrót córki, a zwolennicy rozpoczęli globalną kampanię nagłaśniającą jej sprawę.

Ich działania zakończyły się sukcesem i pod koniec grudnia Samah ponownie spotkała się z rodziną. Jednak jej historia rodzi wiele pytań dotyczących trudnej sytuacji chrześcijańskich kobiet oraz roli, jaką władze odgrywają w ich porwaniach.

Źródła

“Fifth Case in Gerga: The Disappearance of Samah Ageeb Raises Alarming Questions,” *Coptic Solidarity*, 17 grudnia 2025 r. https://www.copticsolidarity.org/2025/12/17/fifth-case-in-gerga-the-disappearance-of-samah-ageeb-raises-alarming-questions/ [dostęp 15.06.26].

“National Security detains the family of Samah Nashed Ajeeb,” الحراوي الحر (kanał YouTube), 14 grudnia 2025 r. https://www.youtube.com/watch?v=i64IPjJH21Q [dostęp 16.06.26].

Image: Earl Andre Roca / via Pexels

“Jako uchodźcy [w Sudanie] czujemy się bezwartościowi. Większość z nas, kobiet, doświadczyła gwałtu i wykorzystania seksualnego. Opuszczałyśmy nasz kraj [Erytreę] w poszukiwaniu lepszego życia. A potem pozostajemy z dzieckiem, którego ojca nie znamy. I musimy żyć w tych obozach przez długi czas.”

PROFIL KRAJU

ERYTREA

Image: Magdalena Wolnik

„Represje religijne stale trwają” – stwierdził w 2025 roku Mohamed Abdelsalam Babiker, Specjalny Sprawozdawca ONZ ds. sytuacji praw człowieka w Erytrei. Wyraził on szczególne zaniepokojenie „przedłużającym się arbitralnym zatrzymywaniem i wymuszonym zaginięciem przywódców religijnych oraz osób wierzących, z których niektórzy przebywają w areszcie od ponad 20 lat”[62].

Rząd oficjalnie uznaje Kościoły: katolicki, ewangelicko-luterański oraz erytrejski kościół ortodoksyjny Tewahedo, a także islam sunnicki. Ponadto mianuje on przywódców muzułmańskich i prawosławnych, kontrolując ich działania i finanse, podczas gdy mniejsze wspólnoty katolickie i luterańskie cieszą się w tych kwestiach znacznie większą swobodą. Dekret 73 zabrania przywódcom duchowym i mediom religijnym komentowania spraw politycznych. Nakłada on również na Kościoły prowadzące inicjatywy społeczne obowiązek wspierania programów państwowych[63]. Od 2019 roku państwo przejęło katolickie inicjatywy społeczne, w tym szkoły i szpitale, a pracownicy Kościoła, którzy sprzeciwiali się tym działaniom, spotkali się z zastraszaniem, zatrzymaniami i zaginięciami[64]. Zarejestrowane Kościoły napotykają również inne problemy – na przykład przymusowy pobór duchownych do wojska.

Wszystkie inne grupy mają obowiązek zarejestrować się w Urzędzie ds. Wyznań lub zaprzestać wszelkiej działalności, jednak żadnej grupie nie udało się jeszcze pomyślnie przejść skomplikowanego procesu rejestracji[65]. Członkowie tych grup, np. chrześcijanie zielonoświątkowi, są rutynowo więzieni i zmuszani do wyrzeczenia się swoich przekonań. W połowie 2025 roku szacowano, że nawet 500 chrześcijan z niezarejestrowanych ewangelicko-protestanckich wspólnot przebywało w areszcie bez postawienia zarzutów i procesu[66]. Jednakże od czasu kontrowersyjnych zwolnień więźniów pod koniec 2025 roku (zob. listopad-grudzień 2025) nie odnotowano nowych masowych aresztowań chrześcijan. Osoby aresztowane z powodów religijnych, przetrzymywane w więzieniach o zaostrzonym rygorze takich jak Mai Serwa koło Asmary żyją w nieludzkich warunkach, są zmuszane do życia w nędzy oraz doświadczają przemocy i zastraszania[67]. Duchowni z Kościołów uznawanych przez państwo również byli więzieni, w tym prawosławny ksiądz Gebremedhin Gebregergis, aresztowany w listopadzie 2004 roku[68].

WYBRANE INCYDENTY

LIPIEC 2024 Z raportu wynikało, że w ciągu minionego roku aresztowano co najmniej 218 chrześcijan, wielu z nich to kobiety i dzieci, co zwiększyło liczbę uwięzionych chrześcijan do około 400[69].

STYCZEŃ 2025 Władze zatrzymały 44 chrześcijan, w tym 27 nastolatków, uczestniczących w nabożeństwie modlitewnym odbywającym się w prywatnym domu w Asmarze[70].

2025 Kampania #Voices4Justice wezwała do uwolnienia siedmiu liderów chrześcijańskich aresztowanych w latach 2004 i 2005, którym nigdy formalnie nie postawiono zarzutów. Dwanaście organizacji i ponad 70 osób podpisało list dostarczony do ambasady Erytrei w stolicy USA, Waszyngtonie, wzywający do uwolnienia duchownych ewangelickich i prawosławnych. Ambasada odmówiła przyjęcia listu[71].

LISTOPAD-GRUDZIEŃ 2025 Uwolniono 177 chrześcijan. Ich uwolnienie było jednak warunkowe i wymagało podpisania dokumentu stwierdzającego, że nielegalnie przystąpili do zakazanej denominacji wyznaniowej oraz zobowiązującego, że nie będą ponownie uczestniczyć w niezarejestrowanych działaniach kościelnych – ponosząc pełną odpowiedzialność za wszelkie późniejsze kary, jeśli to zrobią[72].

PROFIL KRAJU

INDIE

Image © Ismael Martínez Sánchez / ACN

W 2025 roku odnotowano ponad 700 incydentów przemocy antychrześcijańskiej, w tym zakłócanie nabożeństw, napaści fizyczne i wandalizm w kościołach – co stanowi spadek z 814 w 2024 roku[73] – przy czym prawie 50 z nich miało miejsce w okresie Adwentu i Bożego Narodzenia. W dystrykcie Nalbari w stanie Asam ekstremiści Hindutwy w Wigilię Bożego Narodzenia spalili świąteczne dekoracje w szkole św. Marii i zniszczyli świąteczne artykuły w lokalnych sklepach[74] . W dystrykcie Palakkad w stanie Kerala dzieci śpiewające kolędy zostały zaatakowane, a ich instrumenty zniszczone[75].

Ataki są napędzane oskarżeniami o przymusowe lub podstępne nawrócenia na chrześcijaństwo. W Radżastanie odnotowano wzrost zgłoszonych incydentów, z ponad 75 przypadkami do sierpnia 2025 roku po tym, jak w lutym 2025 roku stan ten stał się dwunastym z kolei, gdzie wprowadzono ustawę o wolności religii lub, jak nazywają ją krytycy, „ustawę antykonwersyjną". Na początku 2026 roku stany Chhattisgarh[76] i Maharashtra wprowadziły nowe przepisy, zwiększając liczbę stanów do czternastu – oba stany mają większość BJP (Bharatiya Janata Party) w swoich organach prawodawczych.

Odkąd BJP w 2014 roku doszło do władzy na szczeblu krajowym, nacjonalistyczna grupa Hindutwy Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS) oraz powiązane z nią organizacje, w tym Vishwa Hindu Parishad (VHP) i Bajrang Dal, zwiększyły swoje wpływy. People's Union for Civil Liberties udokumentowała przypadki zmowy policji z grupami Hindutwy podczas ataków na chrześcijan[77].

W regionach zamieszkałych przez plemiennych chrześcijanom odmawiano pochówku, a nawet zmuszano ich do ekshumacji zmarłych. W latach 2024-2025 odnotowano 49 takich przypadków w Chhattisgarh, 8 w Jharkand, a po 6 w Biharze, Karnatace, Odhisa i Bengalu Zachodnim[78].

WYBRANE INCYDENTY

GRUDZIEŃ 2024 Tłum VHP zakłócił nabożeństwo bożonarodzeniowe w Mahuva, w stanie Gudźarat, twierdząc, że Kościół potrzebuje pozwolenia na jego odprawienie.

KWIECIEŃ 2025 W środę 16 kwietnia radykałowie w Nabarangpur, w stanie Odisha, uniemożliwili pochówek 21-letniego Saravana Gonda, żądając od jego rodziny konwersji na hinduizm. Gdy rodzina odmówiła i pochowała go na własnej ziemi, jego matka i 16-letnia siostra zostały napadnięte. Mieszkańcy ekshumowali i spalili ciało. Rodzina uciekła[79].

LIPIEC 2025 Tłum zakłócił nabożeństwo komunijne w Solapur, w stanie Maharasztra, oskarżając duchownego o „rozdawanie krwi". Mimo że pastor wyjaśnił, iż był to sok winogronowy, a nie krew, członkowie tłumu pobili duchownego i skonfiskowali sok[80].

SIERPIEŃ 2025 Około 70 członków Bajrang Dal zaatakowało dwóch katolickich księży, dwie siostry zakonne i katechetę, gdy opuszczali wioskę Gangadhar w stanie Odisha po odprawionej tam Mszy św. Oskarżyli ich o nawracanie Hindusów. Ojciec Jojo, jeden z księży, powiedział: „Przyszedłem tylko odprawić Mszę. Nigdy nie wyobrażałem sobie takiej wrogości wobec tak pokojowego i świętego gestu"[81].

STYCZEŃ 2026 Protestancki pastor Bipin Bihari Naik został publicznie zmuszony do pokłonienia się przed hinduską świątynią i śpiewania pochwał hinduskiego bóstwa Rama, zanim został przeprowadzony w paradzie z symbolami religijnymi. Około 20 członków Bajrang Dal zakłóciło spotkanie modlitewne w prywatnej rezydencji w Parjang, w stanie Odisha, a następnie pobiło pastora. Zarzucano mu, że nawracał Hindusów[82].

CZERWIEC 2026 Ze wsi Bharanda w stanie Chhattisgarh zmuszono do odejścia 26 chrześcijańskich rodzin, ponieważ odmówiły wyrzeczenia się swojej wiary[83].

STUDIUM PRZYPADKU

ODMÓWIONO GODNEGO POCHÓWKU

Pewnej chrześcijańskiej rodzinie powiedziano, że nie będzie mogła pochować syna na publicznym cmentarzu, jeśli nie wyrzeknie się swojej wiary. Chłopiec, Ayush Santa, który według różnych doniesień miał 13 lub 14 lat, zmarł z powodu niewydolności nerek. Do konfrontacji doszło w Kapenie, w stanie Odisha, w sobotę 14 lutego 2026 roku. Ojciec chłopca, Krutibas Santa, powiedział: „Chcieliśmy pochować mojego syna na wiejskim cmentarzu, tak jak zawsze to robiliśmy". Ale niektórzy hinduscy mieszkańcy wsi sprzeciwili się i nam przeszkodzili".

Rodzina próbowała pochować Ayusha na swojej ziemi, nieco ponad półtora kilometra (niecałe 2 km) poza wsią. „Nawet tam nas zatrzymano. Mieszkańcy wsi stwierdzili, że chrześcijanie nie mogą być pochowani w Kapenie ani nawet w granicach panchayatu [okręgu] wsi" – powiedział pan Santa.

Władze wysłały do wsi ponad 40 policjantów, ale nawet wtedy impas trwał kilka godzin. Policja pośredniczyła w ugodzie między obiema stronami. Trudno powiedzieć, by sprzyjała ona chrześcijańskiej rodzinie. Rodzina podpisała umowę, zgodnie z którą pochówek miał odbyć się na ich ziemi, bez chrześcijańskiej ceremonii czy symboli, takich jak krzyż na grobie. Pochówek odbył się po północy, w obecności policji, aby zapobiec eskalacji. „Ostatecznie Ayush Santa został pochowany bez szacunku, godności chrześcijańskiego ciała i bez modlitw za jego duszę" – powiedział biskup Pallab Lima z Kościoła Północnych Indii i przewodniczący ekumenicznej sieci United Believers Council Network of India.

Kapena to w dużej mierze plemienna wioska licząca około 200 mieszkańców, z czego ponad 30 rodzin należy do miejscowego Kościoła Zielonoświątkowego. Według pana Santy, napięcia zaczęły narastać w styczniu 2026 roku. 25 stycznia Kościół został zaatakowany przez tłum, dwóch chrześcijan siłą zabrano do świątyni i pobito, a mieszkańcy zagrozili, że wypędzą około 30 chrześcijańskich rodzin ze wsi, jeśli nie wyrzekną się wiary.

Pan Santa powiedział, że to był początek kłopotów, bo następnie hinduscy mieszkańcy wsi zażądali zburzenia istniejącego kościoła. „Kazali nam znaleźć inną ziemię pod nasz kościół. Zgodnie z instrukcjami policji jeden z naszych członków przekazał zarejestrowaną ziemię poza wsią pod budowę domu modlitwy. Mieszkańcy wsi sprzeciwiają się również temu".

Krutibas Santa powiedział, że napięcia zaczęły się dopiero, gdy do wsi zaczęli przyjeżdżać obcy i podburzać hinduskich mieszkańców przeciwko nim. „Jesteśmy chrześcijanami od ponad 30 lat, jeszcze od czasów mojego dziadka. Żyliśmy spokojnie, uczestniczyliśmy w wiejskich uroczystościach i praktykowaliśmy naszą wiarę bez konfliktów. Dlaczego teraz odmawia się nam prawa do wyznawania i praktykowania naszej religii?"

Źródła

Siostra Sujata Jena, "Burial Denied to 14-Year-Old Christian Boy; Hindu Tribals Threaten to Demolish Church in Kapena Village," *Catholic Connect*, 16 lutego 2026 r. https://catholicconnect.in/news/burial-denied-to-14-year-old-christian-boy-hindu-tribals-threaten-to-demolish-church-in-kapena-village

Michael Gonsalves, "Tribal boy denied Christian burial in India over refusal to renounce faith," *UCAN*, 16 lutego 2026 r. https://www.ucanews.com/news/tribal-boy-denied-christian-burial-in-india-over-refusal-to-renounce-faith/111921 [Dostęp do obu stron uzyskano 03.06.26].

Image: Brazil Topno / via Pexels

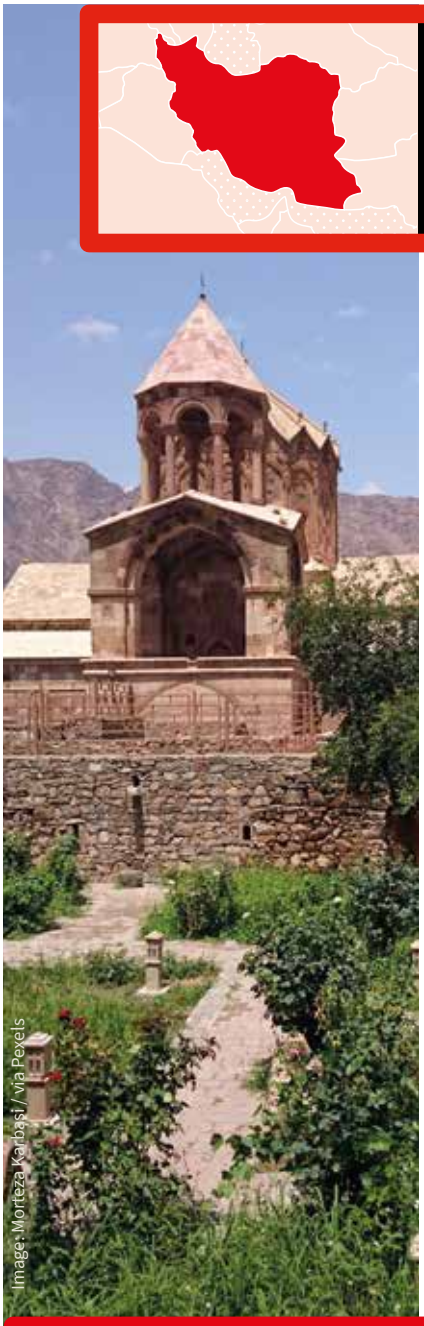

Image: Morteza Karbasi / via Pexels

PROFIL KRAJU

IRAN

Sytuacja w Iranie pozostaje bardzo niestabilna; na początku 2026 roku w ponad 200 miastach miały miejsce masowe demonstracje antyrządowe[84]. Władze zareagowały na to szeroko zakrojoną akcją bezpieczeństwa, w tym z użyciem śmiercionośnej siły, co doprowadziło do ponad 30 000 ofiar śmiertelnych[85]. Te wydarzenia, wraz z wybuchem wojny między USA a Iranem w lutym 2026 roku, zbiegły się w czasie z pogorszeniem sytuacji w zakresie praw człowieka i wprowadzeniem przez władze państwowe kolejnych restrykcyjnych środków.

Iran nadal znacząco ogranicza wolność religijną chrześcijan, zwłaszcza konwertytów i członków Kościołów ewangelickich. Chociaż niektóre wspólnoty, w tym rzymskokatolickie oraz niektóre denominacje prawosławne i protestanckie, są oficjalnie uznawane i mogą swobodnie sprawować kult, to jednak podlegają nękaniu i zastraszaniu, w tym zakazowi czytania i rozpowszechniania Biblii w języku farsi[86]. Szacuje się, że w Iranie żyje 300 000 chrześcijan ormiańskich i syryjskich, a od 500 000 do 800 000 wyznawców praktykuje wiarę w protestanckich Kościołach domowych[87] . Dane PKWP wskazują, że odsetek chrześcijan w Iranie wzrósł pomimo represji ze strony państwa[88].

Konwersja z islamu pozostaje nielegalna, a osoby oskarżone o apostazję lub o powiązane z nią działania są aresztowane, zatrzymywane i więzione, często na podstawie szeroko interpretowanych zarzutów dotyczących „bezpieczeństwa narodowego". Chrześcijanie ewangeliccy są często wiązani z „zagranicznymi służbami wywiadowczymi", co tworzy narrację przedstawiającą całą wspólnotę wyznaniową jako zagrożenie dla bezpieczeństwa, poważnie zwiększając ich bezbronność[89].

Liczba aresztowań chrześcijan znacznie wzrosła w 2025 roku, zgłoszono 254 przypadki – co stanowiło niemal dwukrotność liczby odnotowanej w 2024 roku[90]. Towarzyszyły temu coraz surowsze wyroki sądowe, a także nakładanie dodatkowych kar, takich jak wykluczenie z edukacji, zatrudnienia i opieki zdrowotnej[91]. Mimo zwolnienia ograniczonej liczby osób zatrzymanych z powodów religijnych ogólny trend wskazuje na stopniowe zaostrzanie restrykcji dotyczących religii, charakteryzujące się wzmożoną inwigilacją, ściganiem i środkami karnymi za postępowanie uznane za niezgodne z prawem Republiki Islamskiej.

WYBRANE INCYDENTY

LISTOPAD 2024 Nawrócony chrześcijanin Toumaj Ariankia został skazany za „propagandę wymierzoną w reżim, prowadzoną poprzez ewangelizację chrześcijaństwa", „współpracę z wrogimi mocarstwami (Izraelem, Wielką Brytanią i Ameryką)" oraz „przynależność do grup wrogich reżimowi". W ramach kary orzeczono dziesięcioletni wyrok więzienia oraz dwuletni zakaz „działalności społecznej"[92].

MARZEC 2025 63-letni nawrócony ewangelik, Nasser Navard Gol-Tapeh, doznał udaru w więzieniu Evin w 35. dniu strajku głodowego, protestując przeciwko prześladowaniom chrześcijan w Iranie[93].

PAŹDZIERNIK 2025 Mina Khajavi, aresztowana za prowadzenie Kościoła domowego, została zwolniona z więzienia Evin po odbyciu kary. Według doniesień podczas uwięzienia odmówiono jej opieki medycznej[94].

MAJ 2026 Nawrócona katoliczka Ghazal Marzban została ponownie aresztowana – mimo że zwolniono ją w styczniu 2025 roku po odbyciu jednej trzeciej wyroku – i skazana na dziewięć lat i osiem miesięcy za „zmowę przeciwko bezpieczeństwu narodowemu" oraz inne zarzuty. Po raz pierwszy aresztowano ją w listopadzie 2024 roku po tym, jak protestowała przeciwko nękaniu, któremu była poddawana po swoim nawróceniu. Podczas ponownego aresztowania zarekwirowano jej Biblię[95].

CZERWIEC 2026 Sześciu funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa weszło do Ewangelickiego Kościoła Świętego Piotra w Teheranie podczas nabożeństwa, oświadczając, że chcą „zidentyfikować" uczestników. Ostrzegli, że budynek zostanie zarekwirowany. Po wydaniu nowego aktu własności dla kościoła, w którym stwierdzono, że należy on do Korpusu Strażników Rewolucji Islamskiej, rodzinom mieszkającym na terenie obiektu nakazano opuszczenie go pod groźbą więzienia[96].

PROFIL KRAJU

IRAK

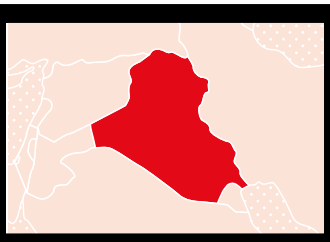

W 2026 roku sytuacja chrześcijan w Iraku jest zróżnicowana w zależności od miejsca ich zamieszkania w kraju. Chrześcijanie w półautonomicznym Regionie Kurdystanu w Iraku (KRI) zgłaszali mniej przypadków dyskryminacji i przemocy. Szacuje się, że 90% irackich chrześcijan mieszka obecnie w KRI po inwazji Daesh (ISIS) na Równinę Niniwy w 2014 roku.

W lutym 2026 roku PKWP naocznie przekonało się o krokach podjętych przez Rząd Regionalny Kurdystanu (KRG) w celu promowania współistnienia i ochrony praw chrześcijan, w tym zwalczania mowy nienawiści i ekstremizmu islamistycznego. Jednakże w całym Iraku chrześcijanie nadal doświadczają dyskryminacji, nękania i zastraszania, a także niewłaściwego zachowania ze strony grup milicji, w tym Sił Mobilizacji Ludowej, zalegalizowanej grupy milicji powiązanych z Iranem[97] . Działalność milicji nadal stanowiła poważne źródło niepokoju, ponieważ chrześcijanie zgłaszali nękanie i zastraszanie w miejscach posterunków kontrolnych[98].

Chrześcijańska populacja Iraku nadal malała w okresie sprawozdawczym. Najczęściej wskazywanymi przyczynami były migracje spowodowane brakiem możliwości ekonomicznych i poczuciem zagrożenia[99] . Zmarły chaldejski biskup Paul Thabit Mekko z Alquosh stwierdził, że dziesięć lat po okupacji przez Państwo Islamskie do Mosulu, który niegdyś był domem dla co najmniej 1200 rodzin chrześcijańskich, powróciło mniej niż 50 takich rodzin[100].

W skali kraju szacuje się, że populacja chrześcijan wynosi od 150 000 do 250 000 osób, co stanowi 0,3% ludności, w porównaniu do 0,46% w poprzednim okresie sprawozdawczym[101] .

Przywódcy chrześcijańscy obawiają się, że liczba ta może jeszcze bardziej spaść z powodu konsekwencji wojny między USA a Iranem[102]. Rzeczywiście, dzielnica Ankawa w Erbilu, w tym niektóre budynki kościelne, ucierpiała w wyniku irańskich ataków rakietowych na zachodnie instalacje wojskowe w pobliżu lotniska w Erbilu[103].

Prawo irackie nie przewiduje możliwości konwersji z islamu na inną religię. Oznacza to, że konwertyci muszą rejestrować swoje dzieci jako muzułmanów, aby uzyskać dla nich dokumentację, co jest niezbędne do korzystania z usług publicznych, w tym ze szkoły[104]. Konwertyci nie mogą również zarejestrować się pod swoją nową religią podczas ubiegania się o dowód osobisty lub jego odnawiania.

WYBRANE INCYDENTY

SIERPIEŃ 2024 W poniedziałek 26 stycznia w Raporcie UNITAD dotyczącym zbrodni popełnionych przez Daesh (ISIS), dostarczonym Najwyższej Radzie Sądowniczej , odnotowano, że istnieją uzasadnione podstawy, by sądzić, iż w latach 2014–2017 popełniono zbrodnie międzynarodowe przeciwko członkom społeczności chrześcijańskiej w Mosulu i na Równinie Niniwy lub w ich okolicach[105].

KWIECIEŃ 2025 Napastnik wykrzykiwał islamskie hasła, atakując siekierą i raniąc trzech chrześcijan biorących udział w asyryjskiej paradzie noworocznej w Duhok.

LUTY 2026 Biskup Feliks z Zakho, administrator apostolski Al Qosh, powiedział, że w 2025 roku co najmniej 100 rodzin chrześcijańskich opuściło Alkusz (Alquosh) z powodu presji ekonomicznej, a około 100 kolejnych planuje wyjechać w 2026 roku[106].

MAJ 2026 Iracki sąd orzekł na korzyść młodej chrześcijanki, Maryam*, zezwalając na skorygowanie jej oficjalnego statusu religijnego w rządowej bazie danych po tym, jak zgodnie z prawem irackim została automatycznie zarejestrowana jako muzułmanka [107]
**Imię zmienione*.

PROFIL KRAJU

MALI

Prześladowania chrześcijan nasilają się w Mali, które obecnie zajmuje piąte miejsce na świecie pod względem aktywności terrorystycznej, ustępując jedynie Pakistanowi, Burkinie Faso, Nigrowi i Nigerii[108]. Obszary przygraniczne z Nigrem i Burkiną Faso wciąż są najbardziej dotknięte agresją terrorystów islamskich, co stanowi blisko 75% wszystkich ataków i ofiar śmiertelnych. Około 348 tysięcy chrześcijan, z czego dwie trzecie to katolicy, stanowi 2,2% populacji[109]. W przeszłości relacje między chrześcijanami a muzułmanami były pokojowe, lecz obecnie niektórzy chrześcijanie doświadczają tak dotkliwych prześladowań, że nie są w stanie mieszkać na znacznych obszarach kraju.

Według Centrum Działań Prewencyjnych postępujący zanik międzynarodowego wsparcia antyterrorystycznego oraz osłabienie przywództwa w regionalnych działaniach stworzyły próżnię, w której rozprzestrzenia się brutalny ekstremizm[110]. Islamscy ekstremiści atakują chrześcijan przemocą, porwaniami i podpaleniami kościołów. Szczególnie narażeni są pastorzy i wierni ewangeliccy, często oskarżani o szpiegostwo na rzecz Zachodu[111].

Wycofanie misji pokojowej ONZ, zarządzone przez juntę Mali w czerwcu 2023 roku, doprowadziło do załamania się porozumienia pokojowego z 2015 roku z separatystycznymi rebeliantami Tuaregów. W czerwcu 2025 roku rząd wojskowy zawiesił działalność partii politycznych, co przyczyniło się do wzrostu dyktatury i politycznej niestabilności[112].

Rząd unieważnił wszystkie umowy o współpracy edukacyjnej z diecezjami, pozbawiając wiele zakonnic – dla których była to główna praca duszpasterska – środków do życia. Powszechne są również wymuszenia finansowe na chrześcijanach oraz ataki fizyczne.

Sytuacja w Mali, które od miesięcy poddane jest blokadzie paliwowej, jest obecnie niezwykle krucha politycznie i istnieją powody, by obawiać się zmiany reżimu na rzecz „islamizmu zorientowanego na człowieka", wzorowanego na tym, czego doświadczyła Syria po upadku Assada, lecz tym razem z poważnymi konsekwencjami dla Kościoła katolickiego. Jeśli Mali ulegnie wpływom ideologii Bractwa Muzułmańskiego, może to oznaczać upadek wszystkich rządów AES (Sojuszu Państw Sahelu) i będzie miało konsekwencje dla bezpieczeństwa krajów sąsiednich[113].

WYBRANE INCYDENTY

SIERPIEŃ 2024 Po przejęciu kontroli przez islamistów przywódcy Kościoła w Mopti zostali wezwani na spotkanie i dano im tydzień na zaakceptowanie islamskich zasad lub opuszczenie kraju. Wśród narzuconych zasad znalazły się: wszyscy chrześcijanie, w tym pastorzy, mieli przejść na islam i pomagać w prowadzeniu wojny dżihadystycznej; wszyscy mężczyźni w wieku od 18 do 40 lat mieli płacić 5000 franków CFA (8,70 USD) rocznie; zarówno mężczyźni, jak i kobiety mieli ubierać się zgodnie z prawem islamskim[114].

PAŹDZIERNIK 2024 Dżihadyści nałożyli na dorosłych chrześcijan z wioski Douna-Pen podatek dżizja w wysokości 25 000 franków CFA (43,50 USD), grożąc zamknięciem kościołów, jeśli ci odmówią zapłaty lub nie będą w stanie jej uiścić[115].

STYCZEŃ 2025 Katolickie szkoły znalazły się w niepewnej sytuacji po tym, jak rząd ogłosił zakończenie dotacji pokrywających 80% wynagrodzeń nauczycieli. Przywódcy kościelni ostrzegli, że utrata finansowania dla szkół, które wspólnie kształcą uczniów różnych wyznań, może podważyć wysiłki na rzecz promowania dialogu międzywyznaniowego i pokoju[116].

LISTOPAD 2025 Konferencja Episkopatu Mali odwołała 54. Narodową Pielgrzymkę Maryjną do Kity z powodu blokady stolicy, Bamako, przez dżihadystyczną grupę Jama'at Nusrat al-Islam wal-Muslimin[117].

PROFIL KRAJU

MOZAMBIK

Chrześcijanie w Mozambiku, zwłaszcza w prowincji Cabo Delgado, doświadczyli ciężkich prześladowań, w tym morderstw, porwań i niszczenia kościołów, gdy bojownicy powiązani z Państwem Islamskim przejęli kontrolę nad regionem[118]. Wzrost ekstremizmu miał niszczycielskie konsekwencje dla społeczności chrześcijańskich, gdyż bojownicy dążą tam do ustanowienia kalifatu islamskiego i przejęcia kontroli nad zasobami mineralnymi w regionie. Obecność chrześcijan postrzegana jest jako przeszkoda w realizacji tego celu[119].
Kraj doświadczył pogorszenia bezpieczeństwa i podstawowych praw, stając się jednym z najbardziej dotkniętych terroryzmem państw na świecie[120]. Mimo interwencji wojskowej Rwandy i krajów sąsiednich, przemoc wciąż trwa[121]. Poza obszarem wokół międzynarodowego projektu skroplonego gazu ziemnego w Afungi państwowe i zagraniczne siły bezpieczeństwa wydają się niezdolne do skutecznej ochrony lokalnej ludności przed atakami rebeliantów. Brak stabilnego finansowania sprawił, że armia rwandyjska zagroziła wycofaniem swoich wojsk, co znacznie pogorszyłoby sytuację.

Od początku powstania w październiku 2017 roku[122] islamiści zabili ponad 1000 chrześcijan w całej prowincji Cabo Delgado. Według oświadczenia Biura Dyrektora Wywiadu Narodowego (DNI) z kwietnia 2025 roku celem islamistów jest ostateczne wprowadzenie prawa *szariatu* w kraju[123]. Państwo Islamskie w Mozambiku dąży do brutalnego obalenia rządu i wyparcia wpływów zagranicznych" – oświadczyło DNI. „Oddział domaga się rządów opartych na *szariacie* i odrzuca świecką edukację".

WYBRANE INCYDENTY

SIERPIEŃ 2025 Podczas ataków w Cabo Delgado, które spowodowały ucieczkę tysięcy ludzi zostały porwane dzieci. W ciągu dwóch tygodni wysiedlono prawie 60 000 osób. Ojciec Kwiriwi Fonseca z diecezji Pemba powiedział PKWP: „Ta beznadziejna wojna tylko zabija, zabija, zabija i zabiera resztki nadziei, jaką mieli ludzie – zwłaszcza dzieci. Te dzieci muszą zostać zwrócone, trzeba ich szukać, gdziekolwiek się znajdują, aby mogły wrócić do rodziców, bo te dzieci zasługują na to, by marzyć, te dzieci zasługują na lepszą przyszłość"[124].

LISTOPAD 2025 Czterech chrześcijan zginęło, a jednego ścięto na skutek serii dżihadystycznych ataków w Nampuli, w północnym Mozambiku. Między 10 a 17 listopada zaatakowano osady i spalono setki domów, co zmusiło tysiące ludzi do ucieczki. Co najmniej dwie kaplice zostały zniszczone. Zgłaszano przypadki porywania ludzi przez terrorystów, w tym kobiet i dzieci[125].

LUTY 2026 Dwóch chrześcijan zostało schwytanych i zabitych przez islamistów w Cabo Delgado. Państwo Islamskie w Mozambiku przyznało się do zabójstw we wpisie w mediach społecznościowych. Dwóch chrześcijan uprowadzono, gdy podróżowali w kierunku Congreso, w dystrykcie Macomia[126].

KWIECIEŃ 2026 Historyczny kościół w pobliżu Mezy, w Cabo Delgado, zamienił się w ruinę po ataku dżihadystów[127]. W czwartek 30 kwietnia około godz. 16:00 uzbrojeni bojownicy wtargnęli na teren kościoła św. Ludwika de Montfort w Minhoene, podpalając kościół, biura i dom misjonarzy.

PROFIL KRAJU

NIKARAGUA

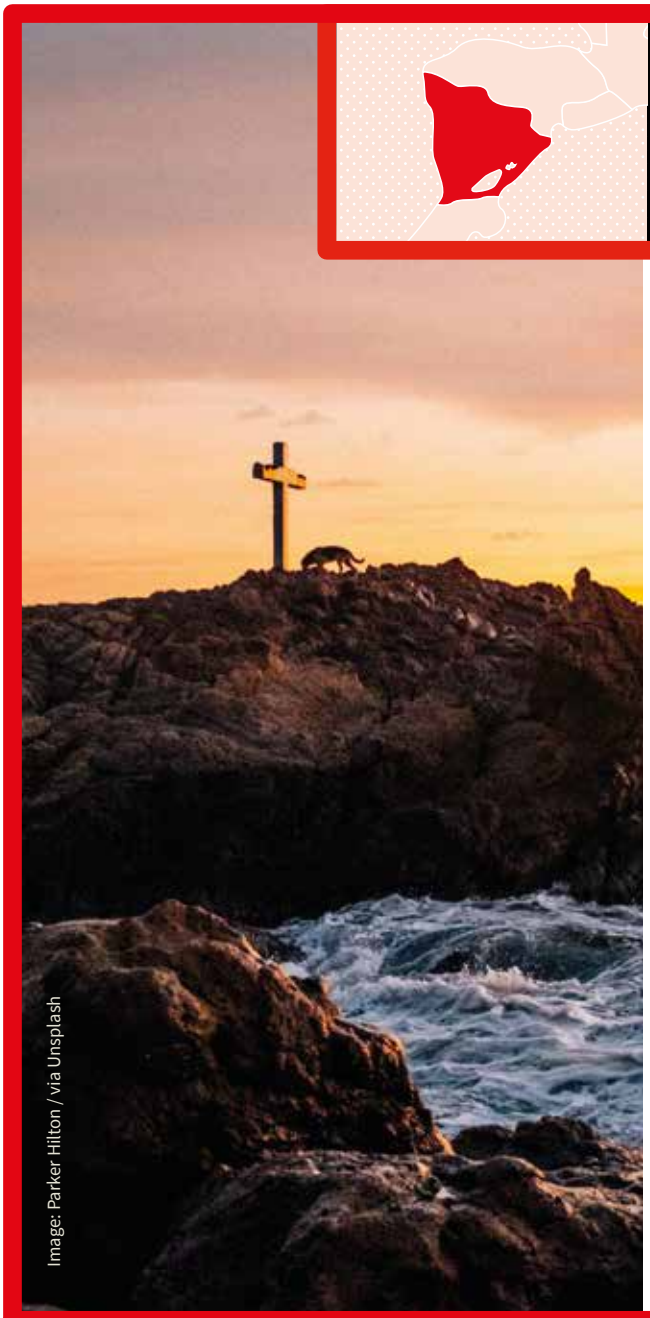

Image: Parker Hilton / via Unsplash

W Nikaragui nasilają się prześladowania chrześcijan, a stan wolności religijnej w tym kraju został określony jako „fatalny" przez Komisję Stanów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF)[128]. W 2026 roku zaleciła ona uznanie Nikaragui za Kraj Szczególnej Troski (CPC). Według raportu USCIRF reżim „kontynuuje całkowite tłumienie wolności religii lub przekonań (FoRB) poprzez aresztowanie, więzienie i wygnanie przywódców religijnych i wyznawców, arbitralne anulowanie statusu prawnego organizacji religijnych oraz umacnianie swojej władzy w celu nękania i zastraszania wiernych"[129].

W październiku 2025 roku papież Leon XIV otrzymał egzemplarz publikacji *„Nikaragua, Kościół Prześladowany"*, która dokumentowała ponad 1000 aktów agresji wobec Kościoła od 2018 roku. Prześladowania religijne zaczęły się nasilać w kwietniu 2018 roku po tym, jak duchowni poparli pokojowe protesty dotyczące różnych kwestii, w tym naruszeń praw człowieka przez państwo. Akty agresji wobec Kościoła obejmowały konfiskatę, arbitralne zamykanie nieruchomości oraz publiczne groźby[130]. Wierni, którzy sprzeciwili się rządowi, doświadczyli inwigilacji, zastraszania, uwięzienia, a nawet wygnania.

Rząd Nikaragui arbitralnie pozbawia ludzi obywatelstwa, aby uderzyć w szerokie grono swoich przeciwników, w tym członków wyznań chrześcijańskich. Od lutego 2023 roku udokumentowano 452 przypadki Nikaraguańczyków, których wyrokami sądowymi uznano za „zdrajców ojczyzny" i pozbawiono obywatelstwa[131]. Z kraju wydalono co najmniej 261 duchownych katolickich, w tym biskupa Carlosa Enrique Herrerę, przewodniczącego Konferencji Episkopatu Nikaragui, w listopadzie 2024 roku (zob. studium przypadku po prawej). Na wygnanie skazano blisko 140 księży i ponad 90 sióstr zakonnych, a także dziesiątki seminarzystów i trzech diakonów[132].

WYBRANE INCYDENTY

SIERPIEŃ 2024 Ksiądz Denis Martínez García został aresztowany w drodze na Mszę w Matagalpie, a sześć dni później wydalony do Watykanu[133]. Wszystkie aresztowania miały miejsce zaledwie trzy dni po tym, jak państwo wydaliło do Rzymu siedmiu księży, z których sześciu należało do diecezji Matagalpa[134].

STYCZEŃ 2025 W poniedziałek 20 stycznia po południu funkcjonariusze policji i urzędnicy Prokuratury Generalnej zajęli Seminarium Świętego Alojzego Gonzagi w diecezji Matagalpa, na krótko zatrzymując co najmniej 30 seminarzystów, po czym siłą usunęli ich z terenu placówki. Nieruchomość została zawłaszczona przez państwo[135].

LIPIEC 2025 Podczas serii nalotów nikaraguańska policja państwowa bez ostrzeżenia i nakazu zatrzymała pastora protestanckiego Rudy'ego Palaciosa Vargasa i siedmiu innych chrześcijan. Poinformowano, że postawiono im zarzuty zdrady i „podważania integralności narodowej"[136].

MARZEC 2026 Reżim Ortegi uniemożliwił tysiące publicznych procesji Wielkiego Tygodnia w Nikaragui. Od 2019 roku reżim zakazał ponad 27 000 procesji i rozmieścił około 14 000 funkcjonariuszy do monitorowania kościołów[137].

MARZEC 2026 Rząd zakazał święceń kapłańskich i diakonatu w czterech diecezjach, których biskupi pozostają na wygnaniu[138].

CZERWIEC 2026 W poniedziałek 29 czerwca 80-letni biskup (emeryt) Abelardo Mata z Estelí został zatrzymany w ośrodku medycznym i przekazany w ręce policji. Dzień wcześniej podczas Mszy św. wzywał do modlitwy za prześladowany Kościół w Nikaragui. Został zwolniony kilka godzin później[139].

STUDIUM PRZYPADKU

WYDALONO CZOŁOWEGO BISKUPA KATOLICKIEGO

Wydalenie przewodniczącego Konferencji Episkopatu Nikaragui z kraju odbyło się bez rozgłosu i ceremonii. 12 listopada 2024 roku został on umieszczony na pokładzie samolotu odlatującego z Managui. Gdy samolot opuszczał stolicę Nikaragui, rząd wierzył, że opuścił on swoją ojczyznę na zawsze.

Biskup Carlos Enrique Herrera Gutiérrez z Jinotega leciał do Gwatemali, kraju, który dobrze znał. Studiował tam teologię i filozofię, przygotowując się do kapłaństwa jako franciszkanin. Jednak gdy wylądował w Gwatemali niecałe dwie godziny później, nie był już tylko gościem. Stał się wygnańcem, zmuszonym do zamieszkania ze wspólnotą franciszkańską poza krajem, w którym się urodził.

Biskup Herrera Gutiérrez został wydalony z Nikaragui po tym, jak skrytykował lokalnego burmistrza za ciągłe organizowanie hałaśliwych wydarzeń przed katedrą San Juan Bautista w czasie odprawiania Mszy. Źródła podały, że władze często organizują w całym kraju hałaśliwe wydarzenia przed głównymi kościołami, w tym turniej bokserski przed katedrą w León.

Głośna muzyka przed katedrą zakłócała Msze św. Dlatego podczas wieczornej Mszy w niedzielę 10 listopada biskup Herrera wypowiedział się na temat ciągłego i celowego zakłócania nabożeństw: „To, co robi burmistrz i wszystkie lokalne władze, jest świętokradztwem... Prosimy Boga o przebaczenie dla nich i dla nas samych".

Za samo wypowiedzenie tych słów został wygnany.

W dniach poprzedzających wydalenie biskupa Herrery strona diecezji Jinotega na Facebooku – używana do transmitowania Mszy i innych nabożeństw na żywo - została usunięta. W czasie jego wyjazdu księżom w całym kraju zakazano wstępu do szpitali, uniemożliwiając im namaszczanie chorych zgodnie z tradycją biblijną (Jk 5,14 nn).

Biskup Herrera, który od 2021 roku był przewodniczącym Konferencji Episkopatu Nikaragui, jest trzecim katolickim biskupem, który został wydalony. Czwarty, Jego Ekscelencja Silvio José Báez, biskup pomocniczy Managui, nie został wydalony, ale po otrzymaniu gróźb śmierci zmuszony do ucieczki z kraju w 2019 roku.

W marcu 2026 roku władze Nikaragui zakazały wszelkich święceń w czterech diecezjach, których biskupi przebywają na wygnaniu, w tym w diecezji Jinotega biskupa Herrery.

Źródła

David Agren, "Nicaragua regime expels bishops' conference president", *UCANews*, 15 listopada 2024 r. https://www.ucanews.com/news/nicaragua-regime-expels-bishops-conference-president/107001

"President of Nicaragua's Bishops' Conference exiled to Guatemala", Vatican News, 14 listopada 2024 r. https://www.vaticannews.va/en/church/news/2024-11/nicaragua-bishops-conference-president-exiled-guatemala.html [Dostęp do obu stron uzyskano 29.07.26].

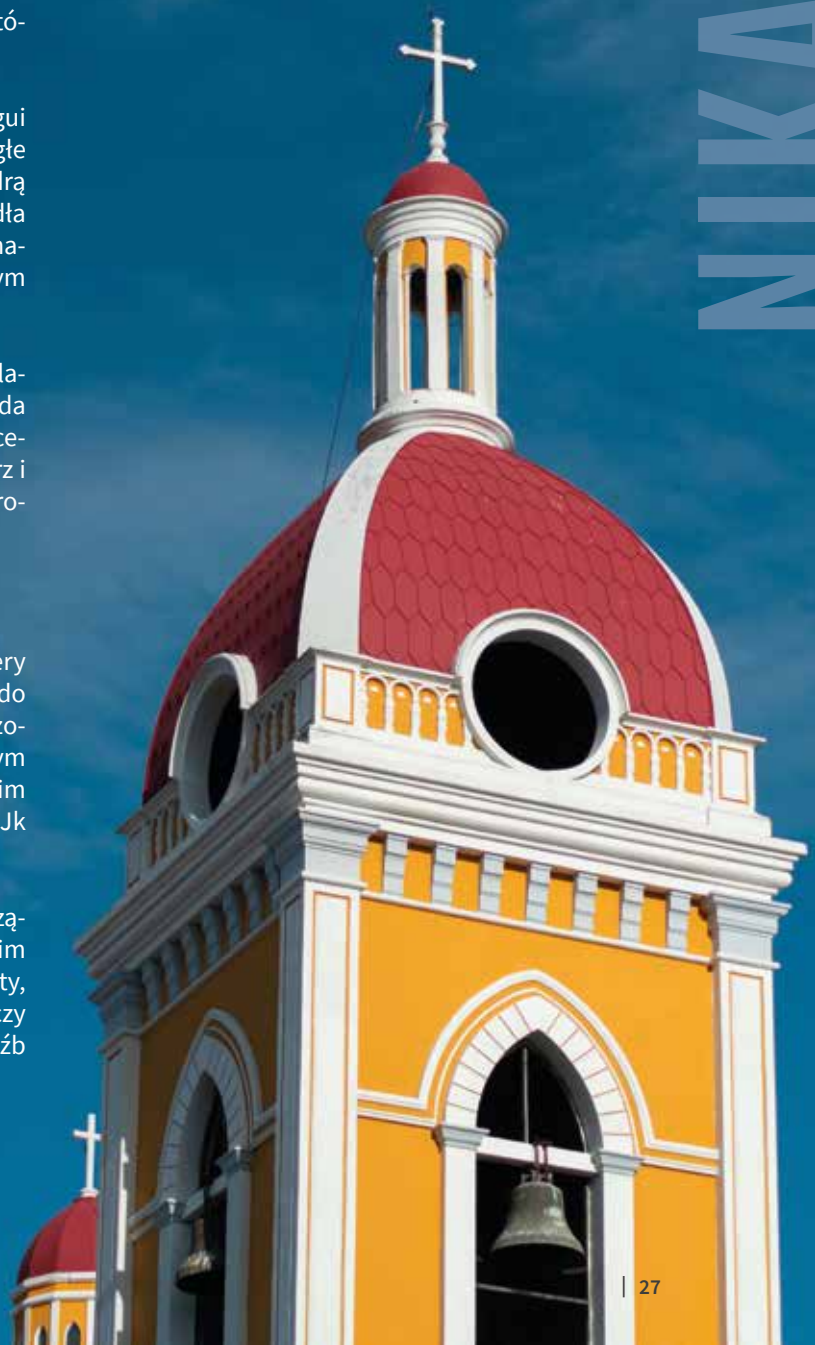

Image: Juan Zamoran / via Pexels

NIGERIA

STUDIUM PRZYPADKU

OD SCHRONIENIA DO RZEZI: 200 OFIAR W JEDNĄ NOC

Podczas jednej tragicznej nocy w 2025 roku ponad 200 chrześcijan zostało brutalnie zamordowanych, a 3000 osób w różnym wieku uciekło, ratując życie. Ta krwawa masakra rozegrała się w nocy z 13 na 14 czerwca, kiedy to bojownicy z plemienia Fulani zaatakowali miasto Yelewata w stanie Benue, zamieszkane w 98% przez chrześcijan, mordując ludzi i podpalając budynki.

W momencie, gdy bojownicy wtargnęli, krzycząc „Allahu Akhbar" („Bóg jest wielki"), rodziny wewnętrznych przesiedleńców przebywały w budynkach zaadaptowanych na tymczasowe schronienia na placu targowym w rejonie Guma Local Government Area, niedaleko Makurdi. Ofiary mordowano – strzelano do nich, cięto maczetami i palono żywcem – gdy spały lub próbowały uciekać.

Mniej niż 12 godzin po tej okropnej zbrodni proboszcz Yelewaty, ojciec Ukuma Jonathan Angbianbee, opowiedział PKWP, jak on i kilku przesiedleńców cudem uniknęli śmierci, padając na podłogę plebanii kościelnej na pierwszy odgłos strzałów.

Powiedział: „Kiedy usłyszeliśmy strzały i zobaczyliśmy bojowników, powierzyliśmy nasze życie Bogu. Dziś rano dziękuję Bogu, że żyję. To, co zobaczyłem, było naprawdę makabryczne. Ludzie zostali zmasakrowani. Zwłoki leżały wszędzie dookoła".

Dodał, że niektóre ciała były tak zwęglone, że ich rozpoznanie było niemożliwe. Kapłan zauważył, że Yelewata, uważana za stosunkowo bezpieczne miejsce położone przy głównej drodze do Abudży, przyjęła tysiące przesiedleńców z okolicznych wiosek, lecz teraz w dużej mierze opustoszała, a wielu mieszkańców schroniło się w pobliskich miejscowościach Daudu i Abagena.

Ojciec Jonathan stwierdził, że atak był starannie skoordynowany, a bojownicy dostali się do miasta z wielu stron, wykorzystując ulewne deszcze jako osłonę do przeprowadzenia szturmu. Katolickie duchowieństwo skrytykowało reakcję służb bezpieczeństwa na atak, twierdząc, że policjanci, którzy powstrzymali bojowników przed wtargnięciem do kościoła, byli słabo wyposażeni i nie zdołali zapobiec atakowi na pobliski rynek.

Jeden z księży powiedział: „Rankiem po ataku było mnóstwo policji i innych służb bezpieczeństwa, ale gdzie oni byli poprzedniego wieczoru, kiedy ich potrzebowaliśmy?" Inny dodał: „To zdecydowanie najgorsza zbrodnia, jaką widzieliśmy. Nigdy nie było niczego podobnego" . Odwiedzając miejsce masakry w następnym tygodniu, generał Christopher Musa, szef sztabu obrony Nigerii, zasugerował rzekomo współpracę wewnętrzną w atakach, mówiąc: „Zauważyliśmy, że sposób, w jaki przeprowadzono niektóre podpalenia, wskazuje na to, że były one celowe. To świadczy o obecności osób z wewnątrz, które podważają wysiłki na rzecz bezpieczeństwa".

Przywódcy kościelni wielokrotnie apelowali o międzynarodową pomoc, twierdząc, że dżihadyści realizują plan przejęcia ziem i etnicznego oczyszczenia regionu z obecności chrześcijan.

Źródła

John Pontifex, "Up to 200 dead in worst killing spree", *ACN (UK) News*, 16 czerwca 2025 r., https://acnuk.org/news/2025/06/16/nigeria-200-dead-worst-killing-spree

John Pontifex, "We will rise again", *ACN (UK) News*, 19 czerwca 2025 r., https://acnuk.org/news/2025/06/19/nigeria-we-will-rise-again [Dostęp do obu stron uzyskano 01.06.26]

PROFIL KRAJU

NIGERIA

„Przemoc wymierzona w chrześcijan i inne mniejszości religijne wciąż jest powszechna" – ostrzegali eksperci ONZ w czerwcu 2026 roku[140]. W latach 2024-2026 chrześcijanie doświadczyli masowych ataków i porwań, zwłaszcza na północnym wschodzie i w regionie pasa środkowego. Zgłaszali również głęboko zakorzenioną dyskryminację, w tym wykluczenie polityczne i edukacyjne, a także to, że są celem porwań.

Ataki na głównie chrześcijańskie osady w całym regionie pasa środkowego przyczyniły się do powstania ponad 3,5 miliona wewnętrznych przesiedleńców (IDP) w całej Nigerii. Zbyt uproszczone interpretowanie tego jako starcia między rolnikami a pasterzami Fulani jest coraz częściej kwestionowane, ponieważ świadkowie opisują, jak bojownicy wypędzają chrześcijan, aby przejąć ich ziemie. Biskup Wilfred Anagbe z Makurdi stwierdził: „To, co się dzieje…, to zorganizowana, systematyczna i brutalna czystka chrześcijan". Radykalizacja części społeczności pasterzy Fulani oznacza, że religia jest motorem [141] tych działań, czego dowodem są bojownicy krzyczący „Allahu Akhbar" (Bóg jest wielki) podczas zabijania chrześcijańskich przesiedleńców z Yelewaty (zob. studium przypadku).

W kilku północnych stanach w kodeksach karnych obowiązują prawa dotyczące bluźnierstwa, a w stanach Kano, Zamfara, Yobe i Sokoto Hisbah (policja religijna) – działająca z naruszeniem artykułu 214.1 konstytucji federalnej – egzekwuje *szariat,* na przykład poprzez niszczenie alkoholu, zakazywanie publicznego spożywania posiłków podczas Ramadanu (nawet niemuzułmanom) oraz aresztowanie tych, którzy się nie podporządkowują.

Wymuszone nawracanie i małżeństwa kobiet i dziewcząt to problem, przy czym islamiści stanowią największe zagrożenie. Chrześcijanki – które w szczytowym okresie dżihadystycznych porwań w ostatniej dekadzie stanowiły około 95 procent przetrzymywanych kobiet[142] – były zmuszane do przejścia na islam i do nawiązywania relacji seksualnych, często zmuszano je również do poślubienia swoich oprawców. Mimo że szczyt islamistycznych porwań minął, wiele osób nadal jest przetrzymywanych: spośród 276 dziewcząt z Chibok porwanych w 2014 roku, 91 wciąż jest zaginionych[143].

WYBRANE INCYDENTY

MARZEC 2025 W diecezji Kafanchan ks. Sylvester Okechukwu został porwany i zamordowany . Wieczorem we wtorek 4 marca został uprowadzony ze swojego miejsca zamieszkania, a już następnego dnia rano znaleziono go martwego[144].

MAJ 2025 W dniach 24–26 maja, w Gwer West, w stanie Benue, podczas serii ataków bojowników Fulani zginęło 36 chrześcijan, dziewięciu zostało rannych, a dwóch uprowadzono. W pierwszym ataku postrzelono księdza Solomona Atongo, gdy wracał z nabożeństwa żałobnego za dwóch katolickich kapłanów[145].

LISTOPAD 2025 W piątek 21 listopada ze szkoły katolickiej św. Marii uprowadzono 253 dzieci, w tym uczniów w wieku zaledwie sześciu lat, oraz 12 członków personelu. W poniedziałek 22 grudnia władze poinformowały, że wszyscy uczniowie i personel zostali zwolnieni[146].

STYCZEŃ 2026 Z trzech kościołów w północnym stanie Kaduna uprowadzono 177 wiernych[147].

KWIECIEŃ 2026 Władze stanu Kano zlekceważyły nakaz Sądu Najwyższego, nie zwalniając siedmiorga dzieci uprowadzonych z chrześcijańskiego sierocińca. Były one wśród 27 dzieci porwanych podczas nalotów w 2019 roku i umieszczonych pod opieką państwa, gdzie poddawano je presji, by przeszły na islam. Jedno dziecko zmarło w styczniu 2026 roku, ponieważ odmówiono mu leczenia[148].

CZERWIEC 2026 W poniedziałek 22 czerwca w ataku na wioskę Kawel w Bokkos, w stanie Plateau, zginęło 28 chrześcijan, w tym pastor Markus Nyam. Świadek Jesse Peter Dukut powiedział, że bojownicy Fulani wywoływali nazwiska liderów Kościoła: „Mieli rozkaz ścigać ich w ich domach"[149].

PROFIL KRAJU

KOREA PÓŁNOCNA

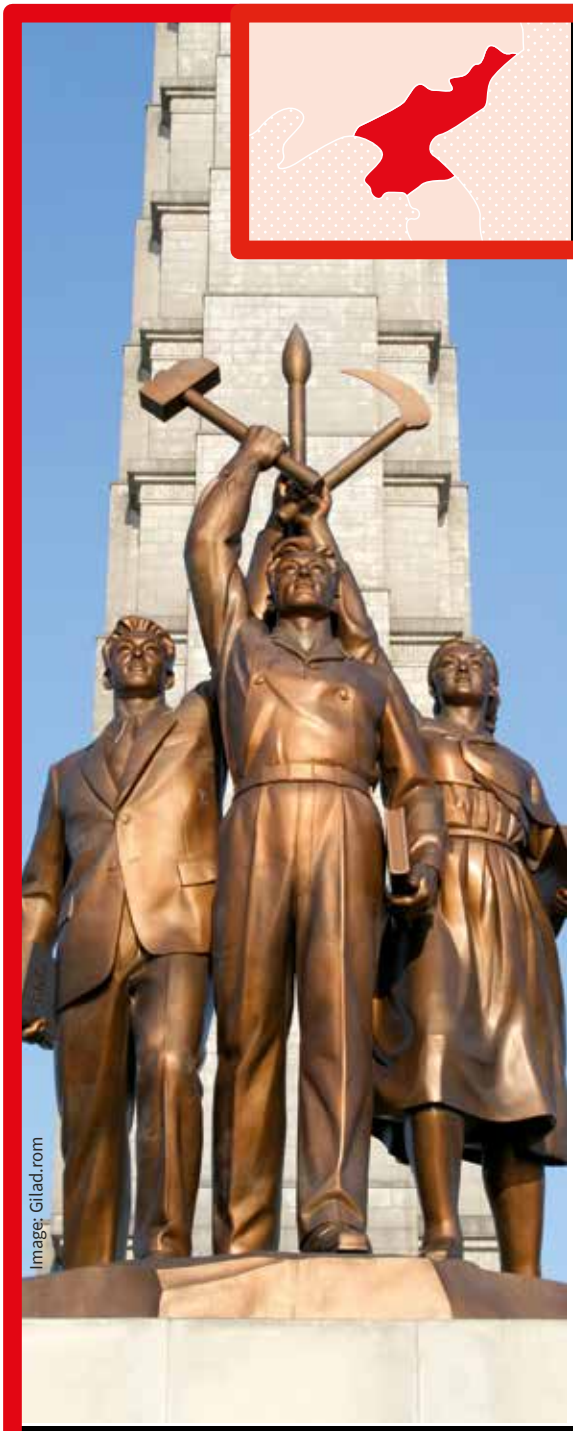

Image: Gilad.rom

Według obserwatorów praw człowieka Korea Północna ma najgorszy na świecie bilans w zakresie wolności religijnej[150]. Tajne doniesienia z tego odciętego od świata kraju sugerują, że reżim zaostrzył opór wobec niepożądanych wpływów religijnych.

Artykuł 68 konstytucji nominalnie gwarantuje wolność wyznania[151]. Jednakże represje religijne są integralną częścią polityki państwa, co nasila się w obliczu kultu jednostki skupionego wokół byłych przywódców Kim Il-Sunga i Kim Dzong Ila, których reżim przedstawia jako „istoty nadprzyrodzone”[152].

Reżim kojarzy chrześcijaństwo z Zachodem i energicznie mu się sprzeciwia. Rząd postrzega protestanckich chrześcijan jako „kolaborantów sił imperialistycznych oraz wrogów narodu i rewolucji”[153].

Chrześcijanie stanowią dużą część [154] więźniów politycznych w kraju, których łączna liczba może wynosić 190 000[155]. Stanowi to wzrost w porównaniu z okresem 2022–2024, ponieważ reżim wdrożył „Ustawę o odrzuceniu myśli i kultury reakcyjnej”, mającą na celu blokowanie zagranicznych wpływów ideologicznych[156]. Chrześcijanie praktykują swoją wiarę w skrajnej tajemnicy, a ludzie podobno ukrywają swoje przekonania nawet przed współmałżonkami. Od 2021 roku, kiedy wprowadzono Ustawę o Gwarancji Edukacji Młodzieży, służby kontrwywiadowcze i nadzór znacznie się rozwinęły, co zbiegło się z nasileniem represji wobec praktyk religijnych[157] . Posiadanie Biblii, utrzymywanie kontaktów z misjonarzami chrześcijańskimi czy uczestnictwo w nabożeństwach religijnych grozi torturami lub pracą przymusową. W desperackiej próbie ukrycia Biblii ludzie podobno owijają ich okładki zdjęciami dynastii Kimów[158].

Chrześcijaństwo jest w tym kraju niemal całkowicie niewidoczne, choć przed wojną koreańską (1950-1953) funkcjonowało tam nawet 3000 kościołów[159]. Pod koniec 2025 roku doniesiono, że reżim „praktycznie wytępił podziemne Kościoły”, a władze „poklepywały się po plecach, zadowolone z faktu poskromienia religii”[160].

WYBRANE INCYDENTY

STYCZEŃ 2025. Ukrywający się chrześcijanin z Korei Północnej, który uciekł do Korei Południowej, opublikował swoje świadectwo. „Brat Chun” urodził się i wychował w Korei Północnej. Opowiadał, że matka wspomniała mu o Biblii dopiero wtedy, „gdy był na tyle dorosły, by pojąć wagę tych informacji”. Próbował uciec do Korei Południowej, ojczyzny swojego ojca, lecz zatrzymano go w sąsiednim kraju. Po warunkowym zwolnieniu trafił do obozu ONZ, skąd następnie przedostał się do Korei Południowej[161].

CZERWIEC 2025. Opublikowano raport zatytułowany „Pamiętając o Zaginionych: Świadectwa Więźniów Politycznych Korei Północnej”. W raporcie, który dotyczy 70 zaginionych chrześcijan, opisano przypadek Kim Sung-Sika, aresztowanego za przynależność do tajnej wspólnoty chrześcijańskiej w mieście Hoeryong. Rodzina Kima nie ma z nim kontaktu od 2008 roku, kiedy to zaginął w więzieniu[162].

LISTOPAD 2025. Doniesiono, że diakon Jang Moon Seok (znany również jako Zhang Wen Shi) cierpiał na skrajne wyczerpanie fizyczne i psychiczne po 11 latach spędzonych w więzieniu w Korei Północnej i późniejszym zwolnieniu. Uznano go za winnego „zniesławiania reżimu, próby podżegania do obalenia władzy państwowej oraz udzielania pomocy i głoszenia ewangelii Koreańczykom Północnym”. Przez wiele lat pomagał uchodźcom na granicy koreańsko-chińskiej. Pewnego dnia pod fałszywym pretekstem zwabiono go do Korei Północnej, gdzie następnie został aresztowany przez władze[163].

Posągi przy Wieży Dżucze w Pjongjangu, w Korei Północnej.

Image: Lukas Kindl / via Pexels

PROFIL KRAJU

PAKISTAN

W okresie objętym obecnym Raportem pogarszająca się sytuacja praw człowieka chrześcijan i innych mniejszości w Pakistanie nadal podążała „niepokojącą trajektorią”[164]. Polityka rządu i zmiany legislacyjne obiecywały poprawę, ale rzeczywistość okazała się zupełnie inna.

Jednakże chrześcijanie i inni określili program nauczania religii z 2023 roku jako „progresywną inicjatywę”[165] dla mniejszości religijnych, które zamiast obowiązkowych lekcji islamu mogą teraz studiować własne religie.

Ustawa o ograniczeniu małżeństw dzieci z Terytorium Stołecznego Islamabadu (ICT) z 2025 roku[166] podniosła minimalny wiek zawierania małżeństw dla obu płci do 18 lat – wcześniej dla dziewcząt wynosił on 16 lat. Celem tej ustawy było „ostateczne wyeliminowanie” małżeństw dzieci w kraju, gdzie problem ten jest powszechny, szczególnie wśród dziewcząt[167] chrześcijańskich i należących do innych mniejszości religijnych. Ustawa ta obowiązuje jedynie w stolicy Pakistanu. Prowincje, w tym Pendżab[168], gdzie mieszka większość pakistańskich chrześcijan, również rozważały podobne przepisy, jednak przeciwnicy spowolnili postęp. Wyrażono obawy, że nowe przepisy zostaną zignorowane, podobnie jak w prowincji Sindh, gdzie pomimo ustaw z 2013 roku zakazujących małżeństw z osobami poniżej 18. roku życia[169] sądy podtrzymywały sprawy dotyczące narzeczonych w wieku zaledwie 13 lat[170]. Sądy nieustannie powołują się na prawo *szariatu*, aby uchylać ustawowe ograniczenia wieku dla małżeństw[171].

W kwietniu 2026 roku eksperci ONZ wyrazili „poważne zaniepokojenie” porwaniami, przymusowymi konwersjami i małżeństwami kobiet i dziewcząt z chrześcijańskich i innych mniejszościowych wspólnot religijnych[172]. W 2025 roku szacowano, że rocznie może dochodzić nawet do 2000 przypadków porwań[173], a osoby uprowadzone doświadczają przemocy fizycznej i seksualnej.

Wzrosły obawy dotyczące coraz większej liczby spraw o bluźnierstwo, zwłaszcza po rozszerzeniu zakresu artykułu 298A pakistańskiego kodeksu karnego. Centrum Sprawiedliwości Społecznej, organizacja monitorująca prawa człowieka, odnotowało w 2024 roku 344 przypadki bluźnierstwa, z czego 6% dotyczyło chrześcijan, co stanowi wyjątkowo wysoki wskaźnik[174].

WYBRANE INCYDENTY

WRZESIEŃ 2024 Shagufta Kiran, 40-letnia chrześcijanka i matka czwórki dzieci, została skazana na śmierć za bluźnierstwo po rzekomym udostępnieniu bluźnierczych treści na WhatsAppie[175].

LUTY 2025 12-letnia chrześcijanka Saba Shafique z Lahore została porwana przez 33-letniego Muhammada Alego, wieloletniego znajomego rodziny, gdy kupowała mleko na lokalnym bazarze. Porywacz jest oskarżony o przymusowe nawrócenie jej na islam i poślubienie jej przy współudziale lokalnego imama Allamy Molany Syeda Ajjada Husseina. Zarzuca się mu sfałszowanie oficjalnych dokumentów, aby wykazać, że Saba miała 18 lat[176].

SIERPIEŃ 2025 Chrześcijanie zorganizowali protesty przeciwko rzekomemu zaniechaniu przez państwo postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości dwa lata po atakach w Jaranwali, gdzie zbezczeszczono co najmniej 24 budynki kościelne i zaatakowano ponad 80 ich domów. Podobne demonstracje miały miejsce w czerwcu 2025 roku, gdy pakistański sąd uniewinnił dziesięciu muzułmanów rzekomo zamieszanych w jeden z ataków w Jaranwali. Z raportów wynikało, że spośród 5213 oskarżonych o przemoc wobec chrześcijan nikt nie został skazany[177].

MARZEC 2026 Ponad stu chrześcijan w Sargodze niosło szczątki zmarłego 22-letniego Marquesa Masiha, pracownika rolnego, i zablokowało główną drogę, protestując przeciwko odmowie policji, aby wszcząć śledztwo w sprawie jego śmierci. Rodzina pana Masiha usłyszała od jego pracodawcy, że młody chrześcijanin popełnił samobójstwo, lecz po odzyskaniu ciała zgłosili dowody tortur[178].

STUDIUM PRZYPADKU

TORTUROWANY GWOŹDZIAMI - WSZYSTKO PRZEZ TELEFON KOMÓRKOWY

„Nie tylko go pobili… ranili go gwoździami”.

Z trudem powstrzymując łzy, Riyasat Masih opowiedział, jak jego brat, Kashif, był śmiertelnie torturowany na farmie w pobliżu Sialkotu w Pakistanie, gdzie pracował.

Riyasat wspominał, że 12 maja 2025 roku we wczesnych godzinach porannych gdy odnalazł ciężko rannego brata na poboczu drogi, ten, tuż przed śmiercią, powiedział mu, iż inni pracownicy farmy, na której pracował, wbili mu gwoździe w kończyny i bili go żelaznymi prętami.

35-Letni Kashif został oskarżony o kradzież telefonu komórkowego swojego pracodawcy, byłego policjanta Malika Irfana. Wstępny raport policyjny zawierał dowody na to, że Kashif był torturowany w celu wymuszenia zeznań. Riyasat opowiadał, że o godz. 2.30 nad ranem oskarżyciele jego brata, zdesperowani, by znaleźć telefon, wtargnęli do rodzinnego domu we wsi Jamkay Cheema, ale odeszli bez urządzenia.

Riyasat przekazał, że następnie otrzymał od sąsiada informację, iż Kashif został porzucony na poboczu drogi, więc wyruszył na jego poszukiwanie. Gdy nastał dzień, odnalazł brata „mocno posiniaczonego, z krwią tryskającą z wielu części ciała”.

Zdjęcia, które przedstawiają ciało Kashifa, ukazują zwłoki ze śladami oparzeń, ranami ciętymi i zakrwawionymi otworami na ciele. Raport z medycznych oględzin wykazał, że ślady wskazywały na rany od gwoździ i gorących metalowych prętów, w tym na przypalenia, siniaki i pęknięte żebra.

Prawnik zajmujący się prawami człowieka, prowadzący tę sprawę, powiedział PKWP: „Niestety, prześladowanie chrześcijan w Pakistanie nie jest rzadkością, ale nigdy nie widziałem tak strasznej i rozdzierającej serce przemocy wobec kogokolwiek”.

Chrześcijańscy prawnicy pracujący nad sprawą, prosząc o zachowanie anonimowości z obawy przed represjami, stwierdzili, że tortury, których doświadczył Kashif, odzwierciedlają pogardę wobec osób niebędących muzułmanami. Jeden z prawników stwierdził: „To, co Kashif wycierpiał z rąk tych ludzi, ujawniło sposób myślenia, w którym chrześcijanie są traktowani z pogardą. Nigdy nie potraktowaliby muzułmanina tak okrutnie”.

Według relacji społeczności atak na Kashifa, który wraz z rodziną uczęszczał do katolickiego kościoła św. Marii w Sialkot, miał podłoże religijne. Zauważono, że w tamtym czasie niewielu chrześcijan pracowało dla pana Irfana, pracodawcy, jeśli w ogóle jacykolwiek inni poza Kashifem.

Potępiając atak, działacz na rzecz praw mniejszości Joseph Janssen powiedział chrześcijańskiemu portalowi informacyjnemu AsiaNews, że śmierć Kashifa nie była „odosobnionym incydentem”, lecz wpisywała się w schemat mafijnej przemocy, prześladowań religijnych i zaniedbań ze strony państwa.

Pan Irfan został aresztowany, ale pozostali oskarżeni zostali zwolnieni za kaucją. Sprawa jest w toku.

Źródła

Źródła PKWP, w tym działacze praw człowieka w Pakistanie.
“Muslims Torture Christian to Death in Pakistan, Brother Says,” Morning Star News, 14 maja 2025 r. https://morningstarnews.org/2025/05/muslims-torture-christian-to-death-in-pakistan-brother-says/Shafique Khokhar, “35-year-old Christian tortured and killed, Activists: ‘Not an isolated case’”, AsiaNews, 17 maja 2025 r. https://www.asianews.it/news-en/35-year-old-Christian-tortured-and-killed.-Activists:-Not-an-isolated-case-63108.html#google_vignette
“‘They Nailed His Legs for a Phone’: A Christian Laborer’s Final Cry in Pakistan,” *Voice of Pakistan Minority*, 19 maja 2025 r. https://voiceofpakistanminorityblog.home.blog/2025/05/19/they-nailed-his-legs-for-a-phone-a-christian-laborers-final-cry-in-pakistan/ [Dostęp do wszystkich stron uzyskano 10.07.26]

Dzieci w Sudanie Południowym gromadzące się na modlitwę w 2024 roku.

PROFIL KRAJU

SUDAN

Image © Ismael Martínez Sánchez / ACN

Trzy lata po wybuchu wojny domowej kraj przeżywa największy na świecie kryzys humanitarny [179], który graniczy z ludobójstwem[180]. Trwający od 2023 roku konflikt między Sudańskimi Siłami Zbrojnymi (SAF) a Siłami Szybkiego Wsparcia (RSF) doprowadził do przesiedlenia milionów ludzi w całym kraju i pochłonął ponad 150 000 istnień ludzkich[181] – być może nawet 250 000[182]. Dowody wskazują, że chrześcijanie cierpią „nieproporcjonalnie”[183]. Rosnące prześladowania chrześcijan wydają się być wynikiem autorytaryzmu i ekstremizmu islamistycznego[184].

W lutym 2026 roku ONZ stwierdziła w raporcie swojej Niezależnej Międzynarodowej Misji Ustalania Faktów, że RSF dopuściły się zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, a ich „postępowanie i domniemany zamiar wskazują na ludobójstwo”. Ostrzegła, że bez zdecydowanych działań na rzecz odpowiedzialności i ochrony ludności cywilnej „ryzyko dalszej przemocy o charakterze ludobójczym pozostaje wysokie”[185].

Od początku wojny uszkodzono lub zniszczono ponad 100 kościołów[186], a wielu chrześcijanom nakazano wyrzec się wiary pod groźbą głodu w ramach brutalnych represji islamistycznych[187]. Chrześcijanie żyjący pod kontrolą SAF również są prześladowani, a wiele kościołów w rejonie Chartumu zburzono bez podania przyczyny[188]. Przykładów ataków na budynki kościelne jest mnóstwo: w czerwcu 2026 roku władze poinformowały Sudański Kościół Prezbiteriańsko-Ewangelicki, że ich świątynia w dzielnicy Mayo Angola w południowym Chartumie zostanie zburzona. W tym przypadku podano powód, twierdząc, że kościół zbudowano na drodze, na terenie nieprzeznaczonym pod budownictwo sakralne[189].

WYBRANE INCYDENTY

CZERWIEC 2025 RSF przeprowadziły skoordynowane naloty na Sudański Kościół Episkopalny, Afrykański Kościół Wewnętrzny oraz Kościół Rzymskokatolicki w El Fasher, zabijając co najmniej pięć osób, w tym ojca Lukę Jumu, który zginął od “zabłąkanej” kuli. Dziesiątki innych osób zostało rannych[190].

LIPIEC 2025 Chrześcijanie z przerażeniem obserwowali, jak buldożery, siły zbrojne i policja przybyły do kościoła zielonoświątkowego w El-Haj Yousif w Chartumie i zburzyły budynek. Osoby próbujące nagrywać zniszczenia zostały zatrzymane, a członkowie Kościoła nie byli w stanie uratować przedmiotów znajdujących się w środku. Urzędnicy poinformowali później przywódców kościelnych, że rozbiórka była częścią działań mających na celu usunięcie „nieuregulowanych” budynków w całym Chartumie[191].

GRUDZIEŃ 2025 Co najmniej 18 chrześcijan zginęło, a 18 innych zostało poważnie rannych po ataku drona SAF w Południowym Kordofanie w Boże Narodzenie. Członkowie zgromadzenia zostali zranieni lub zabici, gdy zmierzali do Sudańskiego Kościoła Episkopalnego w Julud[192].

CZERWIEC 2026 Ojciec Youhanna Al-Amin z kościoła św. Wincentego w Kauda został zastrzelony w swoim pokoju. Pozostał z parafianami w Górach Nuba, mimo eskalacji przemocy. Kauda to główny ośrodek obszarów kontrolowanych przez Sudański Ruch Wyzwolenia Ludowego (SPLM-N). Kapłan zginął, gdy wrócili żołnierze, którzy poprzedniego dnia ukradli leki przeznaczone dla miejscowej ludności[193].

Image: Richard Mortel

PROFIL KRAJU

SYRIA

Wolność religijna dla chrześcijan i innych mniejszości religijnych w Syrii spadła od upadku reżimu Assada w grudniu 2024 roku i dojścia do władzy Ahmeda Al-Sharaa, byłego przywódcy niesławnej[194] islamistycznej grupy bojowej Hayat Tahrir al-Sham (HTS)[195].

Rząd tymczasowy prezydenta Al-Sharaa szybko zapewnił przywódców kościelnych w Syrii, że chrześcijanie stanowią integralną część społeczeństwa kraju[196]. Na stanowisko [197] ministra rządu powołano chrześcijankę, a kiedy nowy prezydent spotkał się z liderami mniejszości religijnych, ogłosił nadejście „nowej ery, wolnej od sekciarstwa”[198]. Jednakże deklaracja konstytucyjna, nadająca prymat prawodawstwu islamskiemu, spowodowała [199], że obserwatorzy zaczęli ostrzegać przed rządowymi planami islamizacji kraju[200]. Obawy te zaczęły się urzeczywistniać wobec rosnącej nietolerancji co do praktyk niezgodnych z islamem, takich jak sprzedaż alkoholu, wraz z regionalnym wprowadzaniem fundamentalistycznych zasad oraz obecnością na ulicach brodatych milicji salafickich[201].

Ataki, których kulminacją był śmiertelny zamach samobójczy w czerwcu 2025 roku podczas niedzielnego nabożeństwa w kościele w Damaszku[202], wzbudziły obawy przed powrotem przemocy na tle religijnym wymierzonej w chrześcijan. W marcu poprzedniego roku alawici, rzekomo sprzyjający Asadowi, stali się celem ataków w przybrzeżnych miastach[203]. Pojawiły się doniesienia o odrodzeniu się uśpionych komórek struktur Daesh (ISIS)[204].

Reżim Al-Sharaa był krytykowany za ewidentną niezdolność do powstrzymania ataków oraz „kontrolowania uzbrojonych grup sunnickich, które rzekomo dołączyły do jego sił bezpieczeństwa”[205]. Pogarszająca się sytuacja budzi coraz większe obawy o długoterminową przyszłość obecności chrześcijan. Od 2011 roku populacja chrześcijan zmniejszyła się o ponad 80%[206], a migracje były spowodowane czynnikami takimi jak ubóstwo i brak bezpieczeństwa. Aż 90% całej populacji żyje poniżej granicy ubóstwa, a 7 milionów to osoby przesiedlone[207].

WYBRANE INCYDENTY

GRUDZIEŃ 2024 W Suqaylabiyah, mieście w centralnej Syrii zamieszkanym głównie przez chrześcijan, podpalono choinkę, co wywołało protesty chrześcijan w całym kraju z powodu naruszenia ich praw religijnych[208].

CZERWIEC 2025 Podczas Boskiej Liturgii w niedzielę 23 czerwca zamachowiec-samobójca zaatakował grecko-prawosławny kościół Mar Elias w Dweil’a, niedaleko Damaszku. Świadkowie przekazali państwowym mediom, że 25 osób zginęło, a 63 inne zostały ranne, gdy uzbrojony napastnik wszedł do kościoła i otworzył ogień do zgromadzonych wiernych przed sprawieniem eksplozji swojej kamizelki wybuchowej. Syryjskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych obwiniło Daesh za ten atak[209].

LUTY 2026 21-letni chrześcijanin Eliah Simon Tekla został zastrzelony podobno dlatego, że w jego samochodzie wisiał różaniec. Pan Tekla zaparkował samochód przed swoim domem w Murhradah, w zachodniej Syrii, kiedy, jak widać na nagraniu wideo, wysiadł i został zastrzelony z bliskiej odległości. Źródła powiązały ten atak z islamskim ekstremizmem[210].

MARZEC 2026 Kościoły ograniczyły obchody Wielkanocy po tym, jak dziesiątki uzbrojonych mężczyzn wkroczyły do Al-Suqaylabiyah, miasta zamieszkanego głównie przez chrześcijan w prowincji Hama. Doniesienia, w tym nagrania wideo, ukazywały akty wandalizmu, kradzieże oraz ataki na samochody, sklepy i inne mienie. Mieszkańcy domagali się odszkodowań i wzywali do postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości. Kościoły potępiły ten incydent, stwierdzając, że ataków wymierzonych w społeczność chrześcijańską nie można bagatelizować jako „pojedynczych zdarzeń”. Ostrzegły przed niebezpieczeństwem tendencji sekciarskich, podsycanych przez taką przemoc[211].

PROFIL KRAJU

TURCJA

Image: M.Emin BiLiR / via Pexels

W ramach swojej podróży w listopadzie 2025 roku, upamiętniającej 1700. rocznicę pierwszego Soboru Nicejskiego, papież Leon XIV spotkał się z lokalnymi przywódcami chrześcijańskimi w Syryjskim Kościele Ortodoksyjnym Świętego Efrema w Stambule[212] – pierwszym nowym kościele zbudowanym za zgodą rządu od czasu powstania współczesnej Turcji w 1923 roku. Jednak pozytywne zmiany maskują głębsze problemy, gdyż chrześcijanie doświadczali fizycznych ataków, gróźb, wandalizmu, a nawet prób zabójstw (zob. grudzień 2024). Często bagatelizuje się je jako pojedyncze incydenty, a pozwy sądowe należą do rzadkości[213].

Obecne interpretacje prawne Traktatu Lozańskiego z 1923 roku przyznają status mniejszości chrześcijanom ormiańsko-apostolskim, greckoprawosławnym oraz Żydom. Mimo to nie posiadają oni osobowości prawnej i nie mogą zbiorowo posiadać nieruchomości ani dochodzić roszczeń prawnych. To samo dotyczy innych grup chrześcijańskich, które mogą posiadać majątek jedynie za pośrednictwem odrębnych fundacji. Ramazan Arkan z Kościołów Ewangelickich w Antalyi, mówiąc o trudnościach w otwieraniu nowych miejsc kultu podczas 58. sesji Rady Praw Człowieka ONZ, stwierdził: „Kościoły w Turcji napotykają wiele trudności i doświadczają dużej dyskryminacji”[214]. Własność nieruchomości stanowi ciągły problem dla Kościołów, a kilka spraw trafiło do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka[215].

Wspólnoty chrześcijańskie nadal napotykają ograniczenia w kształceniu duchownych. Wspólnoty protestanckie nie mogą kształcić duchownych w kraju, w dużej mierze polegając na personelu urodzonym za granicą[216], jednak od 2020 roku wydalono ponad 200 osób[217]. Na początku 2026 roku 20 spraw trafiło do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka[218]. 12 lutego 2026 roku Parlament Europejski przyjął rezolucję potępiającą wydalenia, które tureckie Ministerstwo Spraw Zagranicznych określiło jako „bezpodstawne zarzuty”[219]. Seminarium Greckiego Kościoła Prawosławnego na Halki jest zamknięte od ponad pół wieku [220] i dlatego, podobnie jak Ormiański Kościół Apostolski, wysyła kandydatów na kapłanów na studia za granicę. Podczas wizyty na Halki w kwietniu 2025 roku grecki minister spraw zagranicznych wezwał do jego ponownego otwarcia[221], a prezydent USA Trump poruszył tę kwestię z prezydentem Erdoganem podczas swojej wizyty we wrześniu 2025 roku[222]. Według doniesień medialnych Turecka Rada Szkolnictwa Wyższego prowadzi obecnie rozmowy z Kościołem na temat możliwości przyszłego kształcenia duchownych w tym miejscu, które po renowacji ma zostać ponownie otwarte we wrześniu 2026 roku[223].

WYBRANE INCYDENTY

SIERPIEŃ 2024 Zaatakowano grecki cmentarz prawosławny Aya Lefter w Kurtuluş w Stambule: uszkodzono kilka grobów, a teren cmentarza został przekopany.

GRUDZIEŃ 2024 W Sylwestra uzbrojony napastnik otworzył ogień na terenie Stowarzyszenia Kościelnego Kurtuluş w Çekmeköy w Stambule, krzycząc: „Nie pozwolimy wam prać mózgów naszej muzułmańskiej młodzieży! Wy, niewierni, zostaniecie pokonani i zepchnięci do piekła!”[224]

WRZESIEŃ 2025 Mężczyzna sprofanował krzyż i inne symbole chrześcijańskie w kościele chaldejskim św. Hirmiza w Mardin z V wieku i obraził wiernych. Nagranie z ataku zamieszczono na platformie X (Twitter)[225].

CZERWIEC 2026 Mieszkańcy chaldejskiej wioski chrześcijańskiej Aynwardo (Gülgöze) w dystrykcie Midyat skarżyli się, że ich ziemia została wywłaszczona przez rząd pod projekty energii odnawialnej. Aktywiści chrześcijańscy obawiają się, że ten rosnący trend wypędzi mniejszości religijne z ich historycznych wiosek, gdzie populacje gwałtownie maleją[226].

PROFIL KRAJU

WIETNAM

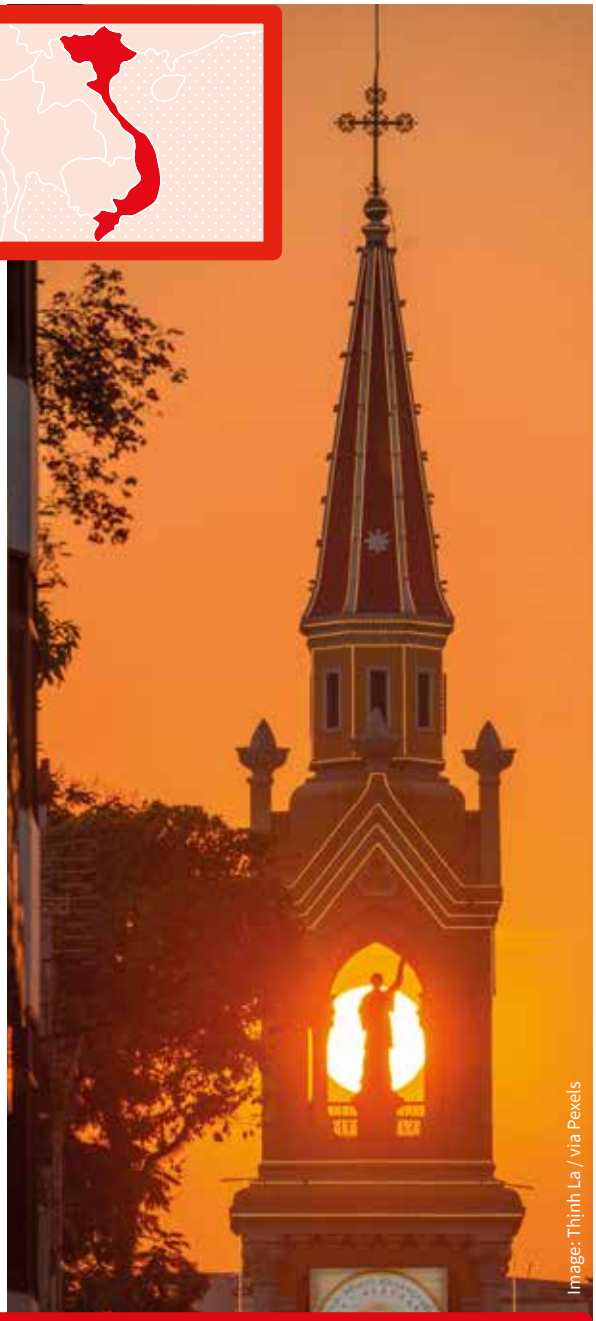

Image: Thinh La / via Pexels

W 2025 roku Amerykańska Komisja ds. Międzynarodowej Wolności Religijnej (USCIRF) ponownie wezwała do uznania Wietnamu za Kraj Budzący Szczególne Obawy – choć Departament Stanu odnotował poprawę w zakresie wolności religijnej od połowy 2024 roku, podkreślając jednocześnie, że potrzebny jest dalszy postęp. W Wietnamie wciąż występuje duża nierówność i niespójność w zakresie wdrażania wolności religijnej[227]. Pozytywna retoryka, a nawet konkretne gesty ze strony władz – jak na przykład zezwolenie na pierwszego od 1975 roku stałego nuncjusza Kościoła katolickiego w 2024 roku – zderzają się z niejasnymi, drakońskimi przepisami, takimi jak Dekret 95, który pozwala władzom zawieszać grupy religijne za nieokreślone „poważne naruszenia" bez podania przyczyn.

Kontrola państwowa wkracza w wiele obszarów, np. żadna forma edukacji religijnej nie jest dozwolona w szkołach, w tym w prywatnych szkołach prowadzonych przez Kościół. Władze konsekwentnie ograniczają swobodę poruszania się duchownych uznanych za zagrożenie – w tym redemptorysty ojca Đinh Hữu Thoại[228] – uniemożliwiając im nawet opuszczenie kraju. Rząd może skutecznie wetować nominacje liderów religijnych w zarejestrowanych kościołach.

Ponad trzy czwarte chrześcijan w kraju to katolicy, a protestanci są skupieni na obszarach Centralnych i Północnych Wyżyn. Prześladowania nadal dotykały etniczne grupy chrześcijańskie zamieszkujące wyżyny, w tym H'Mongów i Montagnardów. Niezarejestrowane grupy najmocniej odczuwają represje państwowe, które zakłócają ich działalność, a czasem prowadzą do jeszcze gorszych konsekwencji. Wprawdzie w analizowanym okresie nie zarejestrowano żadnych podejrzanych zgonów wśród chrześcijan z wyżyn, jednak w przeszłości takie zdarzenia miały miejsce. W sierpniu 2025 roku policja z Đắk Lắk zakłóciła kilka wydarzeń zorganizowanych przez Montagnardów z okazji Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Przemocy ze względu na Religię lub Przekonania[229].

WYBRANE INCYDENTY

GRUDZIEŃ 2024 62-letni pastor Y Hung Ayun został dwukrotnie postrzelony w lewe kolano z bliskiej odległości. Gdy wracał do domu, do wioski Tara Puôr w prowincji Đắk Lắk, do jego motocykla podjechał inny, a zamaskowany pasażer postrzelił go gumowymi kulami, po czym sprawcy odjechali z dużą prędkością. Pastor Ayun, który pełni posługę w niezarejestrowanym Montagnardzkim Ewangelickim Kościele Chrystusowym na Wyżynach, uważa, że strzelanina miała na celu wywarcie na niego presji, aby powrócił do zatwierdzonego przez rząd Ewangelickiego Kościoła Wietnamu[230].

MAJ 2025 Montagnardzki duchowny chrześcijański Y Thinh Niê został skazany na dziewięć lat więzienia za działalność separatystyczną. Został zatrzymany pod koniec lipca 2024 roku bez formalnego oskarżenia po tym, jak odmówił pracy pod auspicjami usankcjonowanego przez państwo Ewangelickiego Kościoła Wietnamu (Południe)[231].

CZERWIEC 2025 Siostry zakonne zorganizowały kolejny publiczny protest, domagając się zwrotu ich dawnej szkoły przy ulicy Quang Trung w Hanoi. Nieruchomość została wywłaszczona przez Partię Komunistyczną w latach 70. XX wieku[232].

SIERPIEŃ 2025 W poniedziałek 11 sierpnia około godziny 20.30 w prowincji Thái Nguyên policja przerwała katolicką Mszę domową. W domu we wsi Bình Khang, w gminie Đại Từ, odcięto prąd, zanim władze weszły do środka i zażądały zakończenia nabożeństwa[233].

PAŹDZIERNIK 2025 Pastor Y Nuen Ayun, lider niezarejestrowanego Montagnardzkiego Ewangelickiego Kościoła Chrystusowego, został aresztowany za „wielokrotne dostarczanie sfabrykowanych informacji na temat działalności religijnej na Wyżynach Centralnych [oraz] zniesławianie rządu za aresztowanie i prześladowanie osób uczestniczących w «chrześcijańskim protestantyzmie»"[234]

PRZYPISY

1 Samirah Mujumdar and Vivian Jacobs, 'Harassment of religious groups around the world in 2023', Pew Research Center, 15 czerwca 2026 r. r. https://www.pewresearch.org/religion.26/06/15/harassment-of-religious-groups-around-the-world-in-2023/ [dostęp 10.07.26]. Rok 2021 jest podany jako punkt odniesienia, ponieważ są to dane wykorzystane w ostatnim wydaniu publikacji „Prześladowani i zapomniani?"

2 Global Terrorism Index 2025: Measuring the Impact of Terrorism (Institute for Economics & Peace, 2025), s. 6 https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads.26/03/Global-Terrorism-Index-2026-Report.pdf [dostęp 10.07.26]

3 Tamże.

4 "Why The Sahel Remains the Epicentre of Global Terrorism", Cisa Newsletter https://cisanewsletter.com/index.php/why-the-sahel-remains-the-epicentre-of-global-terrorism/ [dostęp 10.07.26].

5 Marta Petrosillo, "Sub-Saharan Africa", Religious Freedom in the World Report 2025 https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/regional/2025/sub-saharan-africa [dostęp 10.07.26].

6 African Countries Most Affected by Terrorism, Africa View Facts, 11 marca 2025 r. https://africaviewfacts.com/stories/african-countries-most-affected-by-terrorism/ [dostęp 10.07.26].

7 John Newton, "Shell-shocked parish prepares for Christmas" ACN (UK) News, 2 grudnia 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/12/02/shell-shocked-parish-prepares-christmas?srsltid=AfmBOorhkoOngyL6KoQHYonOa2faGSuVQIP8qcW4tseLPtEJAO6y4UAr [dostęp 10.06.26].

8 Sultan Al-Khulaifi, "Iran's strike on the Gulf: Burning the bridges of good neighbourliness" Al Jazeera, 7 marca 2026 r. https://www.aljazeera.com/opinions/2026/3/7/irans-strikes-on-the-gulf-burning-the-bridges-of-good-neighbourliness [dostęp 10.06.26].

9 Amy Balog i Maria Lozano, "At least 20 killed in suicide attack at Damascus church" ACN (UK) News, 23 marca 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/06/23/syria-least-20-killed-suicide-attack-damascus-church?srsltid=AfmBOor_njfVnDBYXsnqoTn-qpEyohZ5sGiVVJ4JS3RmOEKAkNzsyueL [dostęp 10.06.26].

10 Aaron Y. Zelin, "Christians in the New Syria: Accepted, But At-Risk" The Washington Institute for Near East Policy, 9 grudnia 2025 r. https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/christians-new-syria-accepted-risk [dostęp 10.06.26].

11 Tamże.

12 Stella Martany, "Powerful Iran-backed militias in Iraq say they will start handing in weapons to authorities", Associated Press, 02.06.2026r. https://apnews.com/article/iraq-iran-us-shiite-militia-asaib-ahl-alhaq-0f1747e05dc1384ab988da4d8eb74008 [dostęp 10.06.26].

13 "One Million People Displaced across Lebanon in just Two Weeks; Children in Need of Urgent Support, warns IRC", International Rescue Committee, 19 marca 2026 r. https://www.rescue.org/uk/press-release/one-million-people-displaced-across-lebanon-just-two-weeks-children-need-urgent [dostęp 10.06.26].

14 Kevin Clarke, "Archbishop Warda on Iran War; a refuge for Christians in Iraq now under threat", America, 12 marca 2026 r. https://www.americamagazine.org/politics-society/weekly-

15 "We've seen real progress", ACN (International), 12 lipca 2026 r. https://acninternational.org/egypt-weve-seen-real-progress/ [dostęp 10.06.26].

16 "Church building vandalized in Pakistan", Christian Daily, 7 stycznia 2026 r. https://www.christiandaily.com/news/church-building-vandalized-in-pakistan [dostęp 26.05.26].

17 "Indian State Plans to Demolish Hundreds of 'Unauthorized' Church Structures", International Christian Concern, 14 lipca 2025 r. https://persecution.org/2025/07/14/indian-state-plans-to-demolish-hundreds-of-unauthorized-church-structures/ [dostęp 26.05.26].

18 Michael Gonsalves, "Indian Christians resist planned Church demolition", UCANews, 20 kwietnia 2026 r. https://www.ucanews.com/news/indian-christians-resist-planned-church-demolition/112905 [dostęp 26.05.26].

19 "Laos", Religious Freedom in the World Report (PKWP, 2025) https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2025/laos; Terry Friel, "Christians violently driven from homes in Laos", UCANews, 13 sierpnia 2025 r. https://www.ucanews.com/news/christians-violently-driven-from-homes-in-laos/109937 [Dostęp do obu stron uzyskano 26.05.26].

20 'The Holy Father calls for renewed commitment to defend religious freedom and stand with persecuted Christians worldwide', ACN (International), 10 października 2025 r. https://en.acn-global.org/pope-leo-xiv-praises-acn-for-defending-the-faith/# [dostęp 10.07.26].

21 Papież Leon XIV, "Magnifica Humanitas, On Safeguarding the human person in the time of artificial intelligence", Stolica Apostolska, Paragraf 54, odwołując się do papieża św. Jana Pawła II https://www.vatican.va/content/leo-xiv/en/encyclicals/documents.260515-magnifica-humanitas.html [dostęp 10.07.26].

22 'Universal Declaration of Human Rights — English', ONZ https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/english [dostęp 10.07.26].

23 Dane oceniające poprzedni rok kalendarzowy.

24 "Burkina Faso", Africa Organised Crime Index https://africa.ocindex.net/2021/country/burkina_faso [dostęp 14.07.26].

25 Trudna do określenia liczba: około 40 procent podaje opracowanie „Country Analysis: Burkina Faso" Acaps https://www.acaps.org/en/countries/burkina-faso; do 60% wskazano w opracowaniu „Could JNIM Eventually Control Burkina Faso?", ADF, 18 listopada 2025 r. https://adf-magazine.com/2025/11/could-jnim-eventually-control-burkina-faso/; państwo kontroluje zaledwie 30%, jak podano w opracowaniu „A Growing Divergence of Security Narratives in Burkina Faso", Africa Center for Strategic Studies, 26 sierpnia 2025 r. https://africacenter.org/spotlight/security-narratives-burkina-faso/; nawet 80% podaje Monika Pronczuk w publikacji „They fled from extremists. Now the government in Burkina Faso tries to hide their existence", AP, 7 stycznia 2025 r. [dostęp do wszystkich stron uzyskano 01.06.26]

26 USCIRF, Freedom of Religion or Belief in the Sahelian Countries of Burkina Faso, Cameroon, and Chad, październik 2025 r., s. 2 https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2025%20Issue%20Update%20Sahel_0.pdf [o ile nie zaznaczono inaczej, dostęp do wszystkich poniższych stron dotyczących Burkina Faso uzyskano 20.02.26]

27 Nathalie Raffray, "Teenagers pulled off bus and shot as violence escalates", ACN (UK) News, 31 października 2015 r. https://acnuk.org/news/2025/10/31/burkina-faso-teenagers-pulled-bus-and-shot-violence-escalates

28 Giovanni Carbone i Camillo Casola (red.), „Sahel: 10 Years of Instability — Local, Regional and International Dynamics", ISPI, 10 października 2022 r. https://www.ispionline.it/sites/default/files/10_years_instability_sahel_report.ispi_.2022_0.pdf [dostęp 10.07.25].

29 Sina Hartet i Maria Lozano, „ACN denounces new Islamist massacres in Burkina Faso", Pomoc Kościołowi w Potrzebie (Sekcja Międzynarodowa), 30 sierpnia 2024 r. https://acninternational.org/acn-denounces-new-islamist-massacres-in-burkina-faso/ [dostęp 10.07.25].

30 Nathalie Raffray, „If the enemy was thinking of snuffing out Christianity, it's wasting its time", ACN (UK) News, 18 grudnia 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/12/18/burkina-faso-if-enemy-was-thinking-snuffing-out-christianity-its-wasting-its-time

31 Nathalie Raffray, "Teenagers pulled off bus and shot as violence escalates", ACN (UK) News, 31 października 2015 r. https://acnuk.org/news/2025/10/31/burkina-faso-teenagers-pulled-bus-and-shot-violence-escalates

32 „Temples, churches, schools, monasteries destroyed: the wounds of war on communities of believers", Fides, 11 listopada 2025 r. https://www.fides.org/en/news/77021-ASIA_MYANAMAR_Temples_churches_schools_monasteries_destroyed_the_wounds_of_war_on_communities_of_believers; „A Catholic church hit by bombing in Chin State", Fides, 10 lutego 2025 r. https://www.fides.org/en/news/76014-ASIA_MYANMAR_A_Catholic_church_hit_by_bombing_in_Chin_State [Dostęp do obu stron uzyskano 28.05.26].

33 Zobacz: John Pontifex i John Newton, Persecuted and Forgotten? A Report on Christians oppressed for their Faith 2011-2013 (PKWP, 2013), p. 28

34 John Cosenza, "The Rise of Buddhist Ethnonationalism and Military Impunity in Myanmar", International Christian Concern, 7 lutego 2020 r. https://www.persecution.org/2020/02/07/rise-buddhist-ethnonationalism-military-impunity-myanmar/ [dostęp 28.05.26].

35 USCIRF 2025 Annual Report, s. 15 https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2025-03/2025%20USCIRF%20Annual%20Report.pdf [dostęp 30.03.26]

36 "Myanmar Junta Airstrikes Kill 41 Civilians at Monastery and Market", The Irrawaddy, 17 marca 2025 r. https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-junta-airstrikes-kill-41-civilians-at-monastery-and-market.html [dostęp 30.03.26]; "Myanmar Junta Airstrikes Leave 100 Dead This Month", The Irrawaddy, 28 marca 2025 https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmar-junta-airstrikes-leave-100-dead-this-month.html [dostęp 28.05.26].

37 USCIRF 2026 Annual Report, s. 20 https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2026-03/USCIRF_2026_AR_3326_NEW.pdf? [dostęp 01.07.26]

38 Burma: Severe Violations of Religious Freedom Against Christians (Burma Research Institute, 2026), s. 6 https://burmari.org/wp-content/uploads/2026/01/Burma-Severe-Violations-of-Religious-Freedom-Against-Christians-January-2026.pdf [dostęp 01.07.26]

39 Zob. zeznania złożone USCIRF przez pastora baptystów ze stanu Czin: https://www.uscirf.gov/sites/default/files/Ethnic%20Chin%20Pastor%20Testimony.pdf [dostęp 28.05.26].

40 „Military sets fire to Cathedral in Kachin State amid escalating attacks on Christians", CSW, 20 marca 2025 r.

41 Naw Htoi, „[illegible]", Kachin News Group, 5 grudnia 2025 r. https://burmese.kachinnews.com/2025/12/05/zz1-324/ [dostęp 02.02.26].

42 „WCC condemns violence against communities in Myanmar", World Council of Churches, 17 lutego 2026 r. https://www.oikoumene.org/news/wcc-condemns-violence-against-communities-in-myanmar [dostęp 30.03.26].

43 Tola Mbakwe, „'A spiritual battle': Myanmar Christians face renewed violence and oppression under military regime", Premier News, 26 marca 2026 r. https://premierchristian.news/en/news/article/a-spiritual-battle-myanmar-christians-face-violence-and-oppression-under-military-regime [dostęp 28.05.26] por. Unsafe State: State-Sanctioned Sexual Violence Against Chin Women in Burma (Women's League of Chinland, 2007).

44 „Influential China church reports arrests as crackdown on Christians

intensifies", BBC News (Online), 8 stycznia 2026 r. https://www.bbc.co.uk/news/articles/ckgl8jgdxypo [dostęp 04.02.26].
45 „China", USCIRF 2026 Annual Report, s. 23 https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2026-03/USCIRF_2026_AR_3326_NEW.pdf [dostęp 30.03.26]
46 Niwa Limbu, „China outlaws online preaching and prayer in sweeping religion crackdown", Catholic Herald, 18 września 2025 r. https://thecatholicherald.com/article/china-outlaws-online-preaching-and-prayer-in-sweeping-religion-crackdown [dostęp 03.02.26].
47 Rafael Llanes, „Chinese Bishop Is Arrested for Celebrating Mass, Marking the Beginning of the Jubilee Year, Without the Permission of the Communist Government", Zenit, 19 marca 2025 r. https://zenit.org/2025/03/19/chinese-bishop-is-arrested-for-celebrating-mass-marking-the-beginning-of-the-jubilee-year-without-the-permission-of-the-communist-government/ [dostęp 04.02.26].
48 Qian Lang, "Police in China's Anhui detain 2 Christians for 'cult' activities", Radio Free Asia, 19 marca 2025 r. https://www.rfa.org/english/china/2025/03/19/china-anhui-church-raid-cult/ [dostęp 03.02.26].
49 "Leaders and Members of Linfen Churches receive Prison Sentences", CSW, 01.07. 2025.
50 "China arrests underground church founder, pastors", Radio Free Asia, 13 października 2025 r. https://www.rfa.org/english/china/2025/10/13/jin-mingri-zion-church/ [dostęp 03.02.26].
51 „Influential China church reports arrests as crackdown on Christians intensifies", BBC News (Online), 8 stycznia 2026 r. https://www.bbc.co.uk/news/articles/ckgl8jgdxypo [dostęp 04.02.26].
52 Edward Ross, "China arrests six Christians on charge of 'organizing minors'", Christian Daily, 21 maja 2026 r. https://www.christiandaily.com/news/china-arrests-six-christians-on-charge-of-organizing-minors [dostęp 26.05.2026].
53 "The Criminal saga of Disappeared girls continues unabated", Coptic Solidarity, 11 marca 2025 r. https://www.copticsolidarity.org/2025/03/11/the-criminal-saga-of-disappeared-coptic-girls-continues-unabated/ [dostęp 11.02.26].
54 Georgette Sharkawy, "Egypt's Christian Girls: Between Disappearance and Exploitation", Zawia3, 11 grudnia 2024 r. https://zawia3.com/en/christian-women-2/ [dostęp 11.02.26].
55 USCIRF 2026 Annual Report, s. 60 https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2026-03/USCIRF_2026_AR_3326_NEW.pdf [dostęp 30.03.26]
56 "Government approves Legalization of 191 Churches — Amid ongoing questions over Religious Equality", Coptic Solidarity, 18 kwietnia 2026 r. https://www.copticsolidarity.org/2026/04/18/government-approves-legalization-of-191-churches-amid-ongoing-questions-over-religious-equality/ [dostęp 20.04.2026].
57 Zahraa Abu Al-Enein, "▯▯ ▯▯ ▯▯▯▯▯▯ ▯▯▯▯▯ ▯▯▯▯▯.. ▯▯▯▯▯ ▯▯▯▯ ▯▯▯▯ ▯▯▯▯▯▯▯▯▯", Almashad, 2 listopada 2024 r. https://almashhad.com/article/459217420284850-entertainment/843140664517274-▯▯-▯▯-▯▯▯▯▯▯-▯▯▯▯▯-▯▯▯▯▯-▯▯▯▯▯-▯▯▯▯-▯▯▯▯-▯▯▯▯▯▯▯▯▯/ [dostęp 11.02.2026].
58 "The Criminal saga of Disappeared girls continues unabated", Coptic Solidarity, 11 marca https://www.copticsolidarity.org/2025/03/11/the-criminal-saga-of-disappeared-coptic-girls-continues-unabated/ [dostęp 11.02.26].
59 „Christian Convert Charged with Terrorism in Egypt", International Christian Concern, 30 lipca 2025 r. https://persecution.org/2025/07/30/christian-convert-charged-with-terrorism-in-egypt/ [dostęp 11.02.2026].
60 W języku angielskim nazwa tej wioski jest pisana na różne sposoby: Nazlet Gelf, Nazlet Jalf lub Nazlat Jalf. „ Sectarian Violence breaks out in Upper Egypt following rumours of Interreligious Relationship", CSW, 24 października 2025 r.; „ Authorities impose Fine and Exile on Christian Family following outbreak of Sectarian Violence", CSW, 29 października 2025 r.; Raymond Ibrahim, „ From Rumour to Rampage: The Collective Punishment of Egypt's Coptic Christians", Coptic Solidarity, 26 października 2025 r. https://www.copticsolidarity.org/2025/10/26/from-rumor-to-rampage-the-collective-punishment-of-egypts-coptic-christians ; Raymond Ibrahim, „ Egypt's 'Reconciliation Sessions': The Terrorized Submit to the Terrorist", Middle East Forum, 2 listopada 2025 r. https://www.meforum.org/mef-online/egypts-reconciliation-sessions-the-terrorized-submit-to-the-terrorist [dostęp 11.02.2026].
61 „ Clashes between security forces and Copts in 15 May several protesters arrested", Coptic Solidarity, 3 lutego 2026 r. https://www.copticsolidarity.org/2026/02/03/clashes-between-security-forces-and-copts-in-15-may-several-protesters-arrested/ ; Mariam Farouq i Nader Shukry, „ Church statement on clashes between police and 15th of May City Copts", Watani, 4 lutego 2026 r. https://en.wataninet.com/coptic-affairs-coptic-affairs/coptic-affairs/church-statement-on-clashes-between-police-and-15th-of-may-city-copts/48116/#gsc.tab=0 [dostęp 11.02.2026].
62 Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Eritrea, Mohamed Abdelsalam Babiker, s. 11 https://reliefweb.int/report/eritrea/report-special-rapporteur-situation-human-rights-eritrea-mohamed-abdelsalam-babiker-ahrc5924-enarruzh Por. USCIRF 2026 Annual Report, s. 26 https://www.uscirf.gov/sites/default/files.26-03/USCIRF_2026_AR_3326_NEW.pdf [Dostęp do obu stron uzyskano 13.04.6]
63 „Erytrea, Proklamacja nr 73/1995", Refworld https://www.refworld.org/legal/legislation/natlegbod/1995/en/61889 [dostęp 18.06.25].
64 Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea, Mohamed Abdelsalam Babiker, s. 12
65 Tamże, s. 10
66 Tamże, s. 11
67 "Eritrea", USCIRF 2023 Annual Report https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2023-05/Eritrea.pdf [dostęp 14.04.26].
68 "Eritrea: Priest imprisoned for more than two decades without charge", International Society for Human Rights, 1 marca 2026 r. "Eritrea: Priest imprisoned for more than two decades without charge", International Society for Human Rights, 1 marca 2026 r. https://ishr.org/eritrea-priest-imprisoned-for-more-than-two-decades-without-charge/ [dostęp 13.04.26].
69 "200+ arrested, including children", Release International, 3 lipca 2024 r. https://releaseinternational.org/eritrea-200-arrested-including-children/ [dostęp 13.04.26].
70 "Eritrea", USCIRF 2026 Annual Report, op. cit.
71 Lauren Canterberry, "Eritrean officials refuse letter calling for release of imprisoned Christian leaders", World, 22 sierpnia 2025 r. https://wng.org/sift/eritrean-officials-refuse-letter-calling-for-imprisoned-christian-leaders-release-1755885902 [dostęp 14.04.26].
72 "Eritrea: 177 Detained Christians Mainly Released Conditionally in Late 2025", CSW, 30 stycznia 2026 r.
73 Dane pochodzą z United Christian Forum (UCF).
74 Kangkan Kalita i Rashmi Drolia, "Vandals target Christian decorations at Assam school, mob attacks mall in Raipur", Times of India, 26 grudnia 2025 r. https://timesofindia.indiatimes.com/india/vandals-target-christmas-decorations-at-assam-school-mob-attacks-mall-in-raipur/articleshow/126180738.cms [dostęp 29.05.26].
75 "Protests erupt after RSS-BJP man's alleged attack on children's Christmas carol group in Kerala's Palakkad", The Hindu, 24 grudnia 2025 r. https://www.thehindu.com/news/national/kerala/protests-erupt-after-rss-bjp-mans-alleged-attack-on-childrens-christmas-carol-group-in-keralas-palakkad/article70432557.ece [dostęp 6.02.26]; źródła UCF.
76 The Chhattisgarh Freedom of Religion Bill zastąpiła ustawę z 1968 roku, uchwaloną przez Madhya Pradesh State, z którego w 2000 roku wydzielono odrębny stan Chhattisgarh. Nowa ustawa wprowadza surowsze zasady i ostrzejsze kary za „oszukańcze" konwersje religijne
77 People's Union for Civil Liberties, Criminalising the Practise of Faith https://pucl.org/wp-content/uploads/2023/05/Final-Criminalising-the-Practise-of-Faith.pdf [dostęp 06.02.26].
78 Obliczono na podstawie danych UCF.
79 Syed Affan, "Refused Burials, Corpses 'Converted' To Hinduism: Odisha's Christians Face a Surge of Violence Under a BJP Govt", artykuł z 14, 17 listopada 2025 r. https://article-14.com/post/refused-burials-corpses-converted-to-hinduism-odisha-s-christians-face-a-surge-of-violence-under-a-bjp-govt-691a9225ec46f [dostęp 06.02.26]; UCF.
80 Obianuju Mbah, "Christian pastor beaten after communion service disrupted by extremists", Christian Today, 19 sierpnia 2025 r. https://www.christiantoday.com/news/christian-pastor-beaten-after-communion-service-disrupted-by-extremists [dostęp 05.02.26].
81 "Accused of religious conversions: Priests, nuns, and a catechist attacked at the Gangadhar mission station", Fides, 8 sierpnia 2025 r. https://www.fides.org/en/news/76698-ASIA_INDIA_Accused_of_religious_conversions_Priests_nuns_and_a_catechist_attacked_at_the_Gangadhar_mission_station [dostęp 05.02.26].
82 Rita Joseph, "Humiliation of pastor by Hindu attackers 'a disgrace for India'", The Tablet, 27 stycznia 2026 r. https://www.thetablet.co.uk/news/humiliation-of-pastor-by-hindu-attackers-a-disgrace-for-india/ ; Satyasundar Barik, "Odisha police detain nine over attack on pastor in Dhenkanal", The Hindu, 22 stycznia 2026 r. https://www.thehindu.com/news/national/odisha/odisha-police-detain-nine-over-attack-on-pastor-in-dhenkanal/article70538334.ece [dostęp 05.02.26].
83 "Twenty-six Christian families expelled from home village in Chhattisgarh, India", Barnabus Aid, 29 czerwca 2026 r. https://www.barnabasaid.org/gb/news/twenty-six-christian-families-expelled-from-home-village-in-chhattisgarh/ [dostęp 02.07.26].
84 Tim Ross, "Inside an exiled prince's plan for regime change in Iran", Politico, 13 stycznia 2026 r. https://www.politico.eu/article/reza-pahlavi-iran-revolution-exiled-prince-plan-regime-change/ [dostęp 01.06.26].
85 Kay Armin Serjoie, Roxana Saberi, Fatemeh Jamalpour, "Iran Protest Death Toll Could Top 30,000, According to Local Health Officials", Time, 25 stycznia 2026 r. https://time.com/7357635/more-than-30000-killed-in-iran-say-senior-officials/ [dostęp 01.06.26].
86 "Iran", Article18 Alliance https://articleeighteen.com/country-profile/ [dostęp 01.06.26].
87 Tamże.
88 "Iran", Religious Freedom in the World Report (PKWP, 2025) https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2025/iran [dostęp 01.06.26].
89 "Iran", World Watchlist 2026 https://www.opendoorsuk.org/persecution/world-watch-list/iran/ [dostęp 01.06.26].
90 "Scapegoat — Rights violations against Christians in Iran 2026" Article18

Alliance, 19 lutego 2026 r. https://articleeighteen.com/news/23529/ [dostęp 01.06.26].
91 Tamże.
92 “Conscience Held Captive: The State of Religious Minorities in the Islamic Republic of Iran” Iranwire, 24 kwietnia 2025 r. https://iranwire.com/en/religious-minorities/140614-conscience-held-captive-the-state-of-religious-minorities-in-the-islamic-republic-of-iran-2/ [dostęp 01.06.26].
93 “Naser Navard Gol-Tapeh suffers stroke in prison”, Church in Chains, 27 marca 2025 r. https://www.churchinchains.ie/news-by-country/middle-east/iran/iran-naser-navard-gol-tapeh-suffers-stroke-in-prison/
94 “Catholic Convert incommunicado two weeks after rearrest” Article18 Alliance, 27 stycznia 2026 r. https://articleeighteen.com/news/23156/ [dostęp 01.06.26].
95 Tola Mbakwe, “Christian woman sentenced to nearly a decade in prison after authorities seize Bible”, Premier Christian News, 25 maja 2026 r. https://premierchristian.news/en/news/article/christian-woman-sentenced-to-nearly-a-decade-in-prison-after-authorities-seize-bible; “Catholic convert incommunicado two weeks after rearrest”, Article 18, 27 stycznia 2026 r. https://articleeighteen.com/news/23485/ [Dostęp do obu stron uzyskano 02.07.26].
96 “Qavam church, targeted by the Pasdaran, a symbol of repression”, Asia News, 1 lipca 2026 https://www.asianews.it/news-en/Qavam-church,-targeted-by-the-Pasdaran,-a-symbol-of-repression-65761.html [dostęp 02.07.26] ; “Please pray: Iranian church under threat of demolition”, Open Doors, 13 lipca 2026 https://www.opendoorsuk.org/news/latest-news/iran-church-demolition/ [dostęp 16.07.26].
97 Philip Loft, “Iraq: Introductory country profile”, House of Commons Library, 24 listopada 2025 r., s. 12 https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-10397/CBP-10397.pdf [dostęp 01.06.26].
98 “Iraq” USCIRF, marzec 2026, s. 64-65 https://www.uscirf.gov/sites/default/files.26-03/USCIRF_2026_AR%20(2).pdf [dostęp 01.06.26].
99 Elliott Banks, “ACN helps shape new report of Religious Freedom in Iraq”, ACN (UK) News, 27 marca 2026 r. https://acnuk.org/news.26/03/27/acn-helps-shape-new-report-religious-freedom-iraq [dostęp 01.06.26].
100 “Iraq”, Religious Freedom in the World Report (PKWP, 2025) https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2025/iraq [dostęp 01.06.26].
101 Tamże.
102 Kevin Clarke, “Archbishop Warda on Iran War; a refuge for Christians in Iraq now under threat”, America, 12 marca 2026 r. https://www.americamagazine.org/politics-society/weekly-dispatch/2026/03/12/chaldean-archbishop-warda-erbil-drone-iraq-iran/ [dostęp 01.06.26].
103 John Pontifex, „Christian quarter of Erbil hit in drone strike — but nobody hurt”, ACN (UK) News, 5 marca 2026 r. https://acnuk.org/news/2026/03/05/christian-quarter-erbil-hit-drone-strike-nobody-hurt [dostęp 01.06.2026].
104 Rząd Wielkiej Brytanii, „Country policy and information note: religious minorities, Iraq, September 2024” UK Visas and Immigration, zaktualizowano 6 maja 2026 r. https://www.gov.uk/government/publications/iraq-country-policy-and-information-notes/country-policy-and-information-note-religious-minorities-iraq-september-2024-accessible#assessment [dostęp 01.06.26].
105 „UNITAD shares detailed findings of international crimes committed against Christians by ISIL (Daesh)” Organizacja Narodów Zjednoczonych, 16 września 2024 r. https://iraq.un.org/en/278773-unitad-shares-detailed-findings-international-crimes-committed-against-christians-isil-da [dostęp 01.06.26].
106 Prywatne spotkanie z biskupem Feliksem w Al-Qosh, 18 lutego 2026.
107 „Christian woman wins legal challenge against Muslim designation in Iraq’s official database”, ADF International, 12 maja 2026 r. https://adfinternational.org/news/christian-woman-wins-legal-challenge-against-muslim-designation-in-iraqs-official-database [dostęp 01.06.26].
108 Global Terrorism Index 2025: Measuring The Impact of Terrorism (Institute for Economics & Peace, 2025), s. 6. https://www.economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2025/03/Global-Terrorism-Index-2025.pdf [dostęp 08.07.26]
109 "Mali", Religious Freedom in the World Report (PKWP, 2025) https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2025/mali [dostęp 08.07.26].
110 Tamże.
111 "Mali", World Watchlist 2026 https://www.opendoors.org/en-US/persecution/countries/mali/ [dostęp 08.07.26].
112 "Triple threat: Mali Christians caught between government repression, censorship and extremist attacks", 2 czerwca 2025 r., Christian Today https://www.christiantoday.com/news/triple-threat-mali-christians-caught-between-government-repression-censorship-and-extremist-attacks [dostęp 08.07.26].
113 Źródło PKWP.
114 "Christians killed and threatened in series of incidents in DRC, Nigeria and Mali", Open Doors, 17 sierpnia 2024 r. https://www.opendoorsuk.org/news/latest-news/africa-attacks-christians [dostęp 08.07.26].
115 Amy Balog i Maria Lozano, "Jihadists demand crippling religious tax from Christians", ACN (UK) News, 31 października 2024 r. https://acnuk.org/news/2024/10/31/mali-jihadists-demand-crippling-religious-tax-christians [dostęp 02.07.26].
116 Amy Balog, "Catholic education in danger", ACN (UK) News, 21 stycznia 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/01/21/mali-catholic-education-danger [dostęp 02.07.26].
117 "Annual Marian pilgrimage cancelled for security reasons", Fides, 12 listopada 2025 r. https://www.fides.org/en/news/77025 [dostęp 08.07.26].
118 “Mozambique?”, World Watchlist 2026 https://www.opendoorsuk.org/persecution/world-watch-list/mozambique/ [dostęp 08.07.26].
119 Tamże.
120 Marta Petrosillo, “Sub-Saharan Africa”, Religious Freedom in the World Report 2025 Executive Summary (PKWP, 2025), [wydanie brytyjskie] s. 12
121 Lyndsey Koh, “Over 30 Christians Beheaded in Mozambique, Churches Burned”, Mission Network News, 17 października 2025 r. https://www.mnnonline.org/news/over-30-christians-beaheded-in-mozambique-churches-burned/ [dostęp 08.07.26].
122 „Two Christians captured and killed by Islamists in northern Mozambique”, Barnabus Aid, 5 marca 2026 r. https://www.barnabasaid.org/gb/news/two-christians-captured-and-killed-by-islamists-in-northern-mozambique/ [dostęp 08.07.26].
123 „Report Reveals Top Global Christian Persecutors”, International Christian Concern, 30 stycznia 2026 r. https://persecution.org.26/01/30/report-reveals-top-global-christian-persecutors/ [dostęp 08.07.26].
124 Nathalie Raffray i Paulo Aido, „Children abducted as 60,000 flee wave of terror”, ACN (UK) News, 8 sierpnia 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/08/08/mozambique-children-abducted-60000-flee-wave-terror [dostęp 08.07.26].
125 Nathalie Raffray i Paulo Aido, „Christian man beheaded, others killed and thousands flee as violence strikes communities”, ACN (UK) News, 21 listopada 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/11/21/mozambique-christian-man-beheaded-others-killed-and-thousands-flee-violence-strikes [dostęp 08.07.26].
126 „Two Christians captured and killed by Islamists in northern Mozambique”, Barnabus Aid, 5 marca 2026 r. https://www.barnabasaid.org/gb/news/two-christians-captured-and-killed-by-islamists-in-northern-mozambique/ [dostęp 08.07.26].
127 Nathalie Raffray, “‘Faith should never justify violence’ say Muslims after church attack”, ACN (UK) News, 12 maja 2026 r. https://acnuk.org/news.26/05/12/faith-should-never-justify-violence-say-muslims-after-church-attack [dostęp 08.07.26].
128 “Religious Freedom in Nicaragua ‘Abysmal’ According to U.S. Government Report”, International Christian Concern, 26 marca 2025 r. https://persecution.org/2025/03/26/religious-freedom-in-nicaragua-abysmal-according-to-u-s-government-report/ [dostęp 08.07.26].
129 USCIRF 2025 Annual Report, s. 35 https://www.uscirf.gov/sites/default/files.26-03/USCIRF_2026_AR_3326_NEW.pdf [dostęp 08.07.26]
130 Tamże, s. 34
131 Nicaragua: Persecution Beyond Borders Exile and Transnational Human Rights Violations (Group of Human Rights Experts on Nicaragua, 2025), s. 7 https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/grhe-nicaragua/2025-09-23-ghren-transnational-violations-en.pdf [dostęp 02.07.26]
132 “Al menos 261 religiosos han sido desterrados de Nicaragua”, DW.com, 8 września 2025 r. https://www.dw.com/es/al-menos-261-religiosos-han-sido-desterrados-de-nicaragua/a-73913098 [dostęp 02.07.26].
133 “Denis Martínez García”, USCIRF https://www.uscirf.gov/denis-martinez-garcia [dostęp 08.07.26].
134 “Dictatorship in Nicaragua arrests two more priests and two laywomen”, EWTN News, 12 sierpnia 2024 r. https://ewtn.co.uk/article-dictatorship-in-nicaragua-arrests-two-more-priests-and-two-laywomen/ [dostęp 08.07.26].
135 “Seminary in Nicaragua’s Diocese of Matagalpa seized”, Vatican News, 23 stycznia 2025 r. https://www.vaticannews.va/en/church/news/2025-01/nicaragua-ortega-government-attack-on-the-catholic-church.html [dostęp 22.04.26].
136 “Pastor and Seven Other Christians Disappear After Arrest”, 4 listopada 2025 r., Christian Mission International https://www.persecutionsa.org/post/nicaragua-pastor-seven-other-christians-disappear-after-arrest [dostęp 08.07.26].
137 USCIRF, Country Update: Nicaragua, s. 3 https://www.uscirf.gov/sites/default/files.26%20Nicaragua%20Country%20Update.pdf [dostęp 08.07.26]
138 “Ortega's dictatorship prohibits priestly ordinations in four dioceses of Nicaragua”, InfoVaticana, 12 marca 2026 r. https://infovaticana.com/en.26/03/12/ortegas-dictatorship-prohibits-priestly-ordinations-in-four-dioceses-of-nicaragua/ [dostęp 08.07.26].
139 Walter Sánchez Silva, “Nicaraguan police arrest 80-year-old bishop being treated at a medical clinic”, Catholic World Report, 30 czerwca 2026 r. https://www.catholicworldreport.com.26/06/30/nicaraguan-police-arrest-80-year-old-bishop-being-treated-at-a-medical-clinic/ [dostęp 02.07.26].
140 “Nigeria: UN experts warn of rights violations against women and girls from Christian and other religious minority communities”, UNHR, 8 czerwca 2026 r. https://www.ohchr.org/en/press-releases.26/06/nigeria-un-experts-warn-rights-violations-against-women-and-girls-christian [dostęp 22.06.26].
141 Tamże.
142 Hear Her Cries (PKWP, 2021), s. 26

143 “A decade After Chibok, Nigeria confronts a new surge in child abductions”, UNOHC, 12 stycznia 2026 r. https://www.ohchr.org/en/stories/2026/01/decade-after-chibok-nigeria-confronts-new-surge-child-abductions [dostęp 23.02.26].
144 Filipe d'Avillez, “Priest kidnapped and murdered”, ACN (UK) News, 5 marca 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/03/05/nigeria-priest-kidnapped-and-murdered [dostęp 23.02.26].
145 John Newton, “36 killed by extremists in weekend of terror”, ACN (UK) News, 27 maja 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/05/27/nigeria-36-killed-extremists-weekend-terror [dostęp 23.02.26].
146 John Newton, “School children released — but kidnapping still a national crisis”, ACN (UK) News, 23 grudnia 2025 r. https://acnuk.org/news/2025/12/23/nigeria-school-children-released-kidnapping-still-national-crisis [dostęp 23.02.26].
147 Makuochi Okafor, “Nigeria police confirm mass church abductions after previous denial”, BBC News (online), 19 stycznia 2026 r. https://www.bbc.co.uk/news/articles/c4grw9vg7y4o [dostęp 23.02.26].
148 Anugrah Kumar, “Children taken from Christian Orphanage still in Gov’t Custody after Failed Handover”, Christian Post, 20 kwietnia 2026 r. https://www.christianpost.com/news/children-taken-from-christian-orphanage-still-in-govt-custody.html [dostęp 31.07.26].
149 Rachel Huston, “Pastor and 27 Christians killed in overnight attack on Nigerian village”, Premier, 26 czerwca 2026 r. https://premierchristian.news/en/news/article/reverend-among-those-killed-in-latest-attack-on-christian-village-in-nigeria [dostęp 02.07.26].
150 “Does North Korea Have Freedom of Religion?”, Legality Clarity https://legalclarity.org/does-north-korea-have-freedom-of-religion/ [o ile nie zaznaczono inaczej, dostęp do wszystkich poniższych stron dotyczących Korei Północnej uzyskano 20.04.26].
151 Kimilsingism-Kimjongllism and the Right to Freedom of religion, thought and conscience in North Korea (USCIRF, 2022), s. 5 https://www.uscirf.gov/publication/kimilsungism-kimjongilism-and-right-freedom-religion-thought-and-conscience-north-kore
152 “Kin Jon Un sidelines his predecessors in sweeping cult of personality push”, DailyNK, 14 kwietnia 2026 r. https://www.dailynk.com/english/kim-jong-un-cult-of-personality-north-korea-ninth-party-congress/
153 “North Korea”, USCIRF 2026 Annual Report, marzec 2026 s. 38 https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2026-03/USCIRF_2026_AR%20(2).pdf
154 Tamże.
155 Mun Dong Hui, „N. Korea’s political prison camps: Shrinking populations amid tightening control”, Daily NK, 30 lipca 2024 r. https://www.dailynk.com/english/north-korea-political-prison-camps-shrinking-populations-amid-tightening-control/ [dostęp 06.07.26].
156 Mun Dong Hui, „N. Korean political prison population rises as cultural crackdowns intensify”, Daily NK, 12 września 2025 r. https://www.dailynk.com/english/n-korean-political-prison-population-rises-as-cultural-crackdowns-intensify/
157 Julian Ryall, “North Korea claims victory in ‘war on religion”, DW.com, 28 listopada 2025 r. https://www.dw.com/en/north-korea-claims-victory-in-war-on-religion/a-74937436
158 „North Korea”, World Watchlist, https://www.opendoorsuk.org/persecution/world-watch-list/north-korea/
159 „Christianity in North Korea”, Crossing Borders https://www.crossingbordersnk.org/christianity-in-north-korea
160 Julian Ryall, “North Korea claims victory in ‘war on religion”, DW.com, 28 listopada 2025 r. https://www.dw.com/en/north-korea-claims-victory-in-war-on-religion/a-74937436
161 „Reach the Last: Secret Christians in North Korea”, TWR, 1 stycznia 2025 r. https://twr.org/story/reach-the-last-secret-christians-in-north-korea
162 „Stories in North Korean Christians Highlighted in New Disappearances Report”, International Christian Concern, 10 czerwca 2025 r. https://persecution.org/2025/06/10/stories-of-north-korean-christians-highlighted-in-new-disappearances-report/
163 “Zhang Wen Shi”, USCIRF, https://www.uscirf.gov/religious-prisoners-conscience/forb-victims-database/zhang-wen-shi ; Ruby Li, ‘Chinese Church Leader Zhang Weri Si Released After 11 Years of Imprisonment in North Korea”, The Gospel Herald, 9 lutego 2026 r. https://english.gospelherald.com/news/chinese-church-leader-zhang-wen-si-released-after-11-years-of-imprisonment-in-north-korea
164 “Pakistan”, USCIRF 2026 Annual Report, s. 40 <https://www.uscirf.gov/sites/default/files.26-03/USCIRF_2026_AR%20%282%29.pdf> [Dostęp do wszystkich poniższych stron dotyczących Pakistanu uzyskano 16 kwietnia 2026 r.]
165 “Groundbreaking Educational Reform: Pakistan Introduces Inclusive Religious Education Curriculum”, The White Post, 23 stycznia 2024 r. https://thewhiteposts.com/groundbreaking-educational-reform-pakistan-introduces-inclusive-religious-education-curriculum/
166 Umaymah Suhail, “Child Marriage Restraint Act, 2025: End Child Marriage in Pakistan”, The Borgen Project https://borgenproject.org/child-marriage-restraint-act/
167 Tariq Ahmad, “Pakistan: President Grants Assent to Islamabad Child Marriage Law”, Law Library of Congress https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2025-07-01/pakistan-president-grants-assent-to-islamabad-child-marriage-law/
168 Amjad Mahmood, “Bill seeking to raise minimum legal age for Christian marriage submitted to Punjab Assembly committee”, Dawn, 9 kwietnia 2026 r. https://www.dawn.com/news/1990251
169 “Christian leaders seek review of Maria case ruling, oppose child marriage law”, Pakistan Today, 14 kwietnia 2026 r. https://www.pakistantoday.com.pk/2026/04/14/christian-leaders-seek-review-of-maria-case-ruling-oppose-child-marriage-law
170 “Christian leaders seek review of Maria case ruling, oppose child marriage law”, Pakistan Today, 14 kwietnia 2026 r. https://www.pakistantoday.com.pk/2026/04/14/christian-leaders-seek-review-of-maria-case-ruling-oppose-child-marriage-law
171 Pia Gralki and Catherine Caruso, “Pakistan Law Allows Men to Marry Girls After Their First Period”, Global Citizen, 11 lutego 2020 r. https://www.globalcitizen.org/en/content/pakistan-court-allows-men-to-marry-underage-girls/ [Dostęp do wszystkich stron poniżej dotyczących Pakistanu uzyskano 22.04.26].
172 “UN experts concerned by forced conversion through marriage in Pakistan”, United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, 22 kwietnia 2026 r. https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/04/un-experts-concerned-forced-conversion-through-marriage-pakistan
173 “The Forced Islamization of Pakistan’s Religious Minorities”, Voice of Pakistan Minority, 12 sierpnia 2025 https://thevopm.org/the-forced-islamization-of-pakistans-religious-minorities/ ; Anwar Iqbal, ‘1,000 minority girls forced into marriage every year: report’, Dawn, 8 kwietnia 2014 https://www.dawn.com/news/1098452
174 “Record Number of Blasphemy Cases Recorded in Pakistan”, Morning Star News, 1 maja 2025 r. https://morningstarnews.org/2025/05/record-number-of-blasphemy-cases-recorded-in-pakistan/
175 John Pontifex, “Christian woman sentenced to death over WhatsApp messages”, ACN (Ireland), 27 września 2024 r. https://www.acnireland.org/journal/2024/9/30/pakistan-christian-woman-sentenced-to-death-over-whatsapp-messages
176 Juliet Chowdhry, “A Christian Family’s Fight to Bring Their Daughter Home”, Pakistan Christian Post, 19 lutego 2025 r. https://www.pakistanchristianpost.com/head-line-news-details/8150
177 “Christians take to streets to protest lack of justice 2 years after Jaranwala attacks”, Christian Post, 24 sierpnia 2025 https://www.christianpost.com/news/christians-protest-lack-of-justice-2-years-after-jaranwala-attacks.html
178 John Pontifex, “Demand for justice after Christian man found hanged”, ACN (UK) News, 11 marca 2026 r. https://acnuk.org/news/2026/03/11/demand-justice-after-christian-man-found-hanged
179 “After three years of conflict, Sudan faces a deeper health crisis”, WHO, 14 kwietnia 2026 r. https://www.who.int/news/item/14-04-2026-after-three-years-of-conflict--sudan-faces-a-deeper-health-crisis [dostęp 22.04.26].
180 “Genocide is declared once more in Sudan. How did the country get here”, CNN, 10 stycznia https://edition.cnn.com/2025/01/10/africa/sudan-genocide-explaine
181 “The Washington Times: Trump can stop Sudan violence with two phone calls”, USCIRF, 3 grudnia 2025 r. https://www.uscirf.gov/news-room/op-eds/washington-times-trump-can-stop-sudan-violence-two-phone-calls [dostęp 08.07.26].
182 “How Sudan's Christians Became Targets in Africa's Deadliest War”, The Restorationist, 8 grudnia 2025 r. https://restoremag.com/how-sudans-christians-became-targets-in-africas-deadliest-war/ [dostęp 08.07.26].
183 Tamże.
184 “Sudan”, Religious Freedom in the World Report 2025 https://acninternational.org/religiousfreedomreport/reports/country/2025/sudan [dostęp 08.07.26].
185 Laetitia Bader, “UN Body Finds 'Hallmarks of Genocide' in Darfur”, Human Rights Watch, 24 lutego 2026 r. https://www.hrw.org/news/2026/02/24/un-body-finds-hallmarks-of-genocide-in-darfur [dostęp 08.07.26].
186 “Christians in Sudan Watch Helplessly as their Church Building is Demolished”, International Christian Concern, 25 lipca 2025 r. https://persecution.org/2025/07/25/christians-in-sudan-watch-helplessly-as-their-church-building-is-demolished/ [dostęp 08.07.26].
187 “Sudan”, World Watchlist https://www.opendoorsuk.org/persecution/world-watch-list/sudan/ [dostęp 08.07.26].
188 “Christians in Sudan Watch Helplessly as their Church Building is Demolished”, op. cit.
189 „ Officials in Sudan Warn Church Building Will Be Demolished”, Morning Star News, 19 czerwca 2026 r. https://morningstarnews.org/2026/06/officials-in-sudan-warn-church-building-will-be-demolished/ [dostęp 06.07.26].
190 „5 Dead after RSF Bombs Churches in Sudan”, International Christian Concern, 14 lipca https://persecution.org/2025/07/14/5-dead-after-rsf-bombs-churches-in-sudan/ [dostęp 08.07.26].
191 “Christians in Sudan Watch Helplessly as their Church Building is Demolished”, op. cit.
192 „ Drone Strike on Christmas Day Kills Christians in Sudan”, Morning Star News, 2 stycznia 2026 r. https://morningstarnews.org/2026/01/drone-strike-on-christmas-day-kills-christians-in-sudan/ [dostęp 08.07.26].
193 Nathalie Raffrey, “Priest who refused to evacuate volatile region

murdered by militants", ACN (UK) News, 22 czerwca 2026 r. https://acnuk.org/news/2026/06/22/priest-who-refused-evacuate-volatile-region-murdered-militants [dostęp 09.07.26].
194 „Ahmed al-Sharaa", Britannica https://www.britannica.com/biography/Ahmed-al-Sharaa [dostęp 08.07.26].
195 „Syria", USCIRF Annual Report 2026 https://www.uscirf.gov/sites/default/files.26-03/USCIRF%202026%20Annual%20Report%20Syria.pdf [o ile nie zaznaczono inaczej, dostęp do wszystkich stron dotyczących Syrii uzyskano 20.04.26].
196 Souheil Lawand, "Hopes Rise for Christians as Church Leaders Meet New Syria Leader", EWTN, 4 stycznia 2025 r. https://ewtn.co.uk/article-hopes-rise-for-christians-as-church-leaders-meet-new-syria-leader/
197 "Syria: Al-Sharaa swears in new government including Christian woman, four months after Assad ouster", The New Arab, 30 marca 2025 r. https://ewtn.co.uk/article-hopes-rise-for-christians-as-church-leaders-meet-new-syria-leader/
198 "Syria's de facto ruler reassures minorities, meets Lebanese Druze leader", The Jerusalem Post, 22 grudnia 2024 r. https://www.jpost.com/middle-east/article-834451
199 John Pontifex, "Syrian Christians face anxious Holy Week", The Tablet, 17 kwietnia 2025 r. https://www.thetablet.co.uk/features/syrian-christians-face-anxious-holy-week/
200 Ibid.
201 John Pontifex, "Can Syria's Christians Survive under Al-Sharaa?", The Catholic Herald, 24 maja 2026 r. https://thecatholicherald.com/article/can-syrias-christians-survive-under-al-sharaa [dostęp 10.07.26].
202 David Gritten, "Suicide Bombing at Damascus Church Kills 25, Syrian Authorities Say", BBC News (Online), 22 czerwca 2025 r. https://www.bbc.co.uk/news/articles/c307n9p43z9o [dostęp 10.07.26].
203 "UN Syria Commission finds March Coastal Violence was Widespread and Systematic: outlines urgent steps to prevent future violations and restore public confidence", United Nations Human Rights Office of the High Commissioner, 14 sierpnia 2025 r. https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/08/un-syria-commission-finds-march-coastal-violence-was-widespread-and [dostęp 10.07.26].
204 "Sleeper Cells: How Likely is ISIS to Regroup in New Syria?", Al Estiklal, czerwiec 2025 r. https://www.alestiklal.net/en/article/sleeper-cells-how-likely-is-isis-to-regroup-in-new-syria [dostęp 10.07.26].
205 Jeremy Bowen, "Syria feels lighter without the Assads' crushing weight — but now there are new problems", BBC News (Online), 8 grudnia 2025 r. https://www.bbc.co.uk/news/articles/cy7v53366ejo [dostęp 10.07.26].
206 "Syria: in 14 Years, the Christian Presence has Fallen by 84%: these are the Numbers", Zenit, 13 grudnia 2025 r. https://zenit.org/2025/12/13/syria-in-14-years-the-christian-presence-has-fallen-by-84-these-are-the-numbers/ [dostęp 10.07.26].
207 Dario Salvi, "Cardinal Zenari: My 17 years as Nuncio in Syria Amid Aar and a Thirst for Unity", AsiaNews, 13 lutego 2026 r. https://www.asianews.it/news-en/Cardinal-Zenari:-My-17-years-as-nuncio-in-Syria-amid-war-and-a-thirst-for-unity-64838.html [dostęp 14.07.26].
208 Cian Ward, "How attacks on a Christian town test Syria's postwar cohesion", The New Arab, 2 kwietnia 2026 r. https://www.newarab.com/analysis/how-attacks-christian-town-test-syrias-postwar-cohesion [dostęp 10.07.26].
209 Ghaith Alsayed i Kareen Chehayeb, "Mideast governments condemn suicide bombing of Syrian church as death toll rises to 25", AP News, 23 czerwca 2025 r. https://apnews.com/article/syria-church-bombing-damascus-6b50914de4ee3b6944522bf6e3a8dd10 ; "Suicide attack on Damascus church: At least 20 dead; Syria says IS group involved", The Times of India, 23 czerwca 2025 r. https://timesofindia.indiatimes.com/world/rest-of-world/suicide-attack-on-damascus-church-powerful-blast-heard-in-syria-witnesses-say/articleshow/122008045.cms [Dostęp do obu stron uzyskano 10.07.26].
210 "Christian killed by jihadist commando. Minorities still targeted in Syria", AsiaNews, 2 lutego 2026 r. https://www.asianews.it/news-en/Christian-killed-by-jihadist-commando.-Minorities-still-targeted-in-Syria-64760.html [dostęp 17.07.26]
211 Souhail Lawand, "Syria's churches scale back Easter celebrations after attack on Christian town", EWTN News, 1 kwietnia 2026 r. https://www.ewtnnews.com/world/middle-east/syria-s-churches-scale-back-easter-celebrations-after-attack-on-christian-town [dostęp 10.07.26].
212 Podróż Apostolska Jego Świątobliwości Leona XIV do Turcji i Libanu (27 listopada – 2 grudnia 2025 r.) — Wizyta w Meczecie Sułtana Ahmeda i Prywatne Spotkanie z Przewodniczącymi Kościołów i Wspólnot Chrześcijańskich w Syryjskim Kościele Ortodoksyjnym Mar Efrema, 29.11.2025", Biuro Prasowe Stolicy Apostolskiej, 29 listopada 2025 r. https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2025/11/29/251129a.html [dostęp 31.03.2026].
213 The Persecution of Christians in Turkey (European Centre for Law and Justice, 2025), s. 12
214 "Christians denounce impact of mandatory church registrations in countries like Serbia and Turkey", Evangelical Focus, 13 marca 2025 r. https://evangelicalfocus.com/world/30432/evangelicals-reflect-on-the-negative-impact-of-mandatory-church-registration-on-religious-minorities [dostęp 26.02.26].
215 Thibault van den Bossche, "Turkey: The Systematic Plundering of Christian Properties", European Centre for Law and Justice, 10 lutego 2025 r. https://eclj.org/religious-autonomy/echr/turquie-spoliation-methodique-des-biens-chretiens?lng=en ; Thibault van den Bossche, "Expropriation in Turkey: an Armenian foundation deprived of its property", European Centre for Law and Justice, 3 listopada 2025 r. https://eclj.org/religious-autonomy/echr/spoliation-en-turquie--une-fondation-armenienne-privee-de-ses-biens [Dostęp do obu stron uzyskano 31.03.26].
216 "Turkey (Türkiye)", US State Dept 2023 Report on International Religious Freedom https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/turkey/ [dostęp 31.03.26].
217 "Turkey taken to task over Christians banned from the country", Christian Today, 10 lutego 2026 r. https://www.christiantoday.com/news/turkey-taken-to-task-over-christians-banned-from-the-country [dostęp 10.07.26].
218 "Application no. 37814/21: David Kim Wilson and Pamela Lynn Wilson against Türkiye and 19 other applications", European Court of Human Rights https://hudoc.echr.coe int/#{"tabview":["document"],"itemid":["001-248520"]} [dostęp 26.02.26].
219 "Turkish Government Denies Targeted Deportation of Christian Missionaries; Accuses European Parliament of 'Interference'", ADF, 17 lutego 2026 r. https://adfinternational.org/news/turkish-government-denies-targeted-deportation-of-christian-missionaries-accuses-european-parliament-of-interference [dostęp 26.02.26].
220 "State Department Press Statement on 50th Anniversary of Halki Seminary Closure", Archons of the Ecumenical Patriarchate, 29 lipca 2021 r. https://archons.org/state-department-press-statement-on-50th-anniversary-of-halki-seminary-closure/ [dostęp 31.03.26].
221 „Greek FM visits historic Istanbul seminary in push for reopening", Hürriyet Daily News, 2 maja 2025 r. https://www.hurriyetdailynews.com/greek-fm-visits-historic-istanbul-seminary-in-push-for-reopening-208740 [dostęp 26.02.26].
222 „In Meeting with Trump, Erdogan Promises to 'Do Our Part' in Reopening of Halki Seminary", Archons of the Ecumenical Patriarchate, 26 września 2025 r. https://archons.org/erdogan-promises-halki-seminary/ [dostęp 29.05.26].
223 „Halki Seminary to reopen in September after decades of closure, patriarch says", Bianet, 12 maja 2026 r. https://bianet.org/haber/halki-seminary-to-reopen-in-september-after-decades-of-closure-patriarch-says-319556 [dostęp 29.05.26].
224 „Gunman fires on Christian association in İstanbul", Stockholm Center for Freedom, 2 stycznia 2025 r. https://stockholmcf.org/gunman-fires-on-christian-association-in-istanbul/ [dostęp 16.02.26].
225 „Ancient Assyrian Church Desecrated in Turkey", AINA, 4 września 2025 r.
226 „Turkey seizing Christian and Yazidi land for energy development", Zenit, 4 czerwca 2026 r. https://zenit.org.26/06/04/turkey-seizing-christian-and-yazidi-land-for-energy-development/ [dostęp 10.07.26].
227 Michelle A. Vu, "Report: Vietnam Shows Progress in Religious Freedom; More Needed", Christian Post, 16 listopada 2025 r. https://www.christianpost.com/news/report-vietnam-shows-progress-in-religious-freedom-more-needed.html [dostęp 18.02.26].
228 „Dinh Huu Thoai", Project 88 https://the88project.org/profile/393/dinh-huu-thoai/ [dostęp 09.07.26].
229 USCIRF, Country Update: Vietnam, grudzień 2025 r. https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2025-12/2025%20Vietnam%20Country%20Update%20%28002%29.pdf [dostęp 10.07.26].
230 „Protestant Pastor shot with rubber bullets", CSW, 10 grudnia 2024; „2 independent Protestant pastors shot in Vietnam's Central Highlands", Vietnam Human Rights Defenders, 10 grudnia 2024 r. https://www.vietnamhumanrightsdefenders.net/2024/12/10/2-independent-protestant-pastors-shot-in-vietnams-central-highlands/
231 "USCIRF kêu gọi phóng thích tín hữu tin lành độc lập Y Thinh Niê", Voice of America (Vietnam), 29 września 2024 r. https://www.voatiengviet.com/a/uscirf-keu-goi-phong-thich-tin-huu-tin-lanh-doc-lap-y-thinh-nie/7802693.html ; "Đối tượng hoạt động Fulro bị tuyên phạt 9 năm tù giam", Nhân Dân, 23 maja 2025 r. https://nhandan.vn/dak-lak-doi-tuong-hoat-dong-fulro-bi-tuyen-phat-9-nam-tu-giam-post882009.html
232 Alex Hoang, „The Vietnamese govt and Church properties: An unending story", UCANews, 17 czerwca 2025 r. https://www.ucanews.com/news/the-vietnamese-govt-and-church-properties-an-unending-story/109340 ; „Catholic Nuns Stand Tall to Stop Land Grab in Vietnam from Local Business", International Christian Concern, 20 czerwca 2026 r. https://persecution.org/2016/06/20/catholic-nuns-stand-tall-to-stop-land-grab-in-vietnam-from-local-business/ [Dostęp do obu stron uzyskano 26.02.26].
233 Trường Sơn, „Thái Nguyên: Thánh lễ tại gia bị cắt điện, ba người bị đưa về trụ sở công an", Radio Free Asia, 11 sierpnia 2025 r. https://www.rfa.org/vietnamese/trong-nuoc/2025/08/11/tu-do-ton-giao-cong-giao-thai-nguyen/ [dostęp 10.07.26].
234 „Y Nuen Ayun", USCIRF https://www.uscirf.gov/religious-prisoners-conscience/forb-victims-database/y-nuen-ayun ; „Vietnam: Former Political Prisoner Rearrested", Human Rights Watch, 20 października 2025 r. https://www.hrw.org/news/2025/10/20/vietnam-former-political-prisoner-rearrested ; „Vietnamese pastor-rights activist arrested on anti-state charges", UCANews, 9 października 2025 r. https://www.ucanews.com/news/vietnamese-pastor-rights-activist-arrested-on-anti-state-charges/110559 [dostęp 10.07.26].

Prześladowani i Zapomniani?

Na całym świecie chrześcijanie są coraz bardziej narażeni na nękanie, arbitralne aresztowania i przemoc. Kościoły są palone, chrześcijanki porywane i gwałcone, a wierni giną za swoje przekonania. ***„Prześladowani i zapomniani?”*** rzuca światło na przypadki, w których wierni cierpią z powodu autorytaryzmu państwowego lub ataków ekstremistów.

Image © Ismael Martínez Sánchez / ACN

Pomoc Kościołowi w Potrzebie
ACN POLSKA

ul. Wiertnicza 142,02-952 Warszawa
Tel: +48 22 845 17 09 • Email: info@pkwp.org
www.pkwp.org

Pomoc Kościołowi w Potrzebie (PKWP) to katolicka organizacja charytatywna, niosąca duchową i materialną pomoc chrześcijanom – zwłaszcza tym, którzy są prześladowani za swoje przekonania. Naszą misję pojednania i miłości realizujemy poprzez lokalnych partnerów Kościoła, wspierając księży, siostry zakonne i katechetów, budując kościoły, zapewniając transport, kształcąc seminarzystów oraz przekazując literaturę i media religijne, a także dostarczając doraźną pomoc chrześcijanom walczącym o przetrwanie lub uciekającym przed prześladowaniami. PKWP oręduje również w imieniu cierpiących chrześcijan, którym odmówiono głosu. Poprzez modlitwę, informację i działanie podtrzymujemy żywą wiarę w niespokojnym świecie.